

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prisian,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar

Telefon 86 031, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Naše naloge po osmem kongresu

»Precej je takih organizacij, v katerih delavci v temeljnih organizacijah po določilih sporazuma razpolagajo le z osnovnimi sredstvi in sredstvi stanovanjskih skladov. Pa še to je omejeno, pri osnovnih sredstvih z vnaprej odtujeno in združeno amortizacijo v celoti. Delavec v TOZD v vseh teh primerih za zdaj upravlja le s klavirom, ki mu ga niso izpuli iz rok. Dva dokaza poslušamo za utemeljitev koncentracij skoraj vseh sredstev: prvi je, da so delavci soglašali, in drugi, da s temi sredstvi tako ali tako upravljajo delegati TOZD. Ne vem, če je potrebno na široko komentirati »dokaze« take vrste, saj so preveč prozorni.« (Iz referata Janeza Barboriča, predsednika RS ZSS, na 8. kongresu Zveze sindikatov Slovenije).

Veliko je takih in podobnih resnic, zapisanih v govoru predsednika slovenskih sindikatov. V uvodu kongresa je bilo poročilo, ki je pisano izredno konkretno in ugotavlja naše napake, dosežke in daje napotila pri nadaljnjem delu vseh članov sindikata. Tovariš Barborič je podal politično oceno delovanja med obema kongresoma, bistvenih negativnih pojavov v družbi, spregovoril o ustavnih pravicah, dolžnostih delavcev in o ustanavljanju TOZD. Po četrti konferenci Zveze sindikatov Slovenije smo pričeli aktivno delati na reorganizaciji sindikalnih organizacij in organiziranosti sindikatov. Nesporejmljivo je, da forumi odločajo o vsebini delovanja sindikatov, članstvo pa je samo pasivni spremljevalec. Zato je nujno, da na vseh področjih speljemo organiziranost sindikatov tako, da bo delavec resnični samoupravljavec vsega. Stremeti moramo za popolnim uveljavljanjem interesov in volje delavcev. Ni samo vprašanje oblike, ampak tudi vprašanje vsebine. Tako dolgo,

dokler delavcev na delavskih svetih ne bomo obogatili z ustrezno vsebino, bo samoupravljanje le nuja in veliko delavcev bo imelo pasiven odnos. Dolžnost vodilnih delavcev in družbenopolitičnih delavcev je, da takoj obogatimo vsebino dela, da se zavzamemo za dosledno spoštovanje sprejetih samoupravnih aktov. Zavzemati se moramo proti odtujevanju dohodka, pro-

ti nenehnemu povečevanju družbenih obveznosti, ki bremenijo gospodarstvo. Resnične integracijske procese moramo še naprej vzpodbujati. Tudi sindikat je tisti, ki bo vzpodbujal združevanje posameznih TOZD. Tudi tu sindikati ne moremo in ne smemo biti opazovalci teh procesov. Dohodek in delitev sredstev za osebne dohodke je ena stalnih nalog sindikalnih organizacij ter da se zavzemajo za takšno delitev, da bo delavec plačan po vložnem delu, da se bomo borili proti uravnalovki,

(Nadaljevanje na 10. strani)

Bodoče samoupravljanje železarne v več TOZD

V železarni teče postopek za prilagajanje organiziranosti podjetja novi ustavi. Pri tem bodo uporabljena vsa nova spoznanja tako s teoretičnega vidika kot tudi iz prakse. Strokovna komisija je že analizirala organizacijo in ugotovila, da bi lahko bilo podjetje razdeljeno na 26 enot. Od teh je po prvi analizi 16 takih, ki imajo ustavne pogoje, da se organizirajo v TOZD, ostale pa so lahko le delovne skupnosti.

Taka organiziranost bo zahtevala veliko organizacijskih in drugih ukrepov, da bo zagotovljeno učinkovito delovanje tako upravljanja kot tudi vodenja (ravnanja), kar je tudi eden od ustavnih pogojev za ustanavljanje TOZD.

Železarna Ravne je združena v sestavljeno OZD Slovenske železarne in mora svojo bodočo organiziranost usklajevati z

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZ VSEBINE

Z zasedanja delavskega sveta podjetja — Proizvodnja slovenskih železarn v oktobru 1974 — O novem sistemu delitve OD — 5. seja odbora delavske kontrole — Iz dela kolektivnih izvršilnih organov — Zakon o varstvu pri delu — Usposabljanje delegatov — Iz občine in kraja — Iz naših TOZD — Alojz Lodrnt — Proglasitev jubilarov dela — Kakšna bo duhovna ozimnica za prihodnje leto — Kulturna kronika — Kulturne dileme — Še enkrat o »klerikalizmu« — Osnutek programskih izhodišč v telesno kulturni dejavnosti občine Ravne v l. 1975 — Športne vesti

Delovno predsedstvo

Foto: S. Zorko

S seje delavskega sveta podjetja

Na zadnji seji je bil delavski svet najprej seznanjen s poročilom, kako poteka in se izvaja z letošnjim programom začrtana investicijska izgradnja v železarni, v nadaljevanju pa je na podlagi že sprejetih odločitev v samoupravnih organih TOZD sklepal o pristopu železarne k posameznim interesnim skupnostim in verificiral njihove samoupravne sporazume.

Za investicijsko dejavnost in izgradnjo je bilo rečeno, da določena dela potekajo po sprejetem programu in bodo, kot smo načrtovali, v predvidenem roku končana, da pa pri določenih delih zaostajamo. Osnovne značilnosti in težave, ki nastopajo, so pri zbiranju tehnične in administrativne dokumentacije, predvsem pri pridobivanju potrebnih soglasij, kar ima za posledico kasnitve pri izdaji in pridobivanju gradbenih dovoljenj. Tudi dobavitelji tako domače kakor tudi uvozne opreme podaljšujejo roke dobav, kar prav tako neposredno vpliva in podaljšuje čas gradnje. Poleg tega so letos nastale podražitve pri gradbenih delih ter pri domači in uvozni opremi. Vse to pa vpliva na prvotno sprejete finančne konstrukcije, ker zaradi višjih stroškov potrebujemo dodatne kredite oziroma garancije, prisotna pa je tudi zopet nekoliko slabša likvidnost. Na področju gradnje objektov družbenega standarda bo januarja naslednje leto vseljiv 60-stanovanjski blok na Javorniku, meseca marca oziroma julija pa naslednji stanovanjski blok. Pripravljeni pa so že načrti in dokumentacija za pričetek gradnje dveh novih stanovanjskih blokov, ki naj bi bila po programu vseljiva leta 1976. Tudi gradbeno podjetje v Dravogradu je pričelo z gradnjo stanovanjskega bloka ob Suhi. Nekaj novo zgrajenih stanovanj bo sicer odkupil solidarnostni sklad, nekaj morda tudi druge delovne organizacije, vendar bo večina stanovanj na razpolago za potrebe zaposlenih v naši železarni.

Na področju samoupravnega sporazumevanja je bil delavskemu svetu posredovan predlog o pristopu naše železarne in potrditvi samoupravnega sporazuma:

— o združevanju sredstev v skupne naložbe za realizacijo programa gazifikacije v Sloveniji,

— o ustanovitvi interesne skupnosti za nafto in plin v Sloveniji,

— o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Drave,

— o poslovnem združevanju in urejanju odnosov v Združenju jugosl. železarn.

Za samoupravni sporazum in realizacijo programa gazifikacije v Sloveniji je bilo v pojasnilu rečeno, da je Slovenija energetska deficitarna republika, zato je morala v preteklosti pokrivati potrebe po energiji z nabavo iz sosednjih republik ali z uvozom iz zamejstva. V zadnjem obdobju pa se je primanjkljaj iz lastnih virov energije v precejšnji meri pokrival z naftnimi derivati. O uvedbi plinastih goriv se je v Sloveniji pričelo razmišljati precej zgodaj. Iskane so bile razne možnosti nabave plina in možnosti racionalnega transporta do potrošnih središč. Z gradnjo tranzitnih plinovodov iz Sovjetske zveze prek Češkoslovaške so se pogotji za možnost dobave plina v Sloveniji bistveno spremenili. Z

meddržavnim sporazumom je dogovorjeno, da bo Sovjetska zveza dobavila jugoslaviji določeno količino zemeljskega plina. Slovenija in del hrvatske naj bi dobivali plin iz omrežja, ki poteka prek Avstrije s priključkom pri Dravogradu ali Senulju. Plinovodsko omrežje se bo, seveda zaradi obsega del, gradilo v več fazah. V prvi fazi naj bi bili zgrajeni plinovodi od jugoslovansko-avstrijske meje do večjih potrošnih središč v Sloveniji in z odcepom za Hrvatsko. Z gradnjo naj bi predvidoma pričeli leta 1976, v celoti pa bi bila dela po sedanjih predvidevanjih in načrtu končana leta 1980. Ker je naša železarna eden od največjih porabnikov toplotne energije v Sloveniji, smo za dobavo zemeljskega plina vsekakor močno zainteresirani, zato tudi predlog, da se vključimo v novo osnovano interesno skupnost ter tako že od vsega začetka sodelujemo pri oblikovanju politike naftnega in plinskega gospodarstva kot osnovnega energetskega vira v Sloveniji.

Za samoupravni sporazum o ustanovitvi območne vodne skupnosti Drave je bilo rečeno, da je bila zdaj organizirana splošna vodna skupnost Drava-Mura s sedežem v Mariboru, katere član je bila tudi naša železarna. Z novim zakonom o vodah se sedanja skupnost razdeli na dve območni vodni skupnosti, in sicer na vodno skupnost za območje Drave z njenimi pritoki in vodno skupnost za območje Mure. Zaradi reorganizacije je treba ustanoviti novo vodno skupnost in sprejeti nov samoupravni sporazum. Na članstvo v vodni skupnosti pa nas vežejo določeni zakonski predpisi, predvsem pa zakon o vodah. Iz naslova članstva moramo plačevati letni prispevek, ki po sedanjih predpisih in merilih znaša 1.020.000 din letno. Sredstva, zbrana iz naslova prispevkov, se uporabljajo za regulacijo rek, urejevanje pritokov in hudournikov. S sredstvi vodne skupnosti so bila do sedaj na našem območju že izvršena dela na regulaciji Meže skozi tovarno, kar nam je v prejšnjih letih zaradi neurejenosti povzročalo določene težave in tudi materialno škodo. Pretok Meže je zdaj reguliran od kino dvorane na Ravnah do bližine mostu pri Brančurniku; naslednje leto naj bi se dela nadaljevala vse do jezua pri Tovarni lesovine in lepenke na Prevaljah. Iz prispevkov, ki jih tako mi kakor tudi druge delovne organizacije plačujemo vodni skupnosti, so se financirala tudi dela na urejevanju Kotuljščice, pretoku Javorskega potoka in uredila razna kritična mesta na preprečitvi erozije na reki Meži od Raven do Črne. Z ustanovitvijo območne vodne skupnosti naj bi bila podana osnova, da bi lahko izvrševali še druga dela na urejevanju Meže in njenih pritokov, predvsem pa odpravili in uredili razna kritična mesta.

Jugoslovanske železarne so že pred leti ustanovile Združenje jugoslovanskih železarn. Kakor na drugih področjih je treba tudi na področju tega združenja sprejeti samoupravni sporazum o poslovnem združevanju in urejanju odnosov v združenju jugoslovanskih železarn. S sporazumom se urejajo poslovni odnosi v okviru združenja, določa status

združenja, obravnavajo poslovne zadeve, ki so na vseh področjih poslovanja skupnega pomena in interesa, določen način sodelovanja z raznimi zbornicami ter drugimi organizacijami v državi in inozemstvu. Sporazum določa tudi samoupravne organe združenja, način njihovega dela ter pristojnosti, ureja način finančnega poslovanja združenja, določa način reševanja morebitnih sporov med članicami združenja ter končno določa način pristopa novih članov k sporazumu oziroma pogoje in način prenehanja članstva v združenju. Kakor je bilo že pred časom dogovorjeno, naj bi železarne Jesenice, Ravne in Štore v združenju enotno zastopalo vodstvo Slovenskih železarn. S prenosom pooblastil za zastopanje na Slovenske železarne je treba v zvezi z delom in poslovanjem združenja prenesti določena pooblastila na direkcijo Slovenskih železarn oziroma na generalnega direktorja. Predlog samoupravnega sporazuma je bil predhodno obravnavan na skupnem sestanku predstavnikov Slovenskih železarn in sprejet v besedilu, ki je bilo posredovano samoupravnim organom v železarnah.

Na koncu je delavski svet razpravljal še o pravilniku, ki ureja način organizacije splošnega ljudskega odpora v naši železarni in imenoval člane odborov za vodenje in urejevanje zadev civilne zaščite.

Po razpravi o posameznih točkah dnevnega reda, ki so bile predmet obravnave, in potem, ko je bilo vzeto na znanje poročilo o poteku investicijske izgradnje v železarni v letošnjem letu, je delavski svet s področja zadev, o katerih je sklepal in odločal, sprejel naslednje sklepe:

1. Ugotavlja se, da investicijska izgradnja v glavnem poteka v okviru sprejetih načrtov in zasnov, da pa poleg drugih vzrokov nastajajo zastoji in kasnitve pri pridobivanju raznih soglasij in dovoljenj ter kasnitve tako pri gradnji kakor tudi pri dobavi opreme. Delavski svet je zato odločil, da je o počasnosti pri izstavitvi raznih dovoljenj in soglasij obvestiti gospodarsko zbornico in druge pristojne republiške organe, obvestiti pa tudi Industrijsko montažno podjetje IMP, da letos nismo zadovoljni z njihovim delom tako pri pripravi kakor tudi pri dokončanju del na toplovodnem omrežju na Ravnah.

Delegati naše železarne morajo na naslednji seji občinske skupščine Ravne na Koroškem postaviti zahtevo, da je zahtevati od urbanističnega biroja, da pravočasno pristopi k izdelavi zasnov in načrtov za gradnjo šol, trgovin in drugih vzgojno varstvenih ustanov v novih zaselkih z namenom, da prepočasnost, ki je prisotna na tem področju, ne bi ovirala normalne in pravočasne gradnje.

Čeprav se v železarni še nismo odločili za vrstni red gradnje objektov družbenega standarda (počitniški dom, družbena prehrana), mora sektor za tehnični razvoj pristopiti k izdelavi študije ter pripraviti načrta in programa gradnje objektov za potrebe družbene prehrane.

2. Odobri se najetje dinarske garancije pri Jugobanki v Ljubljani kot dokaz o zagotovitvi sredstev lastne udeležbe pri investicijskih vlaganjih:

— v rekonstrukcijo adiustaze valjarne v višini 22.820.400 din z rokom veljavnosti do 31. decembra 1975,

— v razširitev proizvodnje stiskalnic in strojnih delov v obratu strojev in delov v višini 12,520.380 din z rokom veljavnosti do 31. decembra 1976.

3. Odobri se nakup novega osebnega avtomobila znamke Zastava 1300 L. Za ta nakup se bodo uporabila sredstva, ki smo jih pridobili s prodajo starega osebnega avtomobila znamke Mercedes, katerega smo izločili iz uporabe.

4. Odobri se, da Železarna Ravne pristopi k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi interesne skupnosti za nafto in plin in da s pristopom prevzame pravice in obveznosti, ki izhajajo iz tega naslova. Za predstavnika podjetja, ki bo v imenu Železarne Ravne podpisal samoupravni sporazum, se pooblašča glavni direktor železarne tovariš Franc Fale.

Za našega predstavnika — delegata — v skupščini ISNAP se imenuje Jože Borštner, dipl. inž., direktor tehničnega razvoja.

5. Železarne Jesenice, Ravne in Štore ter Tovarna verig Lesce pooblaščajo Slovenske železarne, da pristopijo k poslovni skupnosti za izgradnjo plinovodnega omrežja v SR Sloveniji.

Delegacijo slovenskih železarn, ki bo zastopala naše interese v ustanovljeni poslovni skupnosti, sestavljajo: po en delegat iz železarne Jesenice, Ravne in Štore ter Verige Lesce in delegat skupnih služb Slovenskih železarn.

Za predstavnika, ki bo v imenu Železarne Ravne podpisal samoupravni sporazum, se pooblašča glavni direktor železarne tovariš Franc Fale.

Za našega predstavnika — delegata — v skupščini interesne skupnosti za realizacijo programa gazifikacije v Sloveniji se imenuje Ferdo Medl, dipl. inž., direktor tehničnih služb.

Slovenske železarne Ljubljana bodo sredstva za pokrivanje obveznosti iz 7. in 8. člena samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev v skupne naložbe za realizacijo programa gazifikacije v Sloveniji oblikovale tako, da bodo železarne Jesenice, Ravne in Štore ter Tovarna verig Lesce prispevale za te potrebe 0,20 din za Nm³ za njihove, ob pristopu prijavljene potrebe zemeljskega plina, po 0,05 din pa se bo prispevalo iz že združenih sredstev interne banke Slovenskih železarn.

V enakem razmerju, kot se oblikuje v prejšnjem odstavku navedena obveznost, se bodo oblikovale tudi morebitne dodatne obveznosti do poslovne skupnosti oziroma se bodo delile finančne ugodnosti, ki bodo Slovenskim železarnam Ljubljana pripadale iz naslova pristopa v poslovno skupnost iz naslova njenega poslovanja.

Slovenske železarne Ljubljana in s tem posredno tudi železarne Jesenice, Ravne in Štore ter Tovarna verig Lesce bodo vse finančne odnose s poslovno skupnostjo urejale prek interne banke Slovenskih železarn.

Letna količina odjema zemeljskega plina za potrebe železarne bo leta 1980 znašala 70,000.000 Nm³, kar mora novo ustanovljeno poslovno združenje pri planiranju kapacitet in izpolnitvi svojih obveznosti do Železarne Ravne upoštevati.

6. V predlaganem besedilu se potrди samoupravni sporazum o poslovnem združevanju in urejevanju poslovnih odnosov v

poslovnem združenju jugoslovanskih železarn.

7. Skladno z 68. členom samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne Ljubljana delavski svet Železarne Ravne pooblašča generalnega direktorja Slovenskih železarn, da v skladu s sprejetim samoupravnim sporazumom o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne Ljubljana brez omejitve zastopa in sklepa pravne posle za Železarno Ravne, ki so določeni v čl. 13 samoupravnega sporazuma o poslovnem združevanju in urejanju poslovnih razmerij v poslovnem združenju jugoslovanskih železarn.

8. Sprejme se samoupravni sporazum o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Drave v besedilu predloga iniciativnega odbora za ustanovitev te skupnosti z dopolnitvijo, da je pri shemi formiranja skupščine v 20. skupini iz seznama podjetij črtati TRO Prevalje, ker se je ta priključila naši železarni in od 1. januarja 1974 dalje posluje kot TOZD. Za podpis samoupravnega sporazuma se pooblašča glavni direktor Železarne Ravne tovariš Franc Fale.

Podpis delavca iz drugega odstavka tega sklepa se šteje kot podpis samoupravnega sporazuma po pooblaščenici osebi o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Drava, kot to določa 2. tč. 11. člena zakona o vodah.

Ta sklep se vložil v poseben aneks k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Drave in je njegov sestavni del.

V delegacijo za novo formirano skupščino vodne skupnosti za vodno območje Drave se izvolijo: Jože Kert, zaposlen v delovni skupnosti skupnih služb, Franc Tušek, zaposlen v TOZD metalurške proizvodnje, in Jože Šater, zaposlen v TOZD mehanske obdelave.

Od novo ustanovljene območne vodne skupnosti za vodno območje Drave se za-

hteva, da samoupravnim organom podjetja in TOZD najmanj enkrat letno dostavi poročilo o izvajanju samoupravnega sporazuma in poročilo, kako, v kateri višini in za katere namene se uporabljajo sredstva, ki jih delovne in druge organizacije v obliki prispevka združujejo in plačujejo območni vodni skupnosti.

9. V predlaganem besedilu se potrди pravilnik o organizaciji in delu na področju splošnega ljudskega odpora v naši železarni in sestav članov odborov za posamezne dejavnosti na področju civilne zaščite.

- et

BODOČE SAMOUPRAVLJANJE ŽELEZARNE V VEČ TOZD

(Nadaljevanje s 1. strani)

drugimi članicami te sestavljene OZD. V ta namen je imenovana skupna komisija vseh podjetij v Slovenskih železarnah z nalogo, da poišče čimbolj enotne in učinkovite rešitve.

Za vsa še odprta vprašanja je potreben tudi določen čas, strokovne službe, ki delajo na teh pripravah, pa so polno zaposlene tudi s sprotimi in še dodatnimi nalogami, kar seveda tudi omejuje njihove kapacitete.

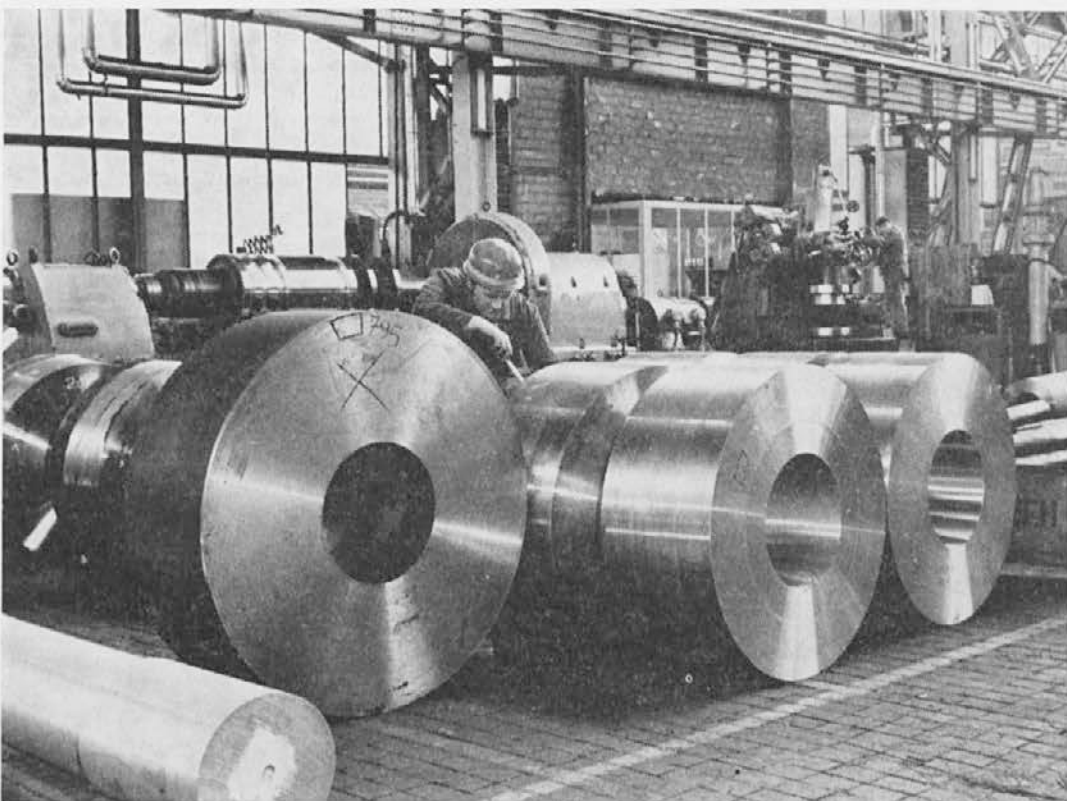
Prepričani smo, da bodo dosedanje izkušnje v podjetju in pri drugih OZD omogočile tako organiziranost TOZD, ki se bo najbolj približala duhu nove ustave.

M. K.

ZAHVALA

Zahvaljujem se odboru sindikalnega sveta Železarne Ravne za denarno pomoč, ki mi je bila dana kot plačilo stroškov za zdravniške preglede na inštitutu za pljučne bolezni na Golniku.

Alojz Cifer

Naši velikani

Milan Marolt

Proizvodnja slovenskih železarn v oktobru 1974

Vse kaže, da smo na najboljši poti, da svoje proizvodne dosežke do konca letošnjega leta občutno izboljšamo. V septembru smo zabeležili največjo proizvodnjo surovega železa v Slovenskih železarnah. Oktobra imamo vrsto odličnih uspehov:

— najvišjo proizvodnjo surovega železa v zgodovini železarne Jesenice,

— najvišjo proizvodnjo jekla v železarni Jesenice in istočasno najvišjo v Slovenskih železarnah. Najbolj razveseljivo pa je to, da smo dosegli tudi doslej največjo blagovno proizvodnjo, ki je znašala 59.508 ton, ali 1070 ton nad doslej največjo blagovno proizvodnjo in 7% nad mesečnim linearnim načrtom.

Proizvodnja surovega železa (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	12.667	14.841	117	126.670	133.154	105
Štore	3.583	3.210	90	35.833	37.357	104
Skupno	16.250	18.051	111	162.503	170.511	105

V železarni Štore so imeli na elektro-plavžev enotedenski remont in so zato zaostali za linearnim mesečnim načrtom proizvodnje.

Proizvodnja jekla (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	41.250	44.687	108	412.500	409.154	99
Ravne	16.250	16.828	104	162.500	159.047	98
Štore	7.083	6.866	97	70.833	59.778	84
Skupno	64.583	68.381	106	645.833	627.979	97

V železarni Jesenice so delali odlično na SM-pečeh in v elektro-jeklarni. V SM-jeklu so prekoračili načrt za 11% in v elektro-jeklu 4%. V elektrojeklarni železarne Štore pa so zaradi pogostih zastojev, ki so posledica mehanskih in elektro okvar, izgubili okoli 400 ton proizvodnje, torej nekaj več, kot znaša zaostanek za načrtovano proizvodnjo.

Blagovna proizvodnja — železarne (v tonah)

Železarna	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Jesenice	31.240	35.666	114	312.400	317.944	102
Ravne	11.178	10.489	94	111.775	106.014	95
Štore	13.411	13.353	100	134.117	121.731	91
Skupno	55.829	59.508	107	558.292	545.689	98

Železarni Jesenice in Štore sta dosegli letos v oktobru najvišjo mesečno blagovno proizvodnjo. Rekordni dosežek železarne Jesenice je kljub zaostajanju železarne Ravne prispeval, da so vse tri železare dosegle doslej najvišjo blagovno proizvodnjo. Zaostanek ne znaša več 3%, kot smo zabeležili konec septembra, temveč samo še okoli 2%.

Tudi predelovalci so dosegli dober rezultat, čeprav ne doslej najboljšega v letošnjem letu. V seštevku z blagovno proizvodnjo železarn pa predstavlja dosežek 62.806 din doslej naj-

Blagovna proizvodnja — predelovalci (v tonah)

Delovne organizacije	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Veriga	1.100	911	83	11.000	10.572	96
Plamen	750	895	119	7.500	6.865	92
Tovil	129	151	117	1.292	1.292	100
Zična	1.135	1.341	118	11.353	8.635	76
Skupno	3.114	3.298	106	31.145	27.368	88

višjo blagovno proizvodnjo v integriranem podjetju.

Blagovna proizvodnja — Slovenske železarne (v tonah)

	Mesečni načrt	Mesečna izvršitev	%	Kumulat. načrt	Kumulat. izvršitev	%
Železarne	55.829	59.508	107	558.292	545.689	98
Predelovalci	3.114	3.298	106	31.145	27.368	88
Skupno	58.943	62.806	107	589.437	573.057	97

Razumljivo, da v mesecu vrste najugodnejših dosežkov ne more biti posebnih problematik. Večina težav, kar jih je nastopalo, izvira iz notranjih odnosov in vprašanj organizacije vzdrževanja in medobratnega oskrbovanja z vložkom. To so problemi, ki se ponavljajo iz meseca v mesec enako kot tudi problem delovne sile. Vsako leto skušamo v zadnjih mesecih, ko so tudi navadno ugodni pogoji za delo, nadoknaditi zamujeno in doseči čim več. Upajmo, da bo proizvodnja potekala še naprej nemoteno in da bodo uspehi še boljši kot oktobra, ker imamo za to tudi dane pogoje.

O novem sistemu delitve OD

Pri samoupravnem urejanju medsebojnih razmerij v združenem delu se v naši sredi pojavlja dvoje aktualnih vprašanj s področja izgrajevanja in utrjevanja materialnega in socialnega položaja delavca. Pri uresničevanju samoupravnih odnosov na področju razpolaganja z dohodkom smo pristopili k uveljavljanju novega sistema delitve OD ter konkretnih odnosov, ki jih moramo vzpostaviti v tem sistemu. Z drugimi besedami — v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb železarne potekajo priprave za uveljavljanje takšnih samoupravnih odnosov s področja medsebojnih razmerij pri delitvi OD, ki bodo bolj kot do sedaj uresničevali načelo »VSAK PO SVOJJIH SPOSOBNOSTIH — VSAKEMU PO NJEGOVEM DELU«. Pri vzpostavitvi takšnih odnosov pa se že sedaj pojavljata dve vprašanji čisto praktičnega pomena: zakaj nov sistem delitve in kaj pomeni ta sistem za delovnega človeka, ki se z vsakodnevnim delom trudi izboljšati svoj materialni in socialni položaj?

Če hočemo odgovoriti na prvo vprašanje, izhajamo iz načel nove ustave oz. konkretnije iz temeljev naše družbeno ekonomske ureditve. Edina osnova, ki določa materialni in družbeni položaj človeka, je delo in rezultati dela, doseženi na podlagi enakih pravic in odgovornosti delavca. Delo je tako edina podlaga, da delavec enakopravno z drugimi delavci odloča o rezultatih svojega dela.

Rezultat živega in minulega dela je dohodek. Z ustavo je vsakemu delavcu jamčeno, da skupaj in enakopravno z drugimi delavci odloča o dohodku in si pridobiva OD. Pri tem so vsi delavci TOZD vzajemno odgovorni, da dohodek, ki so ga ustvarili, družbeno in ekonomsko smotrno uporabljajo. Celotni dohodek TOZD kot rezultat dela delavcev in celotnega družbenega dela se deli po samoupravnih osnovah.

O razporeditvi dohodka in delitvi dela za OD govori zvezna ustava v čl. 19 in 20. Uresničevanje teh ustavnih določb pomeni v naših razmerah konkretizacijo ustave, tako da se dogovorimo za takšne osnove in

merila za razporeditev dohodka in delitev OD, ki je najbolj adekvatna ustavnim načelom in dejanskim razmeram, ki prevladujejo v naši delovni sredini. Ob vprašanju, zakaj novi sporazum o osnovah in merilih za delitev OD, lahko damo naslednje odgovore:

— Samoupravno urejanje medsebojnih razmerij na področju razporeditve dohodka in delitve OD je ustavna obveznost, ki smo jo prevzeli in jo moramo dosledno uresničevati.

— S samoupravnim sporazumom o delitvi OD se moramo dogovoriti za takšne osnove in merila, ki za nas pomenijo uveljavljanje načela delitve po delu in utrjujejo materialno in socialno varnost delavca.

O obstoječi in veljavni samoupravni zakonodaji v Železarni Ravne lahko trdimo, da ne nudi dovolj možnosti za uresničevanje ustavnih načel — predvsem načela delitve po delu. Kot podpisniki sporazumov, in sicer samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in OD v slovenskih železarnah in samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in OD v črni in barvasti metalurgiji smo predvsem reševali in uskladili odnose na področju najnižjega OD, osebnih in drugih izdatkov, ki predstavljajo poslovne stroške ter se sporazumeli za osnove in merila za delitev in uporabo sredstev skupne porabe. Do sedaj se nismo uspeli — v duhu nove ustave — samoupravno dogovoriti za tiste osnove in merila, ki pomenijo novo kvaliteto pri uveljavljanju samoupravnih odnosov delitve po delu. Uveljaviti moramo nov samoupravni sistem, s katerim bomo vzpostavili takšne osnove in merila za razporeditev dohodka in razdelitev OD, ki bo pomenil ne samo uresničevanje določenih načel, ampak ki bo dejansko ustrezal našim razmeram delitve po delu.

Za osnove in merila za razporeditev dohodka se bomo dogovorili v okviru samoupravnega sporazuma v panogi črne in barvaste metalurgije v Sloveniji in samoupravnega sporazuma Slovenskih železarn. Do sedaj smo le seznanjeni z novimi inicia-

tivami, ki bodo predmet razprav v bližnji prihodnosti. Sami pa se bomo sporazumeli za konkretne osnove in merila za delitev OD — logično tudi v skladu z načeli samoupravnih sporazumov v panogi in slovenskih železarnah.

V delovnih gradivih, ki so v obdelavi za pripravo predloga osnutka našega sporazuma, predlagamo naslednje osnove kot izvor pravic delavcev za pridobitev OD: zahtevnost dela, količino in kakovost dela, minulo delo, posebne pogoje dela, kolektivni uspeh dela in nadomestila OD.

Na podlagi takih osnov predlagamo naslednja merila, s katerimi določamo višino OD delavca: skupina zahtevnosti dela, porabljen čas in z delovno normo določen čas, strokovna usposobljenost in popreček OD v predhodnih obdobjih.

O OD delavca, ki ga mesečno pridobiva kot akontacijo, v predlogu navajamo naslednje: »Mesečne akontacije OD so enake mesečnim delovnim prispevkom, ugotovljenih po skupinah, zahtevnosti dela, upoštevajoč porabljeni čas za opravljeno delo in individualni prispevek delavca, povečan za delež minulega dela, posebnih pogojev dela in kolektivni uspeh dela«.

Ker je zahtevnost dela bistveni element, od katerega je odvisen OD, bomo v kratkem obrazložili le-to sestavino.

Zahtevnost dela se ugotavlja na vsakem delovnem mestu s posebno metodologijo. Ta metodologija je sestavni del sporazuma

o sistemizaciji delovnih mest, ki temelji na ugotavljanju zahtevnosti opravil glede potrebnih strokovnih obremenitev (psihofizičnih) in vodenju na delovnem mestu. Ocena zahtevnosti bo izražena v enotah (točka) in na podlagi teh enot bodo na delovnem mestu uvrščena v potrebne skupine zahtevnosti dela. Te skupine bodo ovrednotene in tako služijo za določitev deleža OD po zahtevnosti dela. Prikaz je zelo poenostavljen. Znano je, da poseben delovni team že dalj časa ugotavlja — med drugimi — tudi zahtevnost dela (ocenjevanje delovnih mest). Tako so na vsakem delovnem mestu evidentirali opravila, naredili popis opravil, analizirali in ovrednotili opravila.

Ovrednoteno delovno mesto naj bo objektivni odraz vseh tistih elementov, ki vplivajo na kvaliteto in obseg dela v normalnih okoliščinah — ob tem, da delavec izpolnjuje vse predpisane pogoje strokovnosti. Prizadevanje delavca in njegova sposobnost pa je predmet — če govorimo o delitvi OD — tako imenovane individualne stimulacije, ko je delavec udeležen pri delitvi OD na osnovi kakovosti in obsega dela, povezano s časom.

Z novim sporazumom bomo tako skušali objektivirati osnove za pridobitev OD. Objektivirane osnove pa so vsekakor temelj, ki pripomore k uresničevanju delitve OD po delu.

(Se nadaljuje)

Dokončno je bilo z dnevnega reda črtano tudi vprašanje spornega razdeljevanja kreditov za individualno gradnjo, ki so povzročili med delavci precej hude krvi.

Ugotovljeno je bilo, da se pri tem niso dogajale neke namerne nepravilnosti; mogoče samoupravni sporazum o stanovanjskih razmerjih v vseh členih ni ravno najbolj sprejemljiv in bi ga bilo potrebno revidirati. Odbor smatra za potrebno predlagati, da pristojne službe takoj pristopijo k izdelavi predloga za spremembo sporazuma — kolikor se to res smatra za potrebno — da se prihodnje leto pri razdeljevanju kreditov ne bo ponovila situacija iz letošnjega leta. S tem v zvezi je bil tudi govor, da kasnimo z izdelavo predlogov raznih samoupravnih splošnih aktov, čemur je krivo pomanjkanje ustreznih strokovnih sodelavcev v KSS; sicer pa so to težave, ki se čutijo tako na področju pravne in informacijske službe kot tudi sekretariata samoupravnih organov. Na žalost gledajo nekateri vodilni delavci na ta problem kot na neopravičeno povečevanje administracije.

Na seji odbora je bil govor tudi o tem, da bo treba neprimerno več, in to v najkrajšem času, storiti za izboljšanje informiranja. Pri tem bi se dalo reči, da imamo praktično popolnoma neizkoriščeno razglasno postajo. Problem za sebe pa je Informativni fužinar!

Zavedati se moramo, da je danes, ko se informiranje postavlja na vsakem koraku kot baza za uspešno uveljavljanje samoupravljanja, mesečno informativno glasilo absurd! Seveda takšna ugotovitev ne zadostuje, temveč moramo takoj kreniti v akcijo. Najprej moramo sprejeti akt o informiranju in se dogovoriti, kakšne informacije v železarni sploh potrebujemo.

Odbor delavske kontrole je na seji sprejel tudi sklep z zahtevo, da mu mora sekretariat samoupravnih organov zagotoviti vse pogoje za kar najuspešnejše delovanje. Konkretno je zahteval, da mu do naslednje seje v roku enega meseca preskrbi zahtevani material na vprašanja v zvezi s sporno problematiko poslovanja počitniškega doma v Portorožu, ki se bo obravnavala na prihodnji seji.

Peta seja odbora delavske kontrole

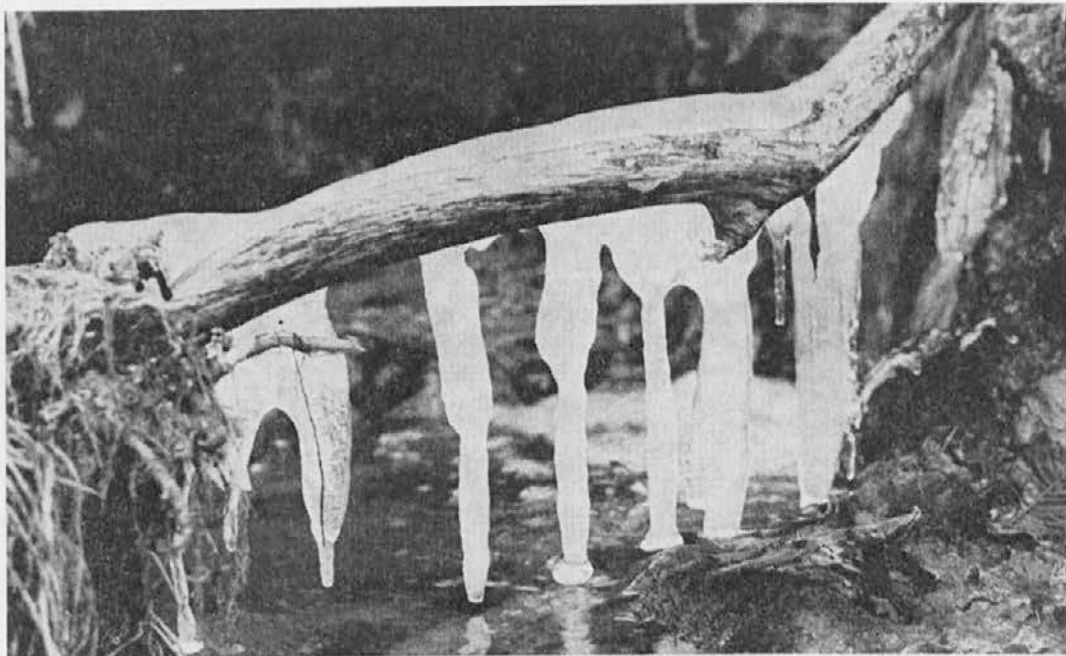
Odbor samoupravne delavske kontrole v Železarni Ravne je na zadnji seji, ki je bila zadnjega dne v mesecu oktobru, obravnaval različno aktualno problematiko in po daljši razpravi sprejel določene sklepe in stališča. Kot prvo je obravnaval in dokončno snel z dnevnega reda vprašanje adaptacije postaje prve pomoči v železarni. To vprašanje se je vlekle že od aprila. V čem je bil problem?

Pred približno letom dni smo v železarni pristopili k adaptaciji prostorov za novo postajo prve pomoči, ker se je zgradba, v kateri je bila stara postaja, iz objektivnih vzrokov morala porušiti. Pripominjamo, da je tudi nova postaja samo začasna. Ko so bili prostori za novo postajo že skoraj usposobljeni, je prišla od dr. Sušnika zahteva, da bi v ambulanti opravljali tudi določene raziskave, zaradi česar prostor tak, kot je bil, potem ni ustrezal, bilo ga je potrebno na novo oblagati s heraklitnimi ploščami, itd. Zaradi tega je šlo v nič precej keramičnih ploščic, popravljale so se vodovodne in električne instalacije, itd. Po neki kasnejši oceni naj bi bilo za okrog 1,5 milijona starih dinarjev dodatnih stroškov.

Odbor delavske kontrole je na pobudo komisije delavske kontrole iz TOZD mehanske obdelave sprožil vprašanje odgovornosti pri določitvi lokacije; ali si lahko dovoljujemo hitre, nezadostno premišljene odločitve o tem, kje bomo kaj gradili, potem pa gradnje povečujemo ali spreminjamo ali kar koli že počnemo, v vsakem primeru pa povečujemo stroške. Delavci v železarni se upravičeno sprašujejo, če imamo res denarja za razmetava-

nje, ko na drugi strani vemo, kako stojimo z osebnimi dohodki.

Ker je splošno znano, da za storjene napake ni nikoli nobeden direktno ali izključno kriv, je odbor po nekajmesečnem obravnavanju dal vprašanje ad acta, s tem da se s tega mesta opozori vse pristojne službe in sektorje v železarni, naj bo načrtovanje čim bolj dolgoročno, smotno in racionalno, da zaradi prehitro in nepremišljeno sprejetih odločitev ne bo prihajalo do lahkomišelnega zapravljanja družbenih sredstev.

Kapniki

Med drugim so na seji obravnavali še vprašanje discipline, ki je po mnenju vseh članov odbora v zadnjem času v vsej železarni zelo popustila. Opozorjeno je bilo na opuščanje izvajanja določil samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih in drugih aktov. Odbor delavske kontrole predlaga, da pristojne službe ponovno preučijo smotrnost evidentiranja prisotnosti

s pomočjo žigosnih kartic in samoupravnim organom predlagajo ustrezne rešitve. Odbor tudi apelira na vodstvo Železarne Ravne, samoupravne organe in družbeno politične organizacije, da začno splošno, organizirano akcijo za utrditev vseh oblik discipline v železarni kot celoti.

Janko Dežman

S sej kolektivnih izvršilnih organov

Odbor za gospodarjenje

je bil na seji seznanjen s poslovanjem in doseženimi poslovnimi rezultati železarne v 9 mesecih letošnjega leta. Podatki so bili obravnavani tako z vidika dosežene skupne in blagovne proizvodnje, višine in obračuna zaloga, izvoza in končno po devetih mesecih ugotovljenega finančnega rezultata. Skratka, podatki so se obravnavali na podlagi vseh kazalcev in meril, na podlagi katerih ugotovljamo naše delo in poslovanje. Tako v pojasnilu kakor tudi v razpravi pa je bil s posebnim poudarkom obravnavan že ponovno delno prisoten problem nelikvidnosti, ki je posledica zaostankov pri plačilu računov naših kupcev in dobavljenega blaga.

Tako na stroške poslovanja kakor tudi na zaloge posameznih vrst materialov pa vpliva neenakomerna dobava blaga, poznali računi in višje cene, kar končno v določenem časovnem obdobju vpliva tudi na ugotavljanje finančnega rezultata. Po ugotovitvah je doseženi finančni in poslovni rezultat nekoliko slabši tako od načrtovanega kakor tudi od pričakovanega, posebno še, ker bi morali upoštevati porast cen naših izdelkov, čeprav je istočasno res, da so se ob tem povečale cene tudi surovinam in drugemu reprodukcijskemu materialu, kar ima svoj odraz v višini naših stroškov poslovanja.

V nadaljnji razpravi je bil odbor seznanjen s pobudo podjetja Prva Iskra Barič o poslovno tehničnem sodelovanju. Temu podjetju že dalj časa dobavljamo nerjavne ventile. S kvaliteto naših izdelkov so po njihovih izjavah zadovoljni, niso pa zadovoljni s količino. Za rešitev problema količinske dobave so predlagali nekatere variantne rešitve, od naše pomoči pri uvedbi tehnologije izdelave nerjavnih ventilov v njihovem podjetju, do njihovega finančnega sodelovanja pri razširitvi našega obrata livarne. Predlogi zahtevajo določeno strokovno obdelavo, na podlagi katere se bomo morali v železarni opredeliti. Potem ko bodo vse možne predlagane variante in rešitve pri nas strokovno obdelane, se bodo do njih morali opredeliti in končno odločiti naši samoupravni organi. Na podlagi stališč, ki so bila izoblikovana v razpravi, se je odbor s posredovanimi zasnovami našega sodelovanja s podjetjem Prva Iskra Barič strinjal in pooblastil vodstvo podjetja, da z že začeti razpravi nadaljuje, s tem da je treba o njihovih rezultatih sproti obveščati tako odbor kakor tudi druge pristojne samoupravne organe.

Od drugih zadev in predlogov, ki so bili predmet obravnave, je odbor sklenil:

— Odbor se strinja s predlogom sektorja za gospodarjenje za dopolnitev organi-

zacijske sheme in sistemizacije delovnih mest v delovni skupnosti skupnih služb, na podlagi katerih se iz sedanjega sestava nabavne službe kot samostojni oddelek izloči oddelek za uvoz. Odbor se je strinjal tudi s predlogom, da je zaradi povečanega obsega uvoznih poslov treba povečati število zaposlenih v tem oddelku, in sicer na delovnem mestu samostojnega referenta in referenta, strinjal pa se je tudi s predlogom, da se zaradi obratovanja kotlarne v štirih izmenah ustrezno poveča število zaposlenih na teh delovnih mestih in da se v zvezi s prenehanjem obratovanja plinskih generatorjev ukinejo delovna mesta v tem oddelku. Vsi predlogi so bili v odločanje in potrditev posredovani delavskemu svetu delovne skupnosti skupnih služb.

— V zvezi z izvedbo redne letne inventure se potrdi predlog finančno računovodskega sektorja in v predlaganem sestavu imenuje centralna komisija za inventuro. Inventura se v vseh obratih in delih podjetja izvrši po stanju na dan 30. novembra 1974. Komisija mora celotno delo organizirati tako, da bo inventura oziroma inventurni elaborat vključno s poročilom po predhodni obravnavi na samoupravnih organih TOZD posredovan skupnemu odboru za gospodarjenje do 10. januarja 1975.

— V breme izrednih stroškov se dovoli knjiženje v mazutnem rezervoarju št. 2 ugotovljenih 110 t mazutnih usedlin, ki jih v železarni ne moremo več uporabiti in katerih vrednost po knjigovodski evidenci znaša 137.500 din.

— Odobrita se izravnavi pozitivnih razlik, ki sta nastali med zneskom uvožene in plačane vrednosti blaga, in sicer pri firmi Wilhelm Becke v znesku 103,50 DM, in firmi Oesko Haid v znesku 1200 avstrijskih šilingov.

Na predlog posameznih TOZD in sektorjev so bila odobrena službena potovanja v inozemstvo, in to: inž. Vladu Racu 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, inž. Francu Rusu in Janezu Strahu 6-dnevno službeno potovanje na Češkoslovaško, inž. Jožetu Borštnerju 8-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, inž. Antonu Letonji 4-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, inž. Francu Rusu in Ivanu Vušniku 3-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo, Jožetu Maticu 1-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, inž. Jožetu Geršaku in inž. Božu Cimermanu 7-dnevno službeno potovanje v Sovjetsko zvezo, inž. Alenki Rodičevi 3-dnevno službeno potovanje v Avstrijo, inž. Jožetu Žuncu je bilo že odobreno službeno potovanje v Sovjetsko zvezo podaljšano za dva dni in Karlu Brložniku prav tako že odo-

breno službeno potovanje v Bolgarijo podaljšano za dva dni.

Za urejevanje nujnih poslovno komercialnih zadev v zvezi z nabavo ferolegur in drugega reprodukcijskega materiala pri raznih podjetjih v Avstriji je bilo vodji nabave Maksu Viterniku za naslednje obdobje odobrenih 5 avstrijskih dnevnic. Vsa našeta službena potovanja so bila odobrena za izvršitev določenih poslov in nalog, ki so navedene v predlogih. Uspešnost posameznega potovanja ali izvršitve naloge pa je razvidna iz potnih poročil delavcev, ki so potovali; potna poročila so na razpolago na tajništvu uprave.

Odbor za splošne zadeve

Osnovna točka dnevnega reda na seji odbora je bil predlog samoupravnega sporazuma o podeljevanju nagrad in priznanj za delovni jubilej delavcem železarne za letošnje leto. Merila in kriteriji za priznanje jubilarov dela smo imeli prejšnja leta določene v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Zaradi morda ne popolnoma točno določenih meril je pri priznavanju jubileja dela prihajalo do posameznih ugovorov in pripomb. Lani je bilo zato določeno, da je treba kriterije in pogoje za priznanje jubileja dela točneje določiti. Tako dopolnjena merila in pogoje je delavski svet lansko leto določil in sprejel v obliki začasnega sklepa. Računalo se je namreč, da bomo v letošnjem letu zadevo lahko uredili s posebnim pravilnikom. Med tem časom pa je tudi na področju delovne zakonodaje prišlo do določenih sprememb, pa tudi na nivoju Slovenskih železarn je bil nekoliko pozno sprejet samoupravni sporazum o oblikovanju in delitvi OD, objavljena pa je bila tudi sindikalna lista, ki v določeni meri tudi posega na področje jubilarstva oziroma s katero je določena oblika in višina priznanj jubilarov dela. Sedaj je že tudi znano, da morajo biti pogoji in kriteriji določeni v samoupravnem sporazumu o oblikovanju in delitvi OD. Ker je sklep delavskega sveta veljal samo za lansko leto, naš novi samoupravni sporazum o oblikovanju in delitvi OD v železarni pa še ni uveljavljen, moramo zato v smislu že navedenih določil za letošnje leto sprejeti posebni samoupravni sporazum o podeljevanju nagrad in priznanj za delovni jubilej zaposlenim v železarni.

V predlogu sporazuma so v glavnem povzete določbe ter kriteriji iz lanskega leta. Novo je morda to, da bi odpravili nakup praktičnih daril in jubilarom dela omogočili, da se sami po lastni presoji odločijo o porabi sredstev, ki jim pripadajo za delovni jubilej. Odbor je po precej živahni razpravi predlog sporazuma z nekaterimi manjšimi korekturami sprejel in odločil, da ga je treba posredovati v javno razpravo ter sprejeti po postopku, po katerem smo sprejemali tudi druge sporazume. Tako razpravo kakor tudi njegov sprejem pa bo treba časovno organizirati tako, da to ne bo ovira pri proglačitvi jubilarov dela.

Poiasnila posameznih predlaganih sprememb in vzrokov, ki so jih narekovali, bodo objavljena v Informativnem fužinarju v posebnem članku, na kar želimo posebej opozoriti.

Razen predloga sporazuma je odbor na seji obravnaval tudi nekatere druge vloge

Zakon o varstvu pri delu

Skupščina SR Slovenije je na 6. seji zbornice združenega dela dne 16. oktobra 1974 sprejela zakon o varstvu pri delu. Doslej sta varstvo pri delu urejevala temeljni zakon o varstvu pri delu, ki se je uporabljal kot republiški zakon na podlagi zakona o nadaljnji uporabi nekaterih zveznih zakonov na območju SR Slovenije ter republiški zakon o varstvu pri delu.

Priprave za izdelavo osnutka so se začele takoj po uveljavitvi republiških in zveznih amandmajev. V vseh fazah, do izdelave predloga zakona pa prizadevanje ni bilo usmerjeno le k ustavnemu usklajevanju in zajetju pozitivnih izkušenj, temveč tudi k vsebinsko boljši ureditvi varstva pri delu. Zakon naj zagotavlja enotno in celovito ter samoupravno urejanje tega varstva in tudi odgovornost za to področje, ki je izrednega pomena za varno in uspešno delo delavca. Gre za uveljavitev ustavnega načela, po katerem ima delavec ne le pravico do dela, temveč tudi pravico do dela v združenem delu s sredstvi dela, da odloča o svojem delu, o pogojih in rezultatih svojega dela.

Novi zakon o varstvu pri delu ureja le splošna sistemska vprašanja, konkretno urejanje tega področja pa je prepuščeno samoupravnemu urejanju v organizacijah združenega dela. Nekatere določbe novega zakona o varstvu pri delu so splošne narave, vendar določajo povsem na novo obseg in vsebino varstva pri delu. Temeljni zakon o varstvu pri delu ter republiški zakon teh določb nista imela. Varstvo pri delu obsega pravice, obveznosti in odgovornosti delovnih organizacij in delavcev, da ustvarjajo v okviru zakonskih predpisov takšno delovno okolje, delavnost in razmere, ki bodo zagotavljale fizično in moralno integriteto delavcev pri delu.

V skladu z načelom o širšem pojmovanju varstva pri delu obsega varstvo pri delu ne le inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem zakona in predpisov, marveč tudi nadzorstvo nad izvajanjem zakona o medsebojnih delovnih razmerjih delavcev v združenem delu in med delavci ter zasebnimi obrtniki. To nadzorstvo je v zakonu novost. Varne delovne okolje in varne delovne razmere so zagotovljene, če delavec ob normalni pazljivosti ter strokovni in delovni sposobnosti lahko opravlja svoje delo, ne da bi prišlo do telesnih poškodb ali zdravstvenih okvar.

V opisih delovnih mest morajo biti določene vrste in stopnje nevarnosti pri opravljanju del na delovnih mestih ter naloge in odgovornosti, ki jih imajo delavci na delovnih mestih v zvezi z zagotavljanjem varnega delovnega okolja in varnih delovnih razmer. Slednje obveznosti so sankcionirane in je predpisana denarna

kazen od 500 do 50.000 din za organizacijo združenega dela ali drugo pravno osebo.

Organizacija združenega dela mora zagotoviti, da je vsak delavec po programu teoretičnega in praktičnega usposabljanja ob prvi in ob vsaki kasnejši razporeditvi na delovno mesto oziroma delo, poučen o delovnih razmerah in nevarnostih pri delu, o varstvenih ukrepih ter sredstvih in opremi za osebno varstvo pri delu ter o njihovi uporabi. Prav tako mora OZD opraviti občasno preizkušnjo znanja delavcev o varstvu pri delu, da se prepriča, če so usposobljeni za varno opravljanje, vodenje ali nadzorovanje del.

Roke in način določi OZD, vendar ta rok ne sme biti daljši od dveh let za delavce, ki neposredno opravljajo, vodijo in nadzorujejo delo, pri katerih je večja nevarnost zdravstvenih okvar.

Obveznosti v tem času so sankcionirane in je predpisana denarna kazen od 500 do 50.000 din za OZD ali drugo pravno osebo. OZD mora obvestiti pristojni organ inšpekcije dela o začetku svojega dela in o začetku dela katerekoli svoje delovne enote ter o začetku opravljanja posebno nevarnih in škodljivih del najmanj osem dni prej; k prijavi o začetku takih del je treba priložiti program varstvenih ukrepov za opravljanje takih del. OZD mora o vsaki smrtni nesreči, kolektivni nesreči, hujši nesreči pri delu ter o vsakem pojavu, ki lahko spravi v nevarnost življenje delavcev pri delu, sporočiti organu inšpekcije dela prve stopnje, hkrati pa mora obvestiti o vzroku smrtnega primera ter o hujši nesreči pri delu tudi pristojni organ javne varnosti.

Povsem novo je, da mora OZD k prijavi o začetku nevarnejših in škodljivih del priložiti tudi program varstvenih ukrepov za opravljanje takih del. Nova je tudi obveznost, da mora OZD obveščati pristojni organ javne varnosti; ta organ je praviloma

postaja milice. Neizpolnjevanje teh obveznosti je prav tako sankcionirano. Delavec ima pravico in obveznost uporabljati varstvene naprave ter sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu, po njihovem namenu pazljivo ravnati z njimi in skrbeti, da so v brezhibnem stanju. S tem členom je uvedena povsem nova denarna kazen v znesku 50 din, ki jo lahko izterja inšpektor dela takoj na mestu.

Z denarno kaznijo 100 din se kaznuje za prekršek takoj na mestu odgovorna oseba organizacije združenega dela ali druge pravne osebe, oziroma državnega organa,

— če dopusti, da se dela, ki bi se morala opravljati pod nadzorstvom, opravljajo brez nadzorstva, ali se ne opravljajo tako, kot določajo predpisi o varstvu pri delu, oziroma navodila proizvajalca za določeno delovno pripravo ali napravo,

— če pri delu ne zagotovi uporabe predpisanih sredstev in opreme za osebno varstvo,

— če ne poskrbi, da so delovne priprave in naprave v brezhibnem stanju in da se uporabljajo namensko,

— če dopusti, da delavec dela pod vplivom alkohola.

Zoper izrek take kazni ni pritožbe, dopusten pa je ugovor. Tak ugovor pošlje organ inšpekcije dela skupaj s svojim predlogom za uvedbo postopka o prekršku in s plačilnim nalogom pristojnemu občinskemu sodniku za prekrške. Le-ta lahko izreče enako denarno kazen, kot sme biti izterjana takoj na mestu.

Nadzorstvo nad izvajanjem novega zakona o varstvu pri delu ter varstvenih ukrepov in nad upoštevanjem normativov, ki jih s svojimi splošnimi akti določajo delavci v organizaciji združenega dela, opravlja v SR Sloveniji republiški inšpektorat dela.

Novi zakon o varstvu pri delu je pričel veljati 15. novembra 1974. Danes je povsem jasno, da je varstvo pri delu v polni meri v rokah tistih, ki ustvarjajo, projektirajo delovna pomagala, objekte in delov-

in prošnje. Največ se jih je nanašalo na razne podpore in dotacije, skratka na finančna sredstva. Večino prošenj je moral odbor zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in drugih potreb odkloniti. So pa bili vsi prosilci oziroma vsi, ki so se v posameznih zadevah obrnili na odbor, o sprejetih odločitvah posebej pisмено obveščeni.

Usposabljanje delegatov

V prvih dneh decembra smo v železarni izvolili 182 delegatov v skupščini samoupravnih interesnih skupnosti; že pred tem pa le malo manjše število za delegacijo v zbor združenega dela občinske skupščine. Pred okroglo letom dni smo imeli volitve delegatov v samoupravne organe v OZD. Če število zaokrožimo, in se ne gremo prehude matematike, je trenutno vsak deveti ali deseti delavec v železarni delegat. Računamo, da bomo v naslednjem letu ustanovili več TOZD in v različnih regionalnih okvirih ustanovili še več interesnih skupnosti. Tako lahko pričakujemo, da bo tam nekje okrog novega leta 1976 — vsak peti, šesti delavec delegat.

Ne mislim se na tem mestu spuščati v razglabljanje, ali bo takšna kvantiteta res dala tudi zeleno novo kvaliteto; to bo pokazal čas! Rad bi spregovoril o nekem drugem problemu, ki je na dnevnem redu večine sej in zborovanj in ki ga, iznesenega v eni ali drugi obliki, zasledimo v vsakodnevem in drugem časopisju že od začetka uvajanja delegatskega sistema; vprašanje izobraževanja oziroma usposabljanja delegatov!

Nesporno je, da je precejšen del delegatov iz vseh sredin za učinkovito opravljanje svoje funkcije nezadostno usposobljen in da bo še dolgo tako.

Družbenopolitične organizacije, zlasti sindikat, kot tudi drugi družbeni dejavniki si sicer zastavljajo nalogo usposabljanja delegate, vendar je vprašanje, kaj si pod tem pojmom sploh zamišljajo — ali zamišljamo — in kako se zadeve lotevajo. Sicer pa ni bistvo problema v načinu pristopa oziroma obliki izobraževanja, temveč v samem vprašanju razčiščevanja pojma bistva delegata. Dokler res vsi delegati, pa tudi drugi občani, nimajo razčiščenih pojmov, kakšen je njihov položaj, funkcija, zlasti pa še obveznosti in odgovornosti, ni dosti haska razpravljati o vsebini ali obliki izobraževanja; če izvzamemo, da spada razčiščevanje pojma bistva delegata tudi v izobraževanje.

Kadar koli se govori o usposabljanju delegatov, je praviloma, če ne izključno, govor o organizaciji seminarjev, tečajev in mogoče še o kakšni knjižici, po možnosti ne preobsežni, ker je drugače delegati ne bodo brali (vprašanje je, če to zadnje drži?). Poglejmo, kaj takle nekajdnevni ali samo nekajurni seminar delegatu lahko da?!

Na njem se delegat pouči o formi delegatskega sistema; kdo koga kam delegira in kaj od njega pričakuje; sestava organov družbenopolitičnih in drugih skupnosti; vloga družbenopolitičnih organizacij v

sedanjem družbenem sistemu in mogoče še kaj.

Nesporno je, da morajo biti delegati na teh področjih doma. Zmotno pa je mišljenje, da bomo že s samim tem dobili kompletno usposobljenega delegata, ki bo kot tak garancija za uspešno izvrševanje nalog. Ti naši delegati niso nekakšni politiki v malem, temveč se ukvarjajo s čisto določenimi, konkretnimi življenjskimi problemi vsak na svojem področju; tu pa je samo poznavanje temeljev družbenoekonomske in politične ureditve absolutno premalo.

Precej grešimo, ko enostransko poudarjamo vlogo delegata kot povezovalca med bazo in organom, kamor je delegiran. Tako se je izoblikovalo nekakšno absurdno pojmovanje delegata kot kurirja, prenašalca stališč in mnenj, premalo pa poudarjamo delegatovo osebno angažiranost, odgovornost za sprejete odločitve in podobno.

Naši delegati se morajo v skupščinah, kamor jih pošiljamo, dogovarjati in usklajevati stališča. Neke vrste imperativni mandat, ki smo ga uvedli, ni mišljen tako, da bi onemogočal dogovarjanje. Na dogovarjanju naš sistem ravno sloni!

Izhajajoč s tega stališča pridemo do zaključka, da rabimo delegata, ki bo v občinski ali drugi skupščini znal tudi katero reči, se dogovarjati in nazadnje svoji delegaciji tudi pojasniti, zakaj njihove pripombe k določenemu gradivu niso bile sprejete. Za takega delegata pa ni dovolj znanje, pridobljeno na tečaju za usposabljanje delegatov, temveč se mora sam izobraževati tako na delovnem, strokovnem kot na splošno izobraževalnem področju (ekonomsko, politično, kulturno itd.); zasledovati dnevno in drugo časopisje, aktivno sodelovati v družbenopolitičnih organizacijah, društvih, krajevnih skupnostih, itd. Na vse te naloge bi morali delegate opozoriti že prej, preden sprejemajo kandidature. Delegat, ki je pripravljen sprejeti kandidature, ker mu pač godi, da je nekam izvoljen, ni pa pripravljen za to nič žrtvovati in je do celotne družbene stvarnosti popolnoma indiferenten, dela delovni skupnosti, ki ga je delegirala, samo škodo, ker se njeni interesi po takem in podobnih delegatih vsekakor ne morejo uveljaviti.

V naši samoupravni socialistični družbi potrebujemo tako izobražene delegate, da bodo dorasli nalogam, ki jim jih zadajamo. Proces njihovega izobraževanja pa ne sme biti izoliran, temveč del splošno izobraževalnega procesa; ta pa mora biti takšen, da bo dvignil splošno izobrazbeno strukturo na raven, da bo vsak delovni človek brez večjega dodatnega usposabljanja sposoben opravljati delegatsko funkcijo.

Potrebno bo seveda še precej vetra, da bomo zajadrili v tako idealne vode. V sednji situaciji pa bomo verjetno nadaljevali s tečaji in seminarji, ki sicer niso nekoristni, koristijo pa le tistim, ki so že spoznali, da se brez nenehnega, kontinuiranega izobraževanja v vseh smereh ne morejo uveljaviti niti kot delegati niti kot sa-

moupravljavci nasploh, ter se zavedajo, da je vsestransko izobražena družba pogoj za dosego v ustavi proklamiranih socialističnih samoupravnih odnosov.

Janko Dežman

KLUB ZDRAVLJENIH ALKOHOLIKOV TUDI NA RAVNAH

6. novembra 1974 se je po daljši predhodni pripravi prvič sestala sekcija kluba zdravljenih alkoholikov na Ravnah pod pokroviteljstvom železarne. Popoldne ob 16. uri so se v učilnici gasilskega doma zbrali člani novo ustanovljene sekcije kluba zdravljenih alkoholikov skupaj s terapeuti in predsednikom kluba Dravograd. Delo je potekalo tako, kot bi klub obstajal že ne vem kako dolgo brez vsakih slovesnih ceremonij, kot smo to navajeni pri drugih ustanovitvah organizacij, brez častnih gostov, novinarjev ali drugih opazovalcev. Pričelo se je redno delo kluba zdravljenih alkoholikov na Ravnah in s tem je dana možnost našim zdravljenim alkoholikom, da svojo rehabilitacijo približajo svojemu domu in delovni organizaciji. S to aktivnostjo dokažejo, da so se vrnili med trezne in družbeno koristne ljudi in s tem dokažejo tistim, ki še vedno niso osveščeni, da se da alkoholizem zdraviti in ozdraviti, če so za to dani pogoji. Čeprav zaenkrat pogojev za delo še ni takih, kot bi morali biti, je pa velika mera dobre volje ljudi, ki se s to problematiko ukvarjajo in prizadevajo, ki so prenašali dolga leta gorje alkoholizma, z veliko hvaležnostjo sprejemajo vse, kar se jim nudi, ker se zavedajo, da so dolžniki družbi in družini, ki jih je rešila gotovega propada.

Skupina deluje vsako sredo popoldne ob 16. uri v učilnici gasilskega doma začasno kot sekcija kluba zdravljenih alkoholikov Dravograd, do ustanovitve skupščine kluba zdravljenih alkoholikov Ravne, ki bo takrat, ko bodo za to dani vsi pogoji dela.

Tako je tudi na Ravnah, čeprav z malo zamudno uspelo premagati najbolj zakrnelo pojmovanje alkoholizma kot družbenega zla, ki mu ni pomoči. Seveda pa se zavedamo, da bo za to delo potrebno veliko požrtvovalnosti in samoodpovedovanja, da bo stvar uspevala in se razvijala naprej.

F. K.

Čakanje na zimo

ne prostore, delovna mesta in delovne postopke, to je v rokah ljudi, ki organizirajo in vodijo dela vse do prvo pisanega voditelja dela, vsakega na njegovem delovnem mestu in v njegovem delokrogu.

Koles in kolesc, ki gonijo naš industrijski stroj, je mnogo, zato lahko le s skupnimi prizadevanji in naporji omejimo škodljive industrijske motnje.

I. D.

IZ OBČINE IN KRAJA

3. SEJA OBČINSKE KONFERENCE ZKS

30. oktobra je bila v kavarni Doma železarjev 3. seja občinske konference ZKS. Po izvolitvi delovnega predsedstva, ki mu je predsedoval tov. Karadja, je tov. Ivan Žagar s pozdravnim govorom otvoril sejo.

O sprejemu statutarnega sklepa o organiziranosti in delovanju občinske organizacije ZKS Ravne na Koroškem je spregovoril Franc Leskošek. S tem sklepom, ki stam podlaga statut ZKS in ZKJ, se bomo borili za boljši jutri vseh nas. Že Engels je pisal, da nobena politična stranka ne more delovati, če ni organizirana. Naša partija mora biti torej dobro organizirana, če želimo doseči svoje cilje, v praksi uresničevati načela in dosledno izvajati novo ustavo. Ne gre za uveljavljanje nekih abstraktnih načel, temveč za zgodovinska načela, za boj delavskega razreda, za uresničevanje demokratičnega centralizma.

Od komunistov se zahteva trdnost, organiziranost, politično delo, polna angažiranost in disciplina. Stalno moramo zagotavljati aktivno delovanje članstva. Biti je treba učinkovit boj proti stihiji. Zveza komunistov mora krepiti idejno politično in akcijsko dejavnost znotraj sebe, nikakor pa ne dopustiti, da bi bile osnovne organizacije zveze komunistov nekakšna transmisija, saj je osnova organizacija zveze komunistov temeljna oblika organiziranja komunistov, s tem pa je tudi dovolj jasno povedano, da ima pomembno vlogo.

Po razlagi statutarnega sklepa ni bilo bistvenih pripomb, nanašale so se predvsem na slovniško pravilnost, ki je statutarnemu sklepu manjka. Statutarni sklep je bil soglasno sprejet.

Poročilo o gospodarskem gibanju v občini Ravne na Koroškem za prvo polletje 1974, ki je bilo sestavljeno na osnovi podatkov službe družbenega knjigovodstva, je podal tov. Djuro Haramija. Iz pregleda je razvidno, da se je struktura celotnega dohodka poslabšala, saj se je udeležba porabljenih sredstev v celotnem dohodku povečala od 69 odst. na 71,8 odst., udeležba doseženega dohodka pa znižala od 31 na 28 odst. Sredstva za sklade (ostanek dohodka) po začasni delitvi celotnega dohodka med letom predstavljajo letos 6,6 odst. ostvarjenega celotnega dohodka, lani v polletju pa 7,6 odst.

Poprečni mesečni neto osebni dohodki zaposlenega so se povečali za 25,7 odst. Po podatkih republiškega zavoda za statistiko so se življenjski stroški v prvem polletju 1974 povečali za 21,9 odst. (ob prvem trimesečju 1974 za 23 odst.), tako da so redni osebni dohodki v prvem polletju 1974 večji le za 1,6 odst. v primerjavi s prvim polletjem lani.

Nelikvidnost ponovno trka na vrata naših delovnih organizacij. Posledice bodo večje pri nas, ker imamo težko industrijo, ki je prvi člen v industriji proizvodnje in zadnji člen v verigi plačevanja. Vodilni komunisti so dolžni skrbeti za substanco osnovnih sredstev.

Franc Fale je dejal, da inflacije ne bodo odpravili tako, da bodo nekatere delovne organizacije delale v skladu z inflacijo, na drugi strani pa se bodo resnično

borili proti inflaciji. Franc Praznik pa je dejal: obnašamo se proti temu, kar sklepamo, predvsem na področju gospodarstva. Smo brez sistema in nekje je kratek stik, ki ga morda kdo namenoma dela. Največje težave se pojavljajo na področju cen, kljub temu da je vse zagotovljeno s samoupravnimi sporazumi.

Zavzet je bil sklep, da naj zaradi nelikvidnosti, ki v gospodarskih organizacijah narašča, tisti, ki so strokovno zadolženi za to, uporabijo vsa razpoložljiva sredstva za rešitev tega stanja.

Z. S

OCENA POLITIČNEGA POLOŽAJA V OBČINI

Občinski komite ZK je posvetil svojo sejo 15. novembra oceni političnega položaja v občini. Sekretar komiteja tov. Žagar je podal kompleksen pregled stanja. Iz njega je razvidno, da je večina naših delovnih organizacij organizirana v TOZD, medtem ko reorganizacija krajevnih skupnosti poteka na Prevaljah in v Mežici hitreje kot na Ravnah in v Črni. Nove krajevne skupnosti bodo ustanovljene v Žerjavu, na Lešah, Dobji vasi in v Kotljah.

Ustanavljanje oziroma reorganizacija samoupravnih interesnih skupnosti poteka dobro, prav tako napredujejo integracijska gibanja pri kmetijeh, ki se bodo pridružili gozdarskemu lesno predelovalnemu podjetju, pa tudi tolikokrat kritizirani gradbeniki so postali aktivni na tem področju.

V občini je 917 članov ZK in njihova aktivnost je dobra. Letošnja šola za novo sprejete člane ZK bo obvezna. Politična šola bo organizirana kot kadrovska šola.

Če upoštevamo dejstvo, da so kozjanski štabi sami kasnilo z ugotovitvijo škode, lahko tem bolj pozitivno ocenimo našo drugo akcijo za Kozjansko, čeprav je bilo za njeno izvedbo zelo malo časa.

Precej kritično oceno je doživela samoupravna organiziranost v Železarni Ravne. Čeprav so bili v železarni storjeni hitri in dobri ukrepi za stabilizacijo in so postali odnosi v podjetju bolj demokratični, živahnost pa so tudi integracijska prizadevanja, je vendarle tudi res, da ta 4.000-članski delovni kolektiv kasni z organiziranostjo po novi ustavi (večje število TOZD), da tudi v obstoječih TOZD samoupravljanje še ni dosledno izvedeno in da je bilo za družbenoekonomsko izobraževanje storjeno veliko premalo.

Tej presoji stanja v železarni so bila v razpravi postavljena nasproti naslednja dejstva:

Železarna se je organizirala v TOZD že na podlagi ustavnih dopolnil, neizdelanega zakona in pismenih priporočil centra za samoupravno normativno dejavnost in je zato razumljivo, da kasnejše spremembe niso mogle biti v celoti upoštevane. Kasnitev za novo reorganizacijo v večje število TOZD je delno pogojena z zaključevanjem poslovnega leta in z izpolnjevanjem planov, kar zahteva veliko angažiranost, drugi vzrok pa je v spoznanju, da TOZD ni le samoupravna, ampak tudi ekonomska celota. Za vsako TOZD je potreben poseben ekonomski elaborat, da bodo trdni temelji za delavčevo razpolaganje z rezultati njegovega dela, urejeni ekonomski odnosi med TOZD, sistem delitve dohodka, OD, stanovanjska vprašanja itn., pri čemer je še vrsta nerešenih strokovnih vprašanj. Vse to pa seveda zahteva čas.

V mežiškem rudniku so glede na število TOZD dobro organizirani, opažajo pa, da posamezne TOZD preveč poudarjajo neodtujljive pravice, premalo pa kažejo medsebojne solidarnosti na področju sociale, OD, stanovanj, itn., ter so preveč podjetniško zaprte same vase.

Izražena je bila želja, da bi ZK ukrenila kaj, da v zgornjem koncu doline ne bi čakali, kdaj bi jim kak srednjeročni plan prinesel kakšno predelovalno industrijo, saj gre za obmejno območje, s katerega precej

Ko gore prvič pobeli

Foto: Milko Dolinšek

ljudi odhaja na delo v Avstrijo, posebno kritična pa je zaposlitev žensk.

Ustanavljanje SIS je bilo ugodno ocenjeno, kritizirane pa napake, ki se pojavljajo zaradi izredne naglice, v kateri to ustanavljanje poteka.

Opozorjeno je bilo na to, da bi bilo dobro krajevni skupnosti Ravne in Prevalje že zdaj po malem gledati kot bodočo celoto, posebno ostro kritiko pa je doživela

terciarna dejavnost, od trgovin, ki ne kažejo kaj prida vneme po investiranju, do gostinstva, ki posebno na Ravnah že skoraj ne premore več sodobno in spodobno urejenega lokala.

Ni dvoma, da je bil rezultat seje kompleksen in kritičen, pa tudi konstruktiven pregled stanja z nakazanimi izhodišči za njegovo ureditev.

K.

Naše naloge po osmem kongresu

(Nadaljevanje s 1. strani)

da bo tudi najslabše plačano delovno mesto toliko plačano, da bo delavec, ki ga zaseda, lahko solidno živel. Ne bomo dopuščali neupravičenih razlik, ki so rezultat pravilnikov ali podobnih napak posameznikov.

O kongresnih materialih je razpravljalo štiristo tisoč delavcev, to je skoraj dve tretjini zaposlenih v Sloveniji. Delegati teh delavcev so na občinskih predkongresnih konferencah in republiških konferencah razpravljali o kongresnem gradivu. Organizirane so bile najrazličnejše razprave v posameznih krajih, javne tribune, posvetovanja in seminarji. Če pogledamo prvi predlog sklepov in predlog sklepov osmega kongresa, ki je bil posredovan delegatom pred pričetkom kongresa, lahko ugotovimo, da so posamezni sklepi skoraj v celoti spremenjeni. To je eden od poglobitvenih dokazov, da je bila javna razprava o kongresnih materialih izredno plodna.

Po govoru predsednika Barboriča je spregovoril tovariš Popit. Točno je preciziral vlogo člana Zveze komunistov v sindikatu, pozdravil enotnost članstva ter spregovoril o 21. seji predsedstva ZKJ in 29. seji CK ZKS. Ti dve seji sta obračunali z nekaterimi tovariši, ki se niso obnašali sindikalno in tudi ne tako, kot je zahteval delavski razred. Sindikati morajo zaščititi delavca tudi takrat, ko je v zmoti. Ob koncu je ocenil predkongresno dejavnost in ugotovil, da je krenila po pravi poti. Skupaj z Zvezo komunistov smo se sindikati dolžni še bolje organizirati in usposobiti, ker le takšni bomo sposobni dosledno uveljaviti naše temeljne listine.

V popoldanskem delu je kongres delal v štirih komisijah, in sicer za nadaljnji razvoj samoupravljanja, za dohodek in njegovo delitev, za družbeni standard in socialno varnost, za organiziranost in razvoj sindikatov. Delegati iz občine Ravne na Koroškem smo se razdelili v posameznih komisijah. V komisiji za družbeni standard in socialno varnost je bilo prijavljenih 66 diskutantov, mesto za govorniškimi pultom pa jih je zaradi pomanjkanja časa dobilo le okoli 30. Zato je bila razprava iz ŽR o stanovanjski izgradnji, ki je bila pripravljena za ta kongres, dana delovnemu predsedstvu, da pride v sklepne kongresne materiale. Vse štiri komisije so imele še dodatno dopolnitev k že tako prečiščnemu predlogu sklepov. Komisija za družbeni standard je imela sedem dopolnitev. Sprejet je bil statutarni dogovor, in to predvsem zaradi tega, ker so bili izpolnjeni pogoji za razglasitev statutarnega dogovora, ker sta ga sprejeli dve tretjini osnovnih organizacij sindikata.

V sklepih govorimo o nadaljnem razvijanju samoupravljanja, o temeljnih in drugih organizacijah združenega dela. V tem sklepu govorimo o samoupravni delovni skupini, ki je del smotrnega delovanja zborov delavcev. Pri razvijanju samoupravnih interesnih skupnosti na podlagi usklajenih potreb in možnosti se bomo zavzemali za združevanje sredstev in dela v interesnih skupnostih. Prav tako bomo vzpodbujali ustanavljanje tudi drugih samoupravnih interesnih skupnosti, ki niso ustavno določene. Tudi stanovanjska samoupravna interesna skupnost mora biti ustanovljena prek delegatov. Od njih bomo zahtevali, da se stanovanjska politika ne odtuja od delavcev. Nesprejemljivo je, da za gmotno sposobnejše delavce skrbi delovna organizacija, medtem ko naj socialno šibke rešuje solidarnostni sklad. Prav tako bomo sindikati proti uveljavitvi nekakšne dvojne ali celo trojne stanovanjske politike. Koliko stanovanj in kakšen bo družbeni in osebni standard, je odvisno od rezultatov dela. Zato se bomo sindikati usmerili v takšno dejavnost, v razvijanje vseh oblik povečevanja produktivnosti dela in s tem povečevanja dohodka. Socialno varnost in odpravljanje socialnih razlik bomo dosegli le tedaj, če bomo šli na produktivno zaposlenost, ker le tako bo delavec zaslužil toliko, kot potrebuje za življenje družine.

V sklepih osmega kongresa smo se med drugim tudi dogovorili, da si bomo skupaj z družbenimi dejavniki prizadevali, da bodo najpozneje v treh letih vsem otrokom v osnovnih šolah zagotovljeni brezplačni učbeniki. Prav tako bomo razvijali solidarnost delavcev, da bodo zagotovljene enake možnosti za telesni in umski razvoj otrok. Tudi v našem kolektivu smo dolžni takoj organizirati sindikalno službo pravne pomoči. Vsekakor ta pravna pomoč služi v prvi vrsti delavcem za dajanje pojasnil, zaščito pri nespoštovanju skupnih dogovorov, razne nasvete in končno tudi, če je potrebno, braniti delavca tudi na sodišču. Poleg tega namena mora pravna pomoč pri sindikatu spremljati zakonitost posameznih osnutkov, pa naj bodo to sporazumi ali pravilniki, in opozarjati na nepravilne odločitve posameznih zborov. Zadnja dva sklepa govorita o naših delavcih v tujini ter mednarodni dejavnosti sindikatov in sodelovanju z naprednimi sindikalnimi gibanji.

Kongresu je bilo poslanih prek 300 brzojavnih čestitk, med katerimi je bila seveda tudi čestitka koroških jeklarjev, ki je bila takoj po uvodnem delu v celoti prečitana.

Zbrani delegati na osmem kongresu smo ostro obsodili nespoštovanje državne pogodbe od avstrijske vlade in pozvali vse delovne ljudi in napredne sile v Avstriji, da zagotovijo narodnostnim manjšinam osnovne pravice, ki jim pripadajo. Nato smo izvolili nov republiški svet in nadzorni odbor Zveze sindikatov Slovenije.

V zaključnem govoru je novo izvoljeni predsednik republiškega sveta sindikatov tovariš Barborič poudaril, da so dokumenti osmega kongresa neposredno uresničevanje nove ustave. Delavski razred v Sloveniji se je enotno opredelil zanjo, prav tako za dokumente obeh kongresov ZK ter se tako opredelil in zavzel za uresničevanje naše skupne politike.

Tone Polanc

POZDRAVNA BRZOJAVKA 8. KONGRESU SLOVENSkih SINDIKATOV V CELJU

Dolgotrajne in skrbno organizirane priprave na 8. kongres slovenskih sindikatov pomenijo prelomnico zaradi načina vpliva na vsebinsko usmerjenost kongresa. Neposredno odločanje o bodoči organiziranosti in delovanju slovenskih sindikatov, kakor tudi obširno informiranje o bodočih nalogah sindikatov, kar je bilo omogočeno slehernemu članu sindikata na članskih sestankih, pomenita novo zaupnico našemu delovnemu človeku.

V ustavi predpisane naloge in natančno odmerjene pridobitve sindikata same narekujejo moto: nič, kar je pomembnega za delavca, ne sme iti mimo sindikata. Vsi kongresni materiali pa so podrejeni temu načelu, kar je še posebej razvidno iz osnutkov sklepov.

Želimo, da bodo sklepanja na 8. kongresu pomenila nadaljnje bogatenje našega samoupravnega socializma in povečano odkrito skrb za dobro našega delovnega človeka.

Vsem delegatom in gostom 8. kongresa želimo obilico aktualne ustvarjalnosti in jih pozdravljamo s srečno!

ravenski jeklarji

Ravne, 7. novembra 1974

IZREKI

Delavski razred bo v teku svojega razvoja postavil namesto stare meščanske družbe asociacijo, ki bo izključevala razrede in njihovo nasprotje in tedaj ne bo več prave politične oblasti, ker je prav politična oblast pravni izraz razrednega nasprotja v meščanski družbi.

Marx

Revolucionarni razred že zato, ker stoji nasproti nekemu razredu, ne nastopa kot razred, marveč že vnaprej kot zastopnik celotne družbe. Pojavi se kot vsa množica družbe nasproti edinemu vladajočemu razredu.

Marx

Mladost je srečna, ker zanjo obstaja bodočnost.

Gogolj

Iz naših TOZD

S SEJE DELAVSKEGA SVETA TOZD MEHANSKE OBDELAVE

Čeprav od sedme seje niso pretekli niti trije tedni, se je delavski svet TOZD mehanske obdelave 7. novembra letos znova sestel. Tak hitri sklic je bil pogojen z nalogo, da v začetku decembra izpeljemo volitve delegacij v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Zato je bil na tej seji najprej po hitrem postopku sprejet statutarni sklep o oblikovanju delegacij, volitvah in delegiranju delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva. Na njegovi osnovi je bil nato sprejet sklep o razpisu volitev, imenovana volilna komisija ter komisija za sestavo volilnih imenikov. Poleg navedenega je bil potrjen predlog za sistemizacijo šestih — novih delovnih mest v termični obdelavi; odklonjen pa je bil predlog za ukinitve delovnega mesta delovodje nočne izmene. Prevladalo je mnenje, da v TOZD mehanske obdelave nočnega dela verjetno še ne bomo tako kmalu ukiniteli in da tudi delavci, ki delajo ponoči nadure, ne smejo ostati brez nadzorstva. V glavnem: za zdaj nočni mojster ostane!

Delavski svet se je dotaknil tudi vprašanja zaostalih dobav vložnega materiala iz TOZD metalurške proizvodnje. Za rešitev tega problema je bila od delavskega sveta TOZD metalurške proizvodnje imenovana komisija v sestavi:

— inž. Ažnoh in inž. Žunec; iz TOZD MO sodelujeta v njej inž. Pratkanec in tov. Hrastnik Franc.

Ta komisija bo raziskala položaj in poskušala storiti potrebne ukrepe za sanacijo sedanjega neugodnega položaja. Delavski svet TOZD MO je sklenil, da bo stanje dobav repromateriala podrobno analiziral na svoji prihodnji seji, ki bo namenjena izključno proizvodni problematiki.

Na seji je bil tudi govor o nujnosti uvedbe dodatnega strokovnega izobraževanja za določene strukture delavcev, zlasti NK, PK kot tudi KV delavcev. Ti za opravljanje svojega, v mnogih primerih precej zahtevnega dela, niso zadosti usposobljeni, kar močno vpliva na kvaliteto in količino izmečka.

Delavski svet smatra za potrebno, da pristojne službe čim prej izdelajo konkreten predlog za učinkovito izvedbo dodatnega izobraževanja naštetih struktur delavcev. Smatramo, da bi bili ravno zimski meseci za izvedbo te akcije najbolj primerni.

Janko Dežman

Z ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV V TRO PREVALJE TER DELO DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ V NAŠI TOZD

Delavski svet TOZD TRO je na predzadnjem zasedanju potrdil periodični obračun po stanju 30. 9. 1974. Z ugotovljenimi rezultati nismo bili zadovoljni, saj smo ugotovili, da so slabši kot v prejšnjem mesecu, kljub temu da smo v septembru že tudi v pilarni prodajali izdelke po novih prodajnih cenah.

V mehanični delavnici je veliko proizvodnje v zaostanku, predvsem se izdelki kopičijo neobdelani v brusilnici. Da bi izboljšali nastalo

lo situacijo, je delavski svet sklenil, da bomo v podjetju zavzeli naslednje ukrepe:

— Tam, kjer je zaradi nemotene proizvodnje nujno, naj obratujejo stroji tudi po 24 ur dnevno oziroma vsaka izmena po 12 ur. Pričakujemo, da se bodo sodelavci z razumevanjem vključili v to akcijo, sicer bo delavski svet prisiljen izdati konkretne zadolžitve ter, če bo potrebno, tudi uvesti obvezne delovne sobote.

— Glede na nove prodajne cene smo temu primerno zvišali tudi načrt proizvodnje na 5.500.000 din in prodajo na 4.984.000 din.

— V proizvodnji bo potrebno več pozornosti posvetiti pravočasni in bolj enakomerni odpremi skozi ves mesec, v prodaji in nabavi pa zmanjšanju zalog.

— Računovodstvo se mora z vso vnemo lotiti izterjave naših dolžnikov ter tam, kjer z opomini ne doseže uspeha, tožiti. V akcijo izterjave je potrebno vključiti tudi prodajne referente, s tem da jim računovodstvo sprti dostavlja najnovejše spiske dolžnikov. V prodaji pa nato referenti, ko sprejemajo naročila, obenem opominjajo stranke na dolgove.

— Glede na to, da je zelo veliko sodelavcev v bolniškem staležu, je potrebno ugotoviti vzroke za to. Angažirati pa je potrebno bolniškega kontrolorja železarne, da bo kontroliral naše sodelavce, ki bolujejo.

Na tem zasedanju pa je bil sprejet tudi samoupravni sporazum o ustanovitvi območne vodne skupnosti za vodno območje Drave ter sklep o pristopu v poslovno skupnost za gradnjo plinovodnega omrežja v SRS. Sprejet je bil tudi sklep, da se TOZD TRO registrira tudi za prodajo na drobno, predvsem zaradi velikih kontaktov z zasebnimi proizvajalci. Delavski svet je potrdil še reklamacijo za pile, ki smo jih prodali francoskemu kupcu ter je obravnaval druge sprotne zadeve.

Na zadnjem zasedanju, ki je bilo 6. 11. 1974, pa je delavski svet potrdil organe za izvedbo volitev v delegacije samoupravnih interesnih skupnosti.

Na tem zasedanju je tudi ugotovil, da se ponovne solidarnostne akcije za Kozjansko ni udeležilo osem članov kolektiva in sprejel sklep, da tem delavcem za ta dan ne bomo izplačali procentov za dosežen proizvodni plan in ekonomski uspeh. Tak ukrep je upravičen, saj s tem, da niso prišli omenjenega dne na delo, tudi niso prispevali k boljšemu proizvodnemu učinku tega dne. Imena teh delavcev bomo javno objavili.

Družbenopolitične organizacije v TRO pa imele novembra polne roke dela s pripravami kandidatov za bližnje volitve v samoupravne interesne skupnosti.

Organizacija zveze komunistov v TRO pa ima v kratkem predviden sestanek, kjer bo predvsem obravnavala produktivnost v naši TOZD.

I. Prisljan

Proglasitev jubilarntov dela

Prve jubilate dela smo za zvesto 10, 20 in 30-letno delo v železarni proglasili leta 1964. Od tedaj so proglasitve redne. Z letošnjimi vred bo tako vseh jubilarntov dela že nekaj tisoč.

Podlaga za dosedanje proglasitve jubilarntov dela je bilo določilo v pravilniku o delitvi OD. Za lansko proglasitev je delavski svet podjetja sprejel posebni sklep, ki pa ne velja več, zato za letošnjo proglasitev sprejemamo samoupravni sporazum. V prihodnje bodo ustrezna določila o jubilarntih zajeta v samoupravnem sporazumu o oblikovanju in delitvi OD, pravilnik pa ne bi bil več primerne oblika za urejanje tako pomembne pravice iz medsebojnih razmerij. V predlaganem sporazumu ni bistvenih novosti, so pa bolj pregledno zbrana in urejena določila bivšega pravilnika in sklepa.

Novo je seveda določilo, da velja od dneva združitve sporazum tudi za TOZD, ki so se z

železarno združile, medtem ko je ustrezno določilo, ki velja za železarni Store in Jesenice (1969) povzeto iz dosedanega sklepa. Za delavce TOZD TRO iz Prevalj velja sporazum od 1. 1. letos in šteje tudi neprekinjeno delo v TRO pred tem; delovna doba v železarni Ravne pa le za delavce, ki so bili v TRO sporazumno premeščeni v obdobju sanacije takratne tovarne pil. Torej, kdor ima letos v TRO 10, 20 let neprekinjene zaposlitve, bo skladno s sporazumom proglašen za jubilarnta dela ne glede na to, kako je TRO jubilarntstva urejala doslej. Za delavce, ki so iz TOZD na Ravnah prehajali v TOZD na Prevalje in obratno po 1. 1. 1974, se šteje neprekinjena zaposlitev le v primeru, če je prehod sporazumen in v zakonitem roku.

Po določitih samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih je premešitev veljavna le, če sta sprejeli sklep komisiji obeh TOZD ali skupnih služb.

Prve sledi

Foto: Milko Dolinšek

Nov je 40-letni jubilej, ki letos že postaja aktualen. Odločili smo se tudi, da jubilate zaradi velikega števila proglasimo po TOZD in sektorjih.

Letos bodo denarne nagrade za posamezni jubilej višje, in sicer:

— za 10 let 1 poprečni OD, doslej polovica OD;

— za 20 let 1 in pol, doslej 1 poprečni OD;

— za 30 let 2 poprečna OD, doslej prav tako dva;

— za 40 let 3 poprečni OD, doslej prav tako trije.

Razlika je le v tem, da letos upoštevamo poprečni OD, izplačan v letu 1973 v SR Sloveniji in ne v železarni. Poprečni OD v SRS za leto 1973 je 2410 dinarjev.

Predlagana je tudi ukinitve nakupa praktičnih daril s strani železarn. Razlogov za tako odločitev je več:

— denarna nagrada je višja od lanske in prejšnjih, zato na primer ne bi bilo gospodarno kupiti 10-letnim jubilatam ročno uro za 241 tisoč starih dinarjev ob tem, da to ni dejanska vrednost ure, marveč je všteti tudi

52% davka na luksuzno blago, ki ga moramo plačati;

— kombinacija skupine daril za 20-letne jubilate je bila sila težavna; približno polovica jubilatov z darili kljub temu ni bilo zadovoljnih.

Letošnji jubilarji bodo dobili ustrezno naročilnico, s katero si bodo lahko pri nekaj naprej določenih trgovskih podjetjih sami kupili praktično darilo, ki jim bo ustrezalo. Izplačilo denarja pa bi bilo možno le tedaj, če bi plačali okoli 46% prispevka. Pri 110 milijonih, kolikor računamo, da bo porabljenih za jubilejne nagrade in praktična darila, bi to bilo 50 milijonov starih dinarjev.

Menimo, da so v sedanjem sporazumu upoštevani vsi mogoči razlogi, ki jih železarna še lahko prizna za neprekinjeno delovno dobo za jubilej, in da so s tem dokončno rešeni tudi nekateri sporni primeri. Ker bo predlog jubilatov za leto 1974 objavljen na oglasnih deskah, bo lahko ugovarjal vsak delavec, ki meni, da je prizadet, in bo lahko z dokazili pri kadrovske službi urejal sporno zadevo.

Z. M.

Kakšna bo duhovna ozimnica za prihodnje leto?

Ko se sindikati poleg svojih političnih nalog na jesen angažirajo tudi za ozimnico, ko za nižjo ceno oskrbujejo delavce s krompirjem, zelenjavo in sadjem, s perutnino in svinjskim mesom, se človeku nehote utrne misel: mar se res vse naše bivanje čez zimo izteče v porabi naštetih dobrin, v odpiranju kozarcev, v odiranju prašičev, v puljenju kokoši...? Mar ne bi kazalo poleg ozimnice za telo priskrbeti tudi ozimnico za duha, za vzdrževanje »kondicije« naših zavesti, da ne odmrje od avitaminoze, da se ne spridi od pomanjkanja, da ne umrzne brez kalorij? Res, tudi o tem bodo morali sindikati v bodoče več premišljati, sicer bodo pustili sprhniti vejo, na kateri sedijo.

Kulturna skupnost naše občine je morala žal tudi letos pripraviti program dela brez sugestij krajevnih skupnosti, sindikatov in drugih družbenopolitičnih organizacij. Nikoli nismo želeli postati zaprt družščina specialistov za kulturo, saj je kultura že po svoji naravi nekaj odprtega, ne prenese rezervacij in izključnih pravic. Terja le znanje in tanjšo občutenje, talentiranost in nagnjenje, po imenu in poklicu ne vpraša, tudi ne po šoli in pre-

ričanju. Zato vabimo vse, ki jim je pri srcu kulturno delo, da premagajo cehovsko miselnost, ki misli, da je nekdo izključno »zadolžen« za neko stvar, da nam pridejo naproti s svojo vizijo kulturnejšega občestva.

Prav ta status zadolženosti nas včasih ne spusti čez nivo programiranja in organiziranja. Premalo vidimo, kje vse se lahko izživi in uresniči kulturni čut. En vidik je prav gotovo ves ta sistem kulturnih dejavnosti, ki jih plačujemo v okviru dogovorov o menjavi dela. A vse premalo nam je evidentna druga podoba kulture, ki se riše včasih tudi v povsem drugačnih sferah. Velikokrat se na žive in mrtve kregamo o učinkovitosti kakšne posamezne prireditve, ki zadene človeka morda nekajkrat na leto: tega, da smo mogoče vsak dan nekulturno sprejeti v kakšnem uradu, pa ne opazimo. Trgovina, gostilna, cesta, delovno mesto: mar niso prav to najširše kulturne institucije, saj se na njih vsak dan sproti ures-

ničuje določeno kulturno stanje naših ljudi. V tej luči šele vidimo, da kulture ne sestavljajo samo umetniška društva, knjižnice, galerije in gledališča, pač pa predvsem tudi vsakdanji medčloveški odnosi, najbolj prav tisti, ki so najpogostejši in pri katerih je človek odvisen od drugega človeka. Uradniki, trgovci, natakarji, inkasanti, miličniki in številni drugi so tedaj vselej tudi kulturni delavci — ali pa kulturni razdiralci. Ne morejo se izmakniti svoji vlogi pri soustvarjanju kulturne atmosfere.

Kulturna akcija, ki jo je začela SZDL, bo torej nujno morala poseči tudi v te, na prvi pogled profane življenjske situacije, saj je vse drugo samo drago kupljeni nakit in lošč, če ni kultura živa tudi vsak dan, med vsemi ljudmi, v vseh odnosih. Kulture se torej ne da naročiti in kupiti pri nekakšnem servisu, kakor marsikdo naivno misli. Kulturna skupnost ni servis za »izdelovanje« kulture, pač pa le organizem, ki ga sestavljajo v kulturnost zreči ljudje: organizem, ki si jemlje hrano od zunaj, a tudi sam prehranjuje navzven. Premalo še občutimo smisel svobodne menjave dela, ki je seveda povsem iznakažena, čim zaidemo v demagoško razpravljanje, da je KS samo servis delovnih organizacij, ki naj jim ponudi naročen »paket« kulturne hrane. To so stari, etatiistični pogledi, za katere se je vse zreduciralo na nekak servis, celo človek sam.

Varovati se moramo demagoških zahtev po zniževanju kriterijev v umetnosti, po nekakšni nižji kulturi za naše razmere, po nekakšni »realnejši« poti. Prvič nihče nima pravice prenašati svoje neizobraženosti in svoj nižji okus na delavce, ga predstavljali kot neko splošno merilo. Če priznavamo delavcu pravico, da uporablja namesto konjske vprege avto, namesto ribežnika pralni stroj, namesto petrolejke elektriko, potem mu pripadajo tudi Goethe, Shakespeare, Dostojevski, Elliot in podobna imena. Odpraviti moramo prakso, da se celo javno hvalimo z nevednostjo, da se vračamo v »turške čase«, namesto da bi vsaj dohajali znanstveni in tehnični napredek. Umetno sejanje razdorov med delavci v proizvodnji materialnih dobrin in med delavci v kulturi lahko pripelje samo v barbarstvo. Pri obravnavanju umetniških in kulturnih pojavov se je treba držati vsaj tolikšne strokovne resnosti in odprtosti do eksperimenta, kot jo zmoremo pri znanstvenih in tehničnih vprašanjih. Tudi v obravnavanju kulture se kaže svojevrstna kultura...!

v. o.

Predlog programa kulturne skupnosti Ravne na Koroškem za leto 1975

Kulturna skupnost je samoupravna interesna skupnost, ki združuje ustanove, društva in posameznike, ki poklicno ali volontersko delujejo na kulturnem področju. Vsa kulturno umetniška in delavska prosvetna društva so spet združena v Občinsko zvezo kulturno prosvetnih organizacij. Njihova skupna lastnost je amatersko delo, za razliko od ustanov, ki temelje na profesionalnih delavcih. Kulturna skupnost pa bo vse bolj morala skrbeti tudi za posamezne umetnike, saj je umetniška ustvarjalnost izrazito osebno delo in ni vezano na ustanove in društva — a največje vrednote nastajajo prav tam!

Študijska knjižnica na gradu bo poleg svojega rednega dela posvetila veliko več skrbi izpopolnitvi ljudskih knjižnic v posameznih krajih. Poskusila bo izboljšati strukturo izposojenih knjig v korist resnejšega čtiva. Knjižnici v Črni in Mežici bosta dobili nove police, da bo mogoč prost dostop do knjig: s krajevnimi skupnostmi pa bo sploh treba temeljito rešiti vprašanje prostorov. Za lastno dejavnost bo študijska knjižnica potrebovala 960.000 din, za potrebe ljudskih knjižnic pa 130.000 din.

Delavski muzej Ravne na Koroškem bo inventariziral okoli 100 eksponatov, uredil fototeke in diateko, obnovil razstavne prostore ter pripravil dve razstavi: Delavsko gibanje v Mežiški dolini in Kmečki panti v naših krajih. Muzej bo vložil tudi več sredstev za kon-

zervacijo razstavnih predmetov in v večanje zbirke. V okviru investicij bo uredil rudarski jašek, popravil omet na severni strani zgradbe, obnovil frnačo, venecijanko, popravil dimnico, pisarne in sanitarije. Za svoje delo bo potreboval vsaj 328.000 din.

Likovni salon bo v prihodnji sezoni organiziral 12 razstav upodablajočih umetnikov iz vse Slovenije, razpisal pa bo tudi štipendijo za študij zgodovine umetnosti ali pa slikarstva, da bi dobil strokovno usposobljenega kustosa. Likovni salon bo potreboval 180.000 din.

Odbor za spomeniško varstvo pri Kulturni skupnosti Ravne na Koroškem bo prihodnje leto urejal: znamenja nad Kotljami, na Poljani, pri Votli peči in na Strojni, cerkve: Lenart na Platu, Bolfenk na Lešah, ruralne stavbe: Fajmutovo v Topli, Janeža na Strojni in Burjakovo kašto. Stroški za ta dela bodo znašali 80.000 din.

Kulturna skupnost Ravne je zakonsko obvezna sofinancirati Zavod za spomeniško varstvo v Mariboru in Pokrajinski arhiv, prav tako v Mariboru: prvega bomo morali sofinancirati v višini 90.000 din, drugega pa 45.000 din.

OBČINSKA ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ občine Ravne na Koroškem združuje društva in njihove kulturno umetniške sekcije v Črni, Mežici, Prevaljah, na Sentanelu, Ravnah na Koroškem, v Reki in

Otožnost

Kotljah. V vsakem od naštetih društev deluje ljudska knjižnica, eden ali več pevskih zborov, dramska skupina, glasbena sekcija (godba) itd. Za osnovno dejavnost vseh društev bo potrebnih minimalno 600.000 dinarjev. Funkcionalni izdatki in OD za profesionalnega tajnika OZKPO bodo znašali 60.000 din. V okviru sveta OZKPO delujejo trije odbori: odbor za gledališko dejavnost, odbor za glasbeno dejavnost in odbor za organizacijo petkovih kulturnih večerov. Odbor za gledališko dejavnost je pripravil za ljubitelje gledališke umetnosti abonma s šestimi predstavami, ki bodo v Mežici in na Ravnah. S tem želimo vsaj omiliti razlike v kulturnem standardu med mestom in podeželjem. Poleg abonmaja bo odbor deloval kot organizator pomoči tistim ansamblom, ki se še niso mogli vključiti v abonmajski program predstav. Organiziral bo tečaje za režiserje in igralce, sugeriral literaturo ipd. Za mladino bo organiziral več gledaliških in lutkovnih iger, v maju pa bo priredil srečanje odraslih skupin iz vse Slovenije. Stroški za omenjeni program bodo znašali 310.000 din.

Odbor za glasbeno dejavnost bo priredil vsaj pet mladinskih koncertov, srečanje zborov in orkestrrov in gostovanje zamejskih zborov. Organiziral bo seminar za zborovodje, enkrat mesečno bo glasbeni večer. Kupiti bo

treba vsaj en koncertni klavir za kvalitetna gostovanja. Odbor bo za svoje delo potreboval 290.000 din.

Odbor za organizacijo petkovih kulturnih večerov bo organiziral vsak petek kulturno-umetniško prireditev v salonu študijske knjižnice. En petek v mesecu bo posvečen literaturi, drugi gledališču, tretji filmu (predvajanje umetniških filmov s komentarji), zadnji glasbi in upodabljanju umetnosti. Smisel petkovih večerov je v odprtem klubskem delovanju, v konfrontiranju teoretičnih pogledov, da bi se v nekem smislu tudi razbremenile delovne seje kulturnih delavcev.

Kulturna skupnost bo pomagala vsem zainteresiranim dejavnikom, ki so se odločili, da bodo gradili kulturni dom v Črni na Koroškem. V ta namen smo predlagali 600.000 din za investicije. Če k tem zneskom prištejemo še 16.000 za našo udeležbo pri muzeju lj. rev. v Slovenj Gradcu, 100.000 funkcionalnih stroškov za delovanje KS, 200.000 sredstev tekoče rezerve. 70.000 sredstev za delo šolskih KUD in 200.000 din za kulturno sodelovanje z zamejstvom in drugimi občinami, znaša celoten predlog proračuna KS 4.288.000 din. Najbrž tega denarja ne bomo mogli zbrati s staro stopnjo, zato predlagamo stopnjo 0,60 % za Kulturno skupnost Ravne na Koroškem in 0,18 % za Kulturno skupnost SRS.

Lepo ubrano literarno srečanje in okrog 70 poslušalcev sta lahko naši osrednji kulturni ustanovi v ponos. n. r.

OKTET TRO ZOPET VADI

Pevci okteta TRO Prevalje so zopet začeli z vajami. Sezona kulturnih prireditev je tu in potruditi se bo treba, da bodo ljubiteljem domačega petja pripravili zadovoljstvo. Obljubili so nam, da imajo v svojem programu predstaviti nam nov repertoar pesmi. Predvidenih imajo vrsto nastopov. Tako bodo zapeli našim malčkom ob novoletni jelki, spet se bodo udeležili srečanja od Pliberka do Traberka in odpotovali bodo v Škofjo Loko, kjer bo že tretje srečanje oktetov lesne industrije.

Omembe vredno je, da je bilo prvo tako srečanje pevcev na Prevaljah. Pobudo za to prireditev je dal ravno tovarniški oktet, pokrovitelj srečanja pa je bila Tovarna rezalnega orodja. Poleg naših so nastopili še pevci Jelovice iz Skofje Loke, Javora iz Pivke, KLI iz Logatca, Marlesa iz Maribora in Tovarne meril iz Slovenj Gradca. Vse kaže, da bo postalo to srečanje tradicionalno in se bodo vrstili nastopi v vseh krajih nastopajočih. Zanimivo je, da imamo z vsemi sodelujočimi tudi poslovne stike in je torej ta prireditev tudi reklamnega pomena.

Pevci nastopajo že deveto leto. Sedanja sestava okteta je naslednja: prvi tenor — Panžer Slavko, Ramšak Franc, drugi tenor — Plešnik Viktor, Ajd Ivan, bariton — Vastl Toni, Godec Franc, drugi bas — Kos Boris, Petrič Vlado. Vadi jih učitelj petja iz Dravograda Lesjak Jože. V novi sezoni želimo našemu oktetu še naprej vztrajnosti pri delu ter veliko uspešnih nastopov.

Ivanka Prislan

KULTURNA KRONIKA

Dve razstavi

Novembra smo videli v Likovnem salonu dve razstavi, in sicer na začetku meseca Boštjanova koroška znamenja, ob koncu pa dela, ki so nastala v letošnji slikarski koloniji.

Franc Boštjan je to razstavo pripravil več let in je zanjo od vsega narejenega odbral 28 znamenj ter 10 pokrajin, vse v pastelu. Številnim obiskovalcem so bile slike všeč, kustosinja Meta Gabršek-Prosenč pa je v uvodni besedi o slikarju in njegovem delu povedala med drugim naslednje:

»... Zahtevna pastelna tehnika je umetniku omogočila, da je ujel na list papirja trepet atmosfere v vseh nijansah dnevnih in letnih sprememb. Barvno in likovno izobilje koroške pokrajine bi slikar lahko in morda bolj efektno prelil v impresionistično mrežo odsevov, vendar je njegov pristop drugačen. Znamenje izstopa iz krajinskega ozadja v vsej svoji polni plastičnosti in dominira nad manj intenzivno podanim, pa vendar barvno polnim pejsažem. Povsod predstavlja risba, izrazita, skoraj bi lahko rekli ekspresionistična, trdno kompozicijsko, strukturalno in oblikovno osnovo. Odnosi pompejansko rdečih in ultramarin barvnih akcentov (povod zanje je originalna barvna skala poslikav na znamenjih) z vijoličastimi, oker in srebrno sivimi toni pokrajine dajejo celotnemu delu pravičljivo, včasih ekspresivno vzdušje. Čutimo, da ne gledamo le likovnega zapisa o nekem spomeniku v krajini, temveč da znamenja Franca Boštjana govore o njegovi ljubezni do domačih hribov in spoštovanju do dela že zdavnaj strohnelih človeških rok.«

Ker je bila redakcija te številke zaključena že pred otvoritvijo razstave slikarske kolonije, bomo o njej poročali v prvi številki prihodnjega leta.

Bralni večer

18. novembra je študijska knjižnica priredila bralni večer. Nastopila sta koroška rojaka z one strani meje — pesnica Milka

Hartman in pisatelj Janko Messner. Hartmanova je brala svoje pesmi, Messner iz svojega Pokrznikovega Lukana, citre je igral prof. Stanko Lodranc.

Kulturna vzgoja na osnovni šoli

Dan za dnem se vse bolj sproščamo spon nekdanjosti. Najvidnejše se to odraža pri mladini. Naša mladina kaže in bo kazala vedno bolj svoje pravo lice, prosto vse zlagane navlake. V njej gori ogenj veselja nad svobodo in mladostjo. Iskrice tega ognja je tudi veselje do kulturnega dela v vseh oblikah. To iskrico moramo razpihovati in jih nuditi priliko, da se bo v dozorevanju razgorela za vse lepo in dobro.

Del vsebine vzgojno-izobraževalnega dela na šoli ima tudi naslednje smotre in cilje: šola mora načrtno delovati kot kulturno žari-

šče svojega okolja, uveljavile pa so se zlasti naslednje oblike kulturnega delovanja šole:

— kulturni nastopi v okviru šolskih proslav ob državnih praznikih in drugih svečanih dnevih, katerim prisostvujejo tudi starši in predstavniki krajevnih organizacij in društev;

— javni nastopi šolskih kulturnih skupin na prireditvah, ki jih organizirajo krajevne organizacije in društva; ob raznih proslavah in komemoracijah, ob praznovanju krajevnega praznika, ob spominskih obeležjih padlih borcev in talcev, ob jubilejnih dneh umrlih

Med gorami

Foto: Milko Dolinšek

pesnikov, pisateljev in ob podobnih priložnostih;

— samostojni koncerti, dramske uprizoritve, instrumentalni nastopi, baletne, folklorne in druge prireditve, namenjene javnosti;

— nastopi šolskih kulturnih skupin v tovarnah in podjetjih ob državnih praznikih in ob drugih priložnostih, pomembnih za njihovo delovno skupnost;

— sodelovanje šolskih kulturnih skupin (recitatorjev, glasbenikov, pevskih zborov itd.), v RTV, na občinskih in republiških prireditvah in v zamejstvu;

— nastopi kulturnih skupin v ustanovah socialne narave, kot so domovi onemoglih, upokojevcem in drugih oseb, ki so v družbenem varstvu;

— organizacija metodično pripravljenih ogledov kulturno zgodovinskih spomenikov, gledaliških, koncertnih, filmskih prireditev, razstav itd.

Poleg vpliva vsebine dajejo kulturne prireditve učiteljem priložnost za vzgojo kulturnega vedenja učencev;

— povabila kulturnih delavcev in umetnikov na šolo;

— z delovanjem učencev v pionirski organizaciji, v aktivu ZMS in drugih šolskih in izvenšolskih organizacijah in društvih, se učenci kulturno, humanitarno izražajo in vzgajajo;

— za javno kulturno delovanje šole so pomembne tudi šolske likovne in druge razstave, udeleževanje učencev v filmskih, foto in drugih krožkih ter sodelovanje učencev pri tekmovanjih za bralno značko, veselo šolo itd.

— učenci se predstavljajo tudi s svojimi šolskimi literarnimi glasili, z izdajanjem albumov grafik učencev, sodelovanjem pri mladinskih, lokalnih in drugih časopisih in glasilih;

— pomembno je tudi povezovanje šole z gospodarskimi organizacijami, npr. s kmetijskimi pri opravljanju nekaterih del (pogozdovanje, pobiranje krompirja, obiranje hmelja, nega in čiščenje parkov, čiščenje okolja, zasanjanje parkovnih nasadov) in pri drugih oblikah dela;

— šele delo raznih interesnih krožkov v okviru mladinskih in pionirskih organizacij na šolah lahko popolnoma uresniči široko nalogo, ki jo imajo šole.

Udeleževalna področja interesnih krožkov so različna in pestra ter odvisna od starostne stopnje mladine, ki dela v krožkih, pa tudi od objektivnih prilik, v katerih krožek živi. Vendar imajo v osnovi vsi krožki dvoje nalog:

1. da mladino vpeljejo v začetne skrivnosti in spretnosti panoge določenega krožka;
2. da že izurjeni vodijo pri delu v smislu krožkovnih nalog ter jim nudijo materialne elemente za takšno delo.

Obe nalogi združuje prepričanje, da more edino pravilna povezava umskega, kulturnega in fizičnega dela zadostiti zahtevi naše socialistične družbe, ki terja od šole, da vzgoji svobodno misleče, kritično razgledane, kulturne in za delo usposobljene člane naše družbe. To so naloge kulturne dejavnosti na šolah.

Kakšna pa je kulturna vzgoja v šoli, je lepo zapisal v svojih zapažanjih tovariš Leopold Suhodolčan v reviji VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE. Navajam nekaj povzetkov iz tega članka, kjer avtor opredeljuje pomembnost kulturne vzgoje v šolah. Pri tem opozarja na možnost te vzgoje pri pouku, v prostovoljnih dejavnostih in v povezovanju šol s krajem (televizijska poročila 14. 10. 1974 tudi poudarek na kulturni vzgoji). Predlaga, da bi morale šole s posebnim razumevanjem in smislom razvijati kulturne dejavnosti, pri čemer so izredno pomembni osebni odnosi učiteljev, učiteljskega zbora, njihova notranja zavzetost, kulturna razgledanost in pripravljenost.

Na naših šolah se na kulturnem področju marsikaj dogaja, kar potrjujejo številne prireditve, proslave, ki jih opravimo vsako šolsko leto, pa tudi sodelovanje učencev v kulturnih krožkih, pri tekmovanjih za bralne značke itd., nimamo pa podatkov, v kakšno globino segamo s kulturno vzgojo na šolah, o kvaliteti prireditev. Posebej razveseljuje nas primeri šol, ki so s svojim izvirnim delom prerasli svoje krajevno poslanstvo ter se vključili v vseslovenski kulturni prostor, npr. Kostanje-

vica z rednimi likovnimi razstavami otrok, Šoštanj, Skofja Loka, Vuzenica, Prevalje — s tekmovanjem za bralne značke, itd.

Pomembno je, da so učitelji na tem občutljivem področju kar najbolj ustvarjalni, nenačeljavni, saj je sicer kulturna vzgoja le pasivnost, neljuba obveznost.

Ze pri pouku nenehno iščemo aktivne, ustvarjalne oblike dela z učenci. Kako imenitno bi bilo, če bi jih vsak dan presenetili, razveselili, ogreli s čim novim na kulturnem področju, vsaj s kakšnim drobcem, da bi bila kulturna vzgoja bolj živa, vsak dan prisotna. Med vzgojnimi smotri učnega načrta osnovne šole najdemo zapisano:

— odkriva učencem vrednote in lepote njihove okolice, zlasti po naravnih, gospodarskih in kulturnih znamenitostih;

— uvaja učence v estetsko doživljanje umetnostnih stvaritev in pravilno vrednotenje kulturnih dobrin.

Pri slovenskem jeziku pa še posebej:

— učenci se usposablajo za doživljanje, razumevanje in vrednotenje besedne umetnosti, poljudnoznanstvene literature, tako da bodo dobro knjigo ljubili, jo iskali, ob njej osebno rasli in spoštovali materinščino ter znanost in kulturo;

— učenci se usposablajo za umevanje in vrednotenje filmskih in gledaliških predstav, televizijskih in radijskih oddaj in spoznajo osnove umetniških in drugih sporočil.

Ne moremo pa kulturne vzgoje omejiti le na predmet slovenskega jezika, likovnega pouka (razvijajo in ostre čut za likovne vrednote, usposablajo se za doživljanje lepote v naravi in v umetninah in za vrednotenje likovnih del, uporabnih predmetov in okolja, razvijajo zanimanje in goje ljubezen do likovnih stvaritev, do narodne kulturne dediščine in spoznavajo vlogo likovnih umetnin v sedanjosti in preteklosti), glasbene vzgoje (usposablja se za poslušanje, dojemanje, doživljanje in vrednotenje glasbe itd.), temveč je naloga vseh predmetov, da so aktivno in načrtno soudeleženi pri kulturnem oblikovanju mladega človeka, predvsem še pri pouku zgodovine, biologije (razvijajo zanimanje in ljubezen do narave itd.), saj kulturne vzgoje ne smemo pojmovati le ozko (kulturna prireditve, razstava itd.), temveč v najširšem pomenu besede, zato pa se nam pri vseh predmetih ponujajo priložnosti, npr.:

Pri pouku slovenskega jezika je osnova za kulturno vzgojo že sama učna snov, so pa še druge smernice, ki so sestavni del pouka. Učitelj materinščine naj bi se redno pripravil na zanimive pogovore o knjigi, spremljal mladinski tisk, se razgovorjal in opozarjal na knjižne novosti. Upošteva naj aktualne novosti s kulturnih področij: Kajuhovi, Nobelovi, Prešernovi nagradenci itd. Opozarja, naj ne berejo »šunda«, opozori, kaj je lepo in dobro v tisku, med filmi, televizijskimi oddajami, glasbi (lepega in kaj slabega, le tako bo mladega človeka naučil, kako naj loči zrno od plevla. Ali učitelj to zmore?)

Spremeniti bomo morali način dela v razredu:

vsaj polovico lahko opravijo boljši učenci, pošljemo jih za več ur v šolsko knjižnico, naj se tam pripravijo na poročila za govorne vaje, namesto obravnavanega berila imejmo obravnavo televizijske oddaje, o Levstikovih nagradencih, priredimo razstavo kar v učilnici itd.

— Tudi drugi učitelji so odgovorni za kulturno vzgojo na šoli; zgodovinar ali biolog naj vključuje vse oblike (prej našete pri slovenskem jeziku), tudi drugi vplivajo na kulturo govora učenca, na kulturno obnašanje učenca, pomagajo učencem pri spoznavanju naravnih in kulturnih znamenitosti kraja, znanih osebnosti kraja itd.

Po učnem načrtu so smotri organiziranih prostovoljnih dejavnosti:

— razvijati učencem kulturne in delovne navade,

— navajati učence na smotrno in kulturno izkoriščanje prostega časa.

Očitno je, da je človek današnjega časa slabo pripravljen za več prostega časa, raste hitreje kot njegova kulturna vzgojenost, zato ni čudno, da se v prostem času odrasli pogosto predajajo alkoholu, slabim zabavam itd., mladi pa postopajo.

— Na šolah je najbolj razširjena oblika prostovoljnih dejavnosti — sodelovanje učen-

cev v krožkih kulturnega značaja (dramski, recitacijski, lutkovni, literarni, pravljčni, baletni, novinarski, likovni, jezikovni itd.). Hibe teh oblik so: krožki delajo po preveč ustaljenih pravilih, premalo pobudah in ustvarjalnosti otrok, preveč dišijo po šoli itd. Mentorji so učitelji. Učitelj naj bo vse bolj svetovalec, organizator dela, mentor. Važen člen so starši — domače kulturno vzdušje. (Kulturno vzdušje je ali ni: branje knjig, obiski prireditev, ali le slepo gledanje televizije, slabih ali dobrih oddaj.)

Seveda še ni vse, če so starši izobraženi (čeprav je to pomembno) saj lahko vlada nekulturno vzdušje v družini izobražencev in narobe (primer Prežihovi starši — bajtarji so bili naročniki in so redno brali mohorske knjige in Domačega prijatelja in s tem odločilno vplivali na mladega Prežih). Dobra kulturna vzgoja v šoli že sama z učenci vpliva tudi na starše; kulturne navade pri mizi, naročevanje knjig, urejevanje stanovanja, oblačenje, analiza televizijskih oddaj, obnašanje na javnih mestih, prireditvah itd. Na mladega človeka vpliva tudi okolje: kulturno vzdušje v kraju, dejavnost v kraju, estetska urejenost kraja (ustanove, knjižnice, klubi, razstavni prostori in drugo), kulturna tradicija kraja.

Šoli ne more biti vseeno, kako poteka kulturno življenje kraja. Na učence vpliva še veliko nekulturnih vplivov: kioski z bleščečo lažno literaturo, filmi nasilja, godci lažno narodno-zabavnih viž, odrasle pretresa potrošniška mrzlica itd.

Kako naj se mladi brez naše prijateljske pomoči prebijajo skozi to goščavo?! Zato:

— na šoli mora vladati primerno kulturno vzdušje, ki ga ustvarja zagretost, razgledanost vsaj večine zbora, kar se kaže že v urejenosti šole, če je kulturna prireditve res dogodek na šoli, kako se zbor odloča o nakupu knjig, likovnih del, če imajo ekskurzije kolektiva tudi kulturni pomen itd.;

— pomembno je, če čuti učitelj — posameznik — potrebo po svoji osebni kulturni obogatitvi: bere, hodi v gledališče, na razstave, koncerte itd.;

— zbor mora gledati na delo in življenje šole v celoti;

— včasih je za usmeritev šole vse odvisno le od ravnatelja ali močnejšega, glasnejšega dela zbora, tako da prevladujejo skrajnosti, enosmernost, ko da npr. šola vse moči in denar predvsem za uveljavitev na zgodovinskem, fizikalnem ali (bolj redko) samo na kulturnem področju.

Imamo šole z lepo urejenim prostorom za knjižnico in s posebej nastavljenimi knjižničarji, je pa še vse preveč šol, kjer stoji vsa »knjižnica« v omari, v temnem kotu hodnika (učitelj pa niti ni plačan za ure dela s knjižnico).

Važno je, s kakšnim odnosom so pripravljene šolske prireditve (proslave, koncerti, natečaji, tekmovanja za bralno značko itd.). Če se to jemlje le kot gola obveznost, če se izvedba vsega dela — velikega in težkega naložbe — le posameznikom, učiteljem — garačem, potem ne dosežajo svojega poslanstva. Čeprav bo eden od članov zbora organizator posamezne prireditve, nikakor ne smejo biti vsi drugi le brezbržni opazovalci (podelitev bralnih značk — kulturni prazniki).

— Razredne prireditve imajo svoj pomen — saj imajo nekatere prednosti: sodeluje več učencev, so bolj intimne, pomembne za rast razredne skupnosti (novo leto, dan žena, rojstni dnevi in drugo).

— Izrednega pomena je estetska urejenost šole. Če prihaja učenec dneve in leta v šolo, ki nič ne da na svoj estetski videz, kjer na hodnikih ali v učilnici ne visi nobena umetniška slika, ni nobenih rož niti otroških izdelkov, kjer je vodstvu vseeno, kako so pobeljene stene (tudi likovno okusno), kjer v vitrinah ni učencem na vpogled nič kulturnega blaga, potem bomo pri naši kulturni vzgoji zajemali le s sitom. Kadar peljemo učence na šolske izlete, ekskurzije, ne pozabimo vključiti v program tudi točko kulturnega pomena: obisk razstave, operne ali gledališke predstave, muzeja, roistne hiše pomembnega slovenskega ustvarjalca (ne samo pisatelja), grobov padlih za svobodo itd.

— Šola, ki ne uresničuje v svojem delovnem programu vsaj pretežni del povedanega, si ob koncu šolskega leta ne more napisati pozitivnega spričevala. In pri tem so enako

KULTURNE DILEME

Razpravljajući o takšni ali drugačni kulturi se je v zadnjem času pridružil tudi Fužinar. Mislim na članek tov. Ošlaka in na članek, ki je njegovo reakcijo izzval. Prav je, da o kulturnih problemih razpravlja kar najširši krog ljudi. Narobe pa je, da se te razprave sprevržejo v odprta pisma, iz katerih nemalokrat žari nestrpnost, podcenjevanje nasprotnika, žalitve in podobno. Nestrpnost napisan članek običajno ni dobronameren!

Izhajajoč s tega stališča ne mislim polemizirati z avtorjema zgoraj navedenih člankov; čeprav se z nekaterimi stališči ne strinjam. Pri vsem tem — če sem pošten — pa moram priznati, da so mi ljubša napačno izražena pojmovanja kulture, kakor da se o njej sploh ne govori. Kulturno angažiran, a napačno usmerjen človek, ima vse pogoje, da nekoč pride na »pravo« pot; kulturno indiferentnemu ni pomoči! Izjema samo potrjuje pravilo.

Preden rečem kaj več, bi rad poudaril, da izhajam s stališča, po katerem se pri obravnavi določenih vprašanj s področja različnih vej umetnosti in kulture nasploh, kakor tudi estetskih, zlasti pa še etičnih vprašanj, ne smemo nikoli postaviti na stališče, da podajamo neko absolutno objektivno resnico. Ne smemo reči, tako je; reči je treba: mislim, prepričan sem, da je tako. Svoje izraženo mišljenje pa potem po možnosti še argumentiramo z mislimi koga drugega, kar pa ni nujno.

Opazam, da imajo vsi ali vsaj večina kulturnikov (tega pojma ne uporabljam v žaljivem smislu, temveč zaradi praktičnosti z njim apliciram vse, kar diši po kulturi) torej, da ima večina bolezen, ki se ji pravi: zagledanost vase ali vsaj v svojo smer. Iz take zagledanosti vase oz. v svojo umetnost normalno izhaja neobjektiven in često nepošten ali pa vsaj omalovažujoč odnos do drugih področij ali žanrov.

Izrazit primer, kako ne sme biti, je glasba, najstarejše področje človekovega umetniškega ustvarjanja. Izvajalci resne (simfonične, komorne, itd.) glasbe gledajo zviška na izvajalce zabavne glasbe; te je več vrst (jazz, pop, popevke, progresiva itd.) in njihovi izvajalci spet niti med seboj ne »štímajo«; vsi skupaj pa ignorirajo narodno zabavno glasbo. Navsezadnje pa so na koncu koncev vsi muzikanti, ki se premalo zavedajo, da imamo dobro in slabo operno glasbo, kot imamo dobre in slabe popevke in vse drugo!

Mogoče je ta primer res najbolj zgovoren. Ali pa tudi ne? V vsakem primeru sem prepričan, da bi na podobno nezdravo pojmovanje naleteli tudi pri gledališnikih, literatih, kiparjih, slikarjih in mo-

goče še kje. Kaj je umetnost in kultura? Ali jih je več vrst? Ali rabi delavec neko svojo kulturo?

Mislim, da bi bilo pri nas absurdno govoriti o potrebi oblikovanja neke posebne, delavske kulture in umetnosti. Kdor zagovarja tako stališče, v bistvu, v kontekstu trdi, da smo razredna družba, in da imamo delavski in še neki drug razred. Kateri?

Dopuščamo možnost, da so še ostanki nekega drugega razreda oz. ljudi z miselnostjo nekega, delavstvu sovražnega razreda. Miselnost takih ljudi je nesprejemljiva! Poznamo samo eno umetnost, eno kulturo. Kulturo, angažirano v duhu socialističnega humanizma. Ne potrebujemo neke umetnosti, ki bi bila samo sebi namen. Larpurlartizem je že davno mimo! Še nekaj: ni nam potreben elitizem v nekem zaprtem kulturnem krogu, temveč splošen dvig množične kulture, kjer šepamo na vseh področjih. Znano je na primer, da smo v naši deželi nekje na repu po številu prebranih knjig na prebivalca v Evropi. Pri tem bi rad poudaril, da moramo pojmovati pod elitizmom le tiste, ki kot samozvana elita tudi namerno ustvarjajo samo za elito. Paziti moramo, da te etikete ne nalepimo tudi določenim progresivno usmerjenim umetnikom, ki iščejo nove izrazne možnosti — z večjim ali manjšim uspehom — te pa često širši množici, ki je nemalokrat pod vplivom komercialne umetnosti ali čistega kiča niso zmeraj najbolj razumljive.

Avantgardisti ravno porivajo voz umetnosti sunkoma naprej. Od njihovega ustvarjanja se sicer ohrani le droben delček, kar je resnično dobrega, sami pa so navadno žrtve; z rezultati njihovega ustvarjanja se okoristijo drugi!

Sicer pa je trenutno pomembnejše in bolj drastično vprašanje komercialno usmerjenega kulturnega ustvarjanja. Pod komercialnim — na žalost pogosto upravi-

čeno — razumemo nekvalitetno ali vsaj manj kvalitetno umetniško ustvarjanje, ki, kakor pravimo, gre. Včasih se zgodi, da se dobro prodaja tudi kaj resnično kvalitetnega, toda zelo redko. Mislim, da ni potrebno navajati konkretnih primerov kot: filmski in televizijski program, bulvarski tisk in vse mogoče oblike šunda in kiča. Postali smo plehka, skomercializirana potrošniška družba. Nematerialnih vrednot v glavnem ne cenimo. Pozabljamo, da lahko človek edino v nematerialnem najde zadovoljstvo, smisel življenja, itd.; in v ustvarjalnem delu, kjer je našel samega sebe, seveda! Tako gledamo tudi na kulturo izključno skozi prizmo dinarja. Šli smo tako daleč, da tretiramo knjigo kot vsako drugo blago. Govorimo o angažirani šoli, ki naj bi med drugim dala politično in kulturno zavzete mlade ljudi; denar za gradnjo šol pa zbiramo, med drugim, s samoprispevkom na referendumu. Včasih tak referendum ne uspe?! Za rekreacijske in športne objekte ni referendumov. Miselnost preobjedenih!

Rekel sem že, da je kultura samo ena, to pa ne pomeni, da mora biti kulturno in umetniško ustvarjanje takšno, da ga bodo avtomatično doumeli in sprejeli vsi ljudje. Pri tem ne mislim na neko določeno strukturo. Imamo kulturne in nekulturne delavce, kot tudi kulturne in nekulturne izobražence. Sem za tako, angažirano, progresivno usmerjeno umetnost, ki tudi vzgaja; če pa to ne, pa naj vsaj ne prinaša tujih, naši stvarnosti nesprejemljivih in škodljivih idej.

Umetnik, ki daje svoji publiki vedno samo to, kar ona hoče, ni umetnik, je trgovec. Ostaja na enaki razvojni stopnji; njegovo, trenutno mogoče kvalitetno ustvarjanje načne čas, ki mu on s svojim prilaganjem okusu publike ni sledil. Dober umetnik je tisti, ki publiki v osnovi daje, kar ona hoče; vendar ji na diskreten, nevsiljiv način ponuja tudi nekaj novega, bolj kvalitetnega. Dobro in slabo, kvalitetno in nekvalitetno, okus in neokus, so

kot materialni in finančni pogoji (seveda si želimo dosti boljših!) pomembni: osebni odnos učitelja, zbora do kulturnega poslanstva šole, njihova notranja zavzetost, gorečnost, kulturna razgledanost.

Sedaj V NAŠI DOMOVINI POD SVOBODNIM SONCEM ne verjamemo več v to, da more priti kaj samo od sebe. Vemo, da moramo graditi, če hočemo kaj dograditi. Kulturo pa moramo privzgjajati in negovati. To pa je pravica in dolžnost vseh prosvetarjev in vseh drugih kulturnih delavcev.

Vida Hrovat

Ni več le gora plešasta

Foto: F. Kamnik

Še enkrat: „Tudi to je lahko klerikalizem...“

(polemika z nekaterimi stališči Vinka Ošlaka)

Priznam, vaše pisanje, objavljeno v prejšnji številki Informativnega fužinarja pod gornjim naslovom, sem prebral iz gole radovednosti, ki jo pač lahko vzbudi tak naslov. Toda glej, pisanje z običajno oznako klerikalizma nima nič skupnega. Ne glede na to pa ste v članek zmašili svoj pogled na proletarsko — množično — umetniško ustvarjalnost, ki je bojda na pohodu in ogroža peščico obdarjenih in poklicnih umetnikov. Kje, za vraga, ste to pobrali? V to, da je pisanje za Bricmana skrajno žaljivo, se niti ne spuščam. Kako bosta dvogovor nadaljevala ali končala, je vajina stvar. Mene so k pisanju spodbudile le nekatere vaše trditve. Na primer:

Ker nismo (kdo?) uspeli navdušiti množic, da bi aktivno doživljale umetnost, jih pozivamo k množičnemu umetniškemu ustvarjanju. Da tako zvarjena trditev nima nobene podlage, citiram dva stavka iz resolucije o nalogah ZKJ na področju kulture, sprejete na X. kongresu.

»Svojo vodilno vlogo potrjuje zveza komunistov tudi z vztrajnim razvijanjem razredne socialistične zavesti delavcev, z organiziranjem in usmerjanjem njihovih naporov in dejavnosti za dvig lastne kulturne ravni, za razvijanje kulturnih potreb, za izostrovanje idejnih, etičnih in umetniških meril ter za negovanje okusa. Namesto in v nasprotju s konceptom o ustvarjanju posebne proletarske kulture se zveza komunistov zavzema za to, da postane vse, kar je vrednega v razvoju kulture, last delavskega razreda in vsega ljudstva.«

In kako bomo to dosegli? S podružbljanjem in demokratizacijo kulturnih dejavnosti, s svobodno menjavo dela v samoupravni inte-

resni skupnosti za kulturo, z javnim oblikovanjem programov, z vzgojo in izobraževanjem in z SPODBUJANJEM TER RAZVIJANJEM SVOBODE UMETNIŠKEGA USTVARJANJA. Mislim, tov. Ošlak, da se razumeva, za kaj gre in koga v prvi vrsti zadeva ta dolgotrajna naloga. S takim pojmovanjem, kot ste ga razgrnili v omenjenem članku, boste seveda razpeti med »lastnim prepričanjem« in nalogami v kulturni skupnosti. Sila neprijetna reč, kajne?

Priznam, da me v članku še kaj moti. Na primer tista o alienaciji delavca, o zdravniku, ki »ne sme« biti tudi ustvarjalec kulture. Tista primerjava z Goebbelsom in Hitlerjem pa je prav smrdljiva — da uporabim vaš žargon.

Po citatu sodeč vam je Oljača zelo pri srcu ali pa vam je njegova oznaka umetniškega ustvarjalca le priložnost, da z njo še enkrat potrdite lastno trditev, da je umetnik resnično le dar narave, nanj pa ne more vplivati ne čas, ne prostor, ne revolucija, ne resolucija... Toda Lenin, ki ga omenjate in z njim žugate Bricmanu, z vašimi trditvami ne bi bil zadovoljen. Gotovo veste, da je o umetniku dejal tudi naslednje: »Vsak umetnik je izraz ali odraz svojega časa ali dobe in to tembolj, »čim večji je«. S tem pa je celo močno poudaril umetnikovo nadarjenost.

Kar se mene tiče, z vami ne želim polemike in je ne bom nadaljeval, priporočam pa vam, da v kratkem objavite program kulturne skupnosti, pa čeprav se ne bo povsem skladal z vašim pojmovanjem svobode ustvarjanja in vsem, kar sodi zraven.

Milan Zafošnik

znanjen s sklepi in stališči 7. kongresa ZKS, saj je po njegovem sestavku možno sklepati, da bi moral biti dorasel tudi tej literaturi. Pri tem naj prizadetu tovarišu, avtorju sestavka »o nekem klerikalizmu« in vsem tistim z njemu enakimi mišljenji in njihovimi preživelimi nazori o pojmovanju današnje kulture v naši samoupravni socialistični družbi, ponovno navajam sklepe in stališča 7. kongresa ZKS, ki med drugimi o kulturi socialistične samoupravne družbe poudarjajo:

»V skladu s temeljnim družbenim ciljem, za katerega se bojuje z osvoboditvijo človeka in njegovega dela, se Zveza komunistov zavzema za svobodo umetniškega in kulturnega ustvarjanja, za bogastvo in raznolikost umetniških smeri in stilov za kritično in ustvarjalno poslanstvo umetnosti.

Zveza komunistov se opredeljuje za svobodo umetniškega ustvarjanja, še posebej zato, da bi spodbudila vse ustvarjalne sposobnosti kulturnih ustvarjalcev, zlasti še tiste, ki so zaradi razrednega značaja delitve dela ostajale neizkoriščene in nerazvite. Zato pomeni svoboda kulturne ustvarjalnosti tudi in predvsem svoboda ustvarjanja socialnih možnosti za vsestranski duhovni razvoj vsakega delovnega človeka in nikakor ne privilegij kakršnekoli družbene ali kulturne elite...«

Razmišljanje teoretika na marksističnem in kulturnem področju BORISA MAJERJA pa pravi dalje: »Naloge kulturne skupnosti in njihov delež v izgradnji kulturne samoupravne socialistične družbe bo toliko večji, kolikor bolj bodo širile socialno umetniške ustvarjalnosti vseh, kolikor uspešneje bodo vzpostavljale most med ustvarjalci in porabniki kulturnih dobrin, kolikor odločilneje bodo vplivale na procese, tako v sami sredi kulturne ustvarjalnosti, kot znotraj delavskega razreda samega in kolikor se bodo lahko pri tem oprle na idejno politično akcijo zavestnih socialističnih sil znotraj ožjega kulturnega prostora, kakor na zavestno akcijo delavskega razreda samega kot samoupravnega kulturnega subjekta. Samo oboje: lastna iniciativa, lastna dolgoročno zamišljena politika kulturnih skupnosti in hkrati lastno samoupravno kulturno osveščanje delovnega razreda lahko zagotovi kultura umetnostni ustvarjalnosti, kulturi v ožjem pomenu besede tisto mesto in tisto vlogo, brez katere ne moremo govoriti o kulturi samoupravne socialistične družbe in brez katere se ta družba ne more legitimirati kot kulturno razvita samoupravna socialistična družba.«

Na koncu bi veljalo vprašati tov. Vinka Ošlaka, avtorja žaljivega sestavka »Tudi to je klerikalizem«, kako in v čem je hotel primerjati zavednega člana samoupravne socialistične družbe z zločinsko hordo nacistične soldateske Goebbelsovega, Musolinijevega in Hitlerjevega profila, ki so krivi za zločinska požiganja, ubijanja naših domoljubov in med nimi tudi nekaj vidnih predstavnikov slovenske kulture kot so: Hinka Smrekarja, domačina Goloba in še mnoge druge...

Vsekakor bo pa tudi za druge obtežilne klevete moralno političnega priokusa, ki žalijo dostojnost in osebnost človeka primerno zadoščeno na ustreznih mestih!

Stanislav Bricman

Še enkrat o nekem klerikalizmu

V 10. št. Informativnega fužinarja sem podal sestavek pod naslovom — S prve slikarske kolonije »Selišči 74«, ki pa ga je na začudo nekdo s kulturne skupnosti sebi v obrambo napihnil in popačil, ker se je verjetno čutil pri tem prizadetega. Sestavek je imel namen pisati le o vtisih s te kolonije in informativno prikazati delovnim ljudem delo samorastnikov slikarjev v okviru Združenja likovnih skupin Slovenije tudi drugod, obenem pa se s tem oddolžiti delovnemu kolektivu za razumevanje, ker je omogočil udeležbo v tej koloniji. Prav zanimivo je, kako je moral ta članek nepričakovano prizadeti avtorja žaljivega sestavka v 11. št. Informativnega fužinarja! Pisec sestavka je v svoji prizadetosti šel celo tako daleč, da je z vsebino svojega članka razkril svoje nazore o pojmovanju današnje kulturne rasti, četudi so ti nazori preživeli, nazadnjaški in nesprejemljivi za napredno

socialistično družbo. S svojimi malomeščanskimi in nepremišljenimi obsodbami je prešel celo v obtožbe in žalitve osebnosti, kar bi moral vedeti, da je protiustavno in protizakonito v naši samoupravni in socialistični družbi.

Človek, ki je na tako odgovornem mestu v kulturni skupnosti, kot je avtor žaljivega sestavka, bi vsaj moral vedeti, da način in pravilnost njegovega tolmačenja o pojmovanju današnje socialistične kulture nikakor ni v skladu z ustavo SRS, kakor tudi ne s stališči in sklepi ZKS, ki smo jih dolžni izpolnjevati prav vsi člani samoupravne socialistične družbe. Če pa že to ne, bi lahko vsaj v svojem izbruhu našel primerno obliko, seveda ne žaljivo in pa dostopno preprostemu človeku za izliv svoje jeze ali svoje filozofije. Moral bi mu pa zameriti, da ni pravilno in zadosti se-

relativni pojmi, ki pa jih na žalost prepogosto absolutiziramo. Trditev, da ima pač vsakdo svoj okus, ne drži popolnoma; je tudi neokus! Če bi prva trditev držala, potem bi bilo vse dobro, pojma kvalitete v umetnosti sploh ne bi poznali! Neki kriterij je in mora biti. Kar je nad njim, je dobro, kar je pod njim, je slabo. Meje med kriteriji pa ne smejo biti preostro postavljene; v nasprotnem primeru kriterijev ne moremo spreminjati. Sprememba meril pa je, kot vsaka druga sprememba — tudi na boljšo — navadno boleča.

Na koncu mogoče še tole: čuvajmo in bojujmo se, da nam edino merilo za ocenjevanje umetnosti ne postane denar!

Janko Dežman

Zakaj ne bi raje streljali v tarčo?

Polemiziranje ne more iti mimo nekaterih načel, če noče zaiti. Eno takih načel je brez dvoma to, da se je treba držati predmeta, svojih prvotnih trditev in trditev nasprotnika. Največje načelo pa je poštenost in resnicoljubnost. Nekaj stavkov, s katerimi želim s svoje strani končati to razpravljanje, naj pokaže, kako so bila ta načela izkrivljena.

Če zberem svoje ugovore iz članka o posebnem klerikalizmu po njihovi teži, bi se zvrstili takole:

1. Ni pošteno, če skuša biti nekdo ocenjen na slikarskem področju z merili, ki veljajo v družbenem delovanju. To sem imenoval za svojevrsten klerikalizem.

2. Bricmanova teza o proletarski umetnosti je že 50 let preživeta in jo je 10. kongres ZKJ obsodil v resoluciji o kulturi, kakor pravi naslednji citat:

»... Namesto in v nasprotju s konceptom o ustvarjanju posebne proletarske kulture se Zveza komunistov zavzema za to, da postane vse, kar je vrednega v razvoju kulture, last delavskega razreda in vsega ljudstva...« (Dokument X. kongresa ZKJ, str. 330).

3. Dober sabljač si nikoli ne bo izbral v dvoboju samokresa: in dober slikar bo vselej prepričal le s svojo umetnostjo, ob kateri bi bile vse druge besede odveč.

4. Hitlerjeva in Goebbelsova pojmovanja o umetnosti so razvidna iz smeri nacističnega slikarstva, ki ima svojega žalostnega dvojnika v stalinskem socrealizmu. Tovariš Bricman najbrž ne pozna dejstev o znameniti razstavi »dekadentne« umetnosti v Berlinu, ki jo je otvoril Hitler, organiziral pa Goebbels. Šele v tej luči naj se sodi moja primerjava — nisem pa niti z besedo aludiral na Hitlerja kot zlo-

činca nad narodi, ker je to dovolj samoumevna stvar. Mussolinija pa je tov. Bricman kar sam poklical iz pekla na pričanje...

In kaj nam ponuja naš polemik v zadnjem sestavku? S katerim konkretnim primerom je dokazal, da ga je kulturna skupnost ovirala pri slikanju in razstavljanju? Če tega ni dokazal, potem je v prejšnjem sestavku obrekoval. Kdo je torej poznavalec kongresnih dokumentov: menda ne tov. Bricman, ki jim odkrito nasprotuje, kar je razvidno iz primerjanja med njegovim prvim člankom in pa med besedilom resolucije o kulturi, ki sem jo zgoraj citiral. Citiranje Majerja je povsem odveč, ker sam nikoli nisem napadal njegovih stavkov in je vse skupaj brezpredmetno. In nazadnje, se zdi polemiku njegovo orožje premalo nabrušeno, da grozi in kliče na pomoč »zadostženje na primernem mestu«?

Vinko Ošlak

Na koncu polemike

V železarni je bilo več tehtnih mnenj o tem, da polemika takšne vrste ne spada v tovarniški časopis, ker je večini nerazumljiva. Kakor hitro se sprevrže v osebno obračunavanje, je to gotovo res, zato jo tudi zaključimo. Vendar pa je enako tehtno tudi nasprotno mnenje.

Ze letos smo namreč plačevali dejavnost obstoječih samoupravnih interesnih skupnosti (med njimi tudi dejavnost kulturne skupnosti), torej imamo pravico preverjati njihovo delovanje. Še bolj bomo morali to opravljati v prihodnje, ko bomo v vsaki od teh skupnosti zastopani z našimi delegati.

Ni zdaj bistveno, da je kulturna skupnost poravnala del stroškov za udeležbo naših dveh slikarjev-amaterjev v omenjeni slikarski koloniji in da torej očitek na njen račun tudi po tej plati ne drži. Mnogo važnejše je, da razčiščujemo med nami osnovne pojme o kulturi nasploh, posebej pa o amaterski dejavnosti kot njenem delu, o umetnosti itn. Prav tu pa je naša polemika do neke mere opozorila na to, koliko je pri nas še nejasnega in nedorečenega, saj smo se prav z opredeljevanjem »za« ali »proti« tem in onim trditvam opredeljevali že tudi do teh temeljnih pojmov.

Ker je organiziranost kulture v občini razvidna iz programa kulturne skupnosti, zaključujemo torej z željo, da bi se v prihodnje o kulturi pogovarjali čim bolj argumentirano, premišljeno in strpno.

Uredništvo

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 5156 Atlas Copco Manual Compressed air Engineering 1971.
- 5440 Benz W., Elektrische und elektronische Schaltelemente 1971.
- 5441 Handbuch für Hochfrequenz und elektro — techniker IV, V, VI, VII. 1970.
- 5442 Taschenbuch für Schaltanlagen 1973.
- 5443 Ernst D., D. Ströle, Industrietechnik, Grundlagen, Methoden, Anwendungen 1973.
- 5444 Krstič Z., Nemački jezik za ekonomiste 1973.
- 5445 McCall J. L., W. M. Mueller, Metallographie specimen preparation 1973.
- 5446 Jenkins R., An introduction to X-ray spektrometry 1974.
- 3587/336 Preiskava nekaterih postopkov za formanje in ustreznih tvoriv 1974.
- 3587/337 Rodič j., Raziskave ledeburitnih orodnih jekel 1974.
- 5447 White E. W., G. H. Johnson, X-Ray Emission and absorption edge Wavelengths and interchange settings for lif geared curved crystal spectrometers 1970.
- 3587/338 Direktno določevanje vsebnosti kisika v tekočem jeklu z EMN — metodo 1974.
- 3587/339 Razvoj kisikove sonde za direktno določevanje vsebnosti kisika v tekočem jeklu 1974.

STROKOVNI ELABORATI

- 5000/312 Štrekelj B., Delo operaterjev z DISK operating SISTEM-om 1974.

- 5000/313 Koprivec Z., Pomen nabave osnovnih zaščitnih sredstev v železarni Ravne po posameznih vrstah zaščitnih sredstev 1974.
- 5000/314 Kušej M., Problematika delovnih mest v železarni Ravne, na katerih se šteje delovna doba s povečanjem 1974.
- 5000/315 Jocič B., Sistem izpopolnjevanja tehnoloških predpisov 1974.
- 5000/316 Golob S., Orodje za prebijanje srednjih lukenj vzmetnih listov 1974.
- 5000/317 Rupar C., Izdelava tehnične dokumentacije za razvod BPZ na posamezne peči v vzmetarni 1974.
- 5000/318 Kranjc V., Elektrifikacija stroja za kovaško valjanje 1974.
- 5000/319 Vodeb D., Uvedba zemeljskega plina v železarni Ravne 1974.
- 5000/320 Štimnikar D., Izračun pokazovalcev uspešnosti pri investicijskih naložbah 1974.
- 5000/321 Bricman S., Zmanjšanje hrupa in vibracij pri preizkušanju pnevmatskih kladiv 1974.
- 5000/322 Golob P., Stroški toplotne obdelave industrijskih nožev za pozicije, ki se obdelujejo v večjih količinah 1974.
- 5000/323 Pratnekar J., Razvoj stožčastega drobilca 1974.
- 5000/324 Senica M., Hrastnik A., Tehnološki priročnik za tehnologe mehanske obdelave 1974.
- 5000/325 Igerc M., Analiza OD za posamezne oddelke valjarne za leto 1973, 1974.
- 5000/326 Golob C., Analiza OD za posamezne oddelke kovačnice in jeklovleka 1974.
- 5000/327 Radušnik N., Opis dokumentacije za materialno poslovanje, evidenco v materialnem knjigovodstvu.
- 5000/328 Pandev E., Začasni uvoz in izvoz ter brezplačne pošiljke 1974.
- 5000/329 Zdovc J., Izvozni devizni posli 1974.
- 5000/330 Kolmančič M., Organizacija dokumentacije in avtomatske obdelave podatkov laboratorijev in raziskav TOZD I v ŽR 1974.
- 5000/331 Pikalo M., Ferosonda v defektoskopiji 1974.

- 5000/332 Stirn-Zupan M., Tehnološki predpisi za jeklovlek 1974.
- 5000/333 Visinski M., Ureditev tehnične dokumentacije in merilnih protokolov za krmiljeni usmernik proizvod »Rade Končar« 1974.
- 5000/334 Sekolonik K., Analiza stroškov poslovanja jeklovleka za I. poll. 1974.
- 5000/335 Segel A., Aplikacija dilatometra ditric 1974.
- 5000/336 Kristan M., Izpis strukture kalkulacije 1974.
- 5000/337 Stermec A., Umeritev prenosnega stiloskopa SLP-1 za jekla železarne Ravne 1974.
- 5000/338 Arnold M., Predelava krmiljenja električnih pogonov na 70/20 t livnem žerjavu 1974.
- 5000/339 Kranjc M., Obzidave in spremembe na elektro obokih 1974.
- 5000/340 Miklavc M., Projekt regulacijske in merilne opreme za žarilne peči v kovaški žarilnici 1974.
- 5000/341 Kadiš M., Obračun proizvodnje na računalniku IBM 370/135 1974.
- 5000/342 Horvat M., Fakturiranje na IBM 370/135 1974.
- 5000/343 Lečnik A., Umeritev kvantometra za novo osvojene kvalitete v Ž. R. 1974.

LEMBKEJEV CINIČNI SLOVAR

Vaba je užiti del trnka.

Komedija je anekdota, ki jo je povzvil valjar.

Konferenca je prireditev, na kateri mnogo ljudi govori stvari, ki bi jih morali narediti.

Umivanje glave je menjava olja.

Kult je praznoverje, gledano od znotraj.

Ljubimec je drugo razočaranje ženske. Prvo je mož.

Hvalo se da kupiti, nevoščljivost si je treba prislužiti.

Srebrnina

Foto: F. Kamnik II.

Osnutek programskih izhodišč telesnokulturne dejavnosti v občini Ravne za leto 1975

I.

Začasno temeljno telesnokulturno skupnost v naši občini smo ustanovili 21. 6. 1973 — na dan, ko je začel veljati prvi zakon o telesni kulturi. Kljub temu da se z ustanovitvijo začasne skupščine materialna baza v telesni kulturi ni poboljšala (delo skupnosti in njenih organov je financiral ObZTK) so se začeli kazati pozitivni premiki pri usmerjanju v množično rast in razvoj telesne kulture v naši občini. Začetno leto je od začasne skupnosti terjalo veliko poglobljenega dela pri osveščanju in oblikovanju prvih zametkov samoupravne organiziranosti v telesni kulturi in razvoja delegatskega sistema v skupnosti. Povezovanje skupnosti z družbenopolitičnimi organizacijami, zlasti s SZDL, sindikatom, ZK, s skupščino občine in z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, zlasti s TIS in aktivna, odkrita ter objektivna obravnava telesnokulturne problematike in skupna težnja za rešitev teh problemov na podlagi jasno zastavljenih in od delegatov TOZD, KS in telesnokulturne sfere sprejetih načrtov dela, je dne 21. 2. 1974, na dan, ko je bila sprejeta ustava SFRJ, bil sprejet občinski odlok o začasnem financiranju telesne kulture v naši občini in obenem enotno dana tudi potrebna moralna in materialna podpora tej dejavnosti posebnega družbenega interesa.

Prva in najpomembnejša naloga telesne kulture v zadnjem obdobju pa je bila vključitev v proces družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja, saj je bilo telesnokulturno področje v lanskem letu prvič vključeno v ta proces. Izrednega pomena je, da so pri soočanju z nalogami in potrebnimi sredstvi za izvršitev teh nalog pri dogovarjanju v naši občini delovni ljudje doumeli pomen telesnokulturne dejavnosti za celovit razvoj človeka in njegove osebnosti ter družbe kot celote in spoznali potrebo po samoupravni opredelitvi položaja telesne kulture, še zlasti zaradi dosedanjih nenačrtnosti in zato zaostanosti tega področja družbenega življenja. Doseženi samoupravni sporazumi o financiranju telesne kulture v naši občini po stopnji 0,8 % od kosmatih OD, za kar tudi na tem mestu vsem delovnim ljudem v imenu telesne kulture iskrena hvala, ni samo po dolgih 29 letih neurejenega financiranja v telesni kulturi končno omogočil redno delo v telesni kulturi v letošnjem letu, ampak je postavil tudi trdne temelje za razvoj te dejavnosti v prihodnje.

V nadaljnjih prizadevanjih za razvoj telesne kulture v občini Ravne na Koroškem so tudi za nas vodilo sklepi razširjene seje predsedstva in izvršnega odbora republiške konference SZDL, stališča o telesni kulturi sekretariata centralnega komiteja ZKS, sklepi 10. kongresa ZKJ in 7. kongresa ZKS, še zlasti pa stališča o telesni kulturi IB CK ZKJ ter pismo IB CK ZKJ in tovariša Tita. V naših programskih izhodiščih pa se bomo držali tudi že sprejetega načrta srednjeročnega razvoja občine Ravne na Koroškem in nalog, ki sledijo iz programskih izhodišč razvoja telesnokulturne dejavnosti v občini Ravne (v celoti so bile objavljene v Koroškem fužinarju in bodo v Koroškem športu št. 8), ki jih je začasna TTKS sprejela na svojem IV. zasedanju v Žerjavu in katerih poglavitne naloge so:

a) ustvariti nogoje za telesnokulturno dejavnost vseh občanov in delovnih ljudi vseh starostnih kategorij od predšolskega obdobja do starosti,

b) omogočiti občanom in vsem delovnim ljudem, zlasti pa mladini, da bo lahko razvijala svoje sposobnosti na telesnokulturnem področju v največji možni meri in tako dosegla vrhunske dosežke in

c) oblikovati socialistične samoupravne osebnosti.

Pri tem je treba znova poudariti temeljno vsebinsko usmeritev telesne kulture, kot jo opredeljuje slovenska ustava. Telesna kultura je pravica in dolžnost slehernega delovnega človeka in občana, zato je še naprej treba

ustvarjati možnosti za udejstvovanje na tem področju čim širšemu krogu delovnih ljudi in občanov — še zlasti mladini in uveljaviti ter razvijati take samoupravne odnose, ki bodo telesni kulturi tudi v naši občini zagotovili hitrejši vsestranski razvoj.

II.

Družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje je s podpisom samoupravnega sporazuma o programih TTKS za leto 1974 in o združevanju sredstev za njegovo uresničevanje dne 26. 4. 1974 dalo telesni kulturi v naši občini relativno ugodno materialno osnovo in tako prvič omogočilo celovit pristop k reševanju problematike pri financiranju osnovne dejavnosti vseh telesnokulturnih organizacij v naši občini, večjih popravil telesnokulturnih objektov in skupnih akcij na občinskem nivoju. Razumljivo je, da zaradi neenake razvitosti in dosedanjih možnosti ter različnega gledanja in podpiranja telesne kulture v krajih in zaselkih naše občine ni mogoče pričakovati takojšnjih vidnejših premikov v množičnosti in kvaliteti, ker je tudi na tem področju, kakor tudi na drugih mogoče doseči pomembnejše in trajne rezultate le v daljšem časovnem obdobju. Navsezadnje pa so rezultati dela v telesni kulturi odvisni tudi od zadostnega števila strokovnih kadrov, ki jih moramo še zgraditi in od celovitega pristopa pri razreševanju te problematike od vzgojno izobraževalnih ustanov, TOZD in KS.

Kljub temu pa moramo priznati, da že prvo leto rednega financiranja ob zavzetosti telesnokulturnih funkcionarjev prinaša prve spodbudne rezultate, ki pomenijo tudi za našo občino, o kateri gre glas kot o telesnokulturni občini, veliko novosti

— krepijo se društva zaselkov, kot so ŠD Podpeca in MA Reka,

— ustanavljajo se nova društva kot taborniški odred Modri encijan s Prevalje, Koroški košarkarski klub v Črni in alpinisti v vseh krajih občine,

— razširja se dejavnost v že obstoječih društvih TVŠD Korotan Prevalje, TVD Partizan Mežica, v šolskih in drugih društvih,

— letos se je naučilo plavati 552 otrok in 80 odraslih iz naše občine,

— akcije »s kolesom po Mežiški dolini« se je udeležilo 878 kolesarjev,

— 850 udeležencev je bilo letos iz naše občine na pohodu »Po poteh prijateljstva in spominov« v Ljubljani,

— 1830 članov ŠSD se je udeležilo shoda na Naravskih ledinah za dan mladosti,

— 25 slušateljcev iz naših TOZD in sindikalnih organizacij je sodelovalo na seminarju za rekreacije-amaterje na Rinskem vrelcu,

— pri nas je o rekreacijski dejavnosti predaval švicarski strokovnjak prof. Baumann,

— vedno bolj množično je udejstvovanje občanov in delovnih ljudi v organizacijah in individualnih rekreacijskih akcijah, ustanavljajo se skupine, kot npr. ljubiteljski smučarskega teka, TRIM steze so vedno bolj obiskane,

— vedno več ekip v različnih športnih panogah iz naših osnovnih organizacij se vključuje v različne tekmovalne sisteme, opazni so vidni kvalitetni premiki v panogah odbojka, atletika, namizni tenis, plavanje in smučanje,

— opravili smo dogovore in posvetovanja ter tudi že pripravili potrebne dokumente za reorganizacijo občinske zveze za telesno kulturo v Zvezo telesnokulturnih organizacij. Uveljavljamo delegatska načela in samoupravne odnose v osnovnih telesnokulturnih organizacijah.

— aktivno smo sodelovali v razpravi o statusu vrhunskih športnikov in sodelovali pri razreševanju telesnokulturnih problemov tudi v širšem prostoru, imamo aktiv članov ZK, ki delajo v telesni kulturi,

— izdelali in sprejeli smo veliko pomembnih dokumentov od programskih izhodišč, posameznih delovnih načrtov, pogodb in kriterijev,

na osnovi katerih delimo društvom finančna sredstva,

— bili smo tudi solidarni in za Kozjansko nakazali 30.000,00 din.

S samoupravnim sporazumom združena finančna sredstva omogočajo na eni strani realizacijo zastavljenih programov, predvsem v naslednjih bistvenih točkah:

1. v redni tekmovalni dejavnosti ekip in posameznikov vseh telesnokulturnih organizacij, ki se ukvarjajo s tekmovalnim športom,

2. v razširjeni dejavnosti ostalih društev, ki jim je množično vključevanje občanov primarna naloga,

3. v vzgoji, izobraževanju in nagrajevanju kadra,

4. v organizaciji množičnih občinskih akcij,

5. v financiranju in sofinanciranju večjih popravil telesnokulturnih objektov,

6. v sofinanciranju programa telesnokulturne skupnosti SR Slovenije,

7. v financiranju dela ObZTK in TTKS,

na drugi strani pa izvajanje enotne politike, saj so bila prvič na področju telesne kulture ta sredstva združena v telesnokulturni skupnosti, kjer so o njihovi porabi v skladu z dogovorjenim programom odločali delegati združenega dela, krajevnih skupnosti in telesnokulturnih dejavnikov.

K naštetim aktivnostim gre pripomniti, da smo zapisali predvsem tiste, ki smo jih letos prvič spravili pod streho in kar je tudi važno, da so vse te akcije bile izvedene v prvi polovici leta! Podrobnejši opis dela in uporabe sredstev za prvo polletje bo objavljen v Koroškem športu št. 8, ki ga bomo poslali vsem TOZD, KS in telesnokulturnim organizacijam kot naše poročilo.

Zavedamo se, da moramo opraviti tudi obračun dela in trošenja finančnih sredstev za drugo polletje oz. IV. kvartal letošnjega leta.

Groba ocena kaže, da bodo sredstva, zbrana po samoupravnem sporazumu, in sicer

skupno 3.148.600 din oz. od tega 2.773.948 din za naš program in 374.652 din za program TKS SR Slovenije,

zadostovala za financiranje osnovnih potreb telesnokulturnih društev in prej naštetih točk programa predvsem iz razloga, ker nekatera društva za svojo dejavnost združujejo še DO-

DATNA sredstva in iz razloga, ker so sredstva v uporabo dobili pretežno šele v drugi polovici leta. (Evidentirani predračuni telesnokulturnih organizacij pri TTKS namreč sami znašajo 2.700.000 din, kje pa so še sredstva za financiranje ObZTK, TTKS in skupnih akcij).

Podrobnejša ocena realizacije programov bo mogoča šele ob koncu leta. Točen pregled porabljenih sredstev in detajlna poročila o izvršitvi programov pa bomo delovnim ljudem lahko predložili v začetku leta 1975.

III.

Osnovno vodilo in programsko izhodišče v dolgoročnih stremljenjih narekuje v telesni kulturi nasploh in tudi v naši občini primarno nalogo, in sicer:

— vključevanje čimvečjega števila prebivalstva v redne oblike telesne vzgoje.

Prav zato je tudi v programu za leto 1975 to prva in najbolj izpostavljena naloga, kateri moramo posvetiti tudi največ pozornosti. Storitvi moramo potrebne napore, da omogočimo čimvečjo pritegnitev vseh slojev prebivalstva in prilagoditi našo dejavnost različnim potrebam in različnemu socialnemu položaju ljudi.

Osredotočiti se moramo zlasti na naslednje naloge:

1. MNOŽIČNOST ostaja še naprej bistvena sestavina vseh prizadevanj in akcij na področju telesne kulture. Posebno pozornost bomo posvetili telesni vzgoji predšolskih otrok v društvih in ustanovah, šoloobvezni mladini zlasti v šolskih športnih društvih in vzgojno-izobraževalnih institucijah ter ostalih društvih (taborniki, planinci, TVD Partizan, itd.) in športni rekreaciji v delovnih organizacijah ter KS. S čim širšim vključevanjem mladih in z njihovo čimboljšo strokovno telesnokulturno vzgojo moramo doseči osnovo za dolgoročnejši programski razvoj tekmovalnega in vrhunškega športa in tudi športne rekreacije.

Da bi to dosegli, bomo:

a) programirali in organizirali redno in načrtno vadbo in različnih društvih, tako da bo

dostopna in privlačna za čimvečje število občanov od najmlajših do najstarejših,

b) organizirali množična tekmovanja na nivoju krajevnih skupnosti in na nivoju občine v različnih športnih panogah in v oblikah (liga, turnir), ki bodo omogočale čimvečjo udeležbo. Pri tem bomo upoštevali starostne razmejitve,

c) organizirali tekmovanja med posameznimi društvi, ustanovami, TOZD in KS,

d) pri vadbi in tekmovanjih bomo dali prednost tistim aktivnostim, ki so za naš in slovenski telesnokulturni prostor najpomembnejše s psihosocialnega, geografskega in obrambnega vidika in od katerih pričakujemo najbolj pomemben prispevek k izboljšanju zdravja in splošne kondicije,

e) organizirali manifestacije v hoji v naši dolini in spodbujali občane za množične pohode po planinskih transverzalah ter za sodelovanje pri orientacijskih pohodih in drugih akcijah kot srebrni čevlček, itd. Množično se bomo udeležili pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane 75«,

f) organizirali tekmovanja v tekih v obliki spomladanskih in jesenskih krosov, ki naj postanejo množične manifestacije vseh občanov in ne samo šoloobvezne mladine. Najboljši naj se udeležijo kroša Dela v Ljubljani,

g) »Naučimo se plavati« mora biti naša stalna naloga. V letu 1975 moramo začeti s preverjanjem znanja plavanja tudi pri starejših občanih,

h) organizirali bomo več kolesarskih akcij v okviru KS in v občinskem merilu in tako ustregli želji tistih, ki so se letos akcije udeležili,

i) organizirali bomo več pohodov in tekmovanj v smučanju. Razširjali bomo turno smučanje in smučarski tek. Organizirali bomo koroški maraton in sodelovali v Dražgošah in na trnovskem maratonu,

j) veliko pozornost bomo posvetili propagandi, ki naj spodbudi občane, da se bodo začeli še bolj množično vključevati v različne telesnokulturne aktivnosti.

2. KADRI so izredno važni za načrten in strokoven razvoj telesne kulture. Prav zato je vprašanje kadrov zahtevno in tudi občutljivo področje. Da bi v čimvečji meri odpravili deficit STROKOVNEGA kadra v osnovnih telesnokulturnih organizacijah, KS in TOZD, bomo v letu 1975

a) organizirali občinske tečaje in seminarje za rekreatorje v sindikalnih in delovnih organizacijah ter KS in zagotovili kot predavatelje najboljše slovenske strokovnjake tega področja,

b) pošiljali v republiške tečaje na šolanje za mladinske trenerje in sodnike kandidate, ki jih bodo izbrala šolska športna društva in ki bodo po opravljenih izpitih pomagali voditi krožke v SSD,

c) organizirali tečaje za sodnike v tistih panogah, kjer sodnikov najbolj primanjkuje. Začeti bomo morali kadrovati tudi iz mladinskih vrst. Tečaji bodo organizirani v občinskem merilu,

d) pošiljali v republiške tečaje na šolanje za trenerje športnih panog po predhodnem predlogu društev in klubov in v skladu s pravilnikom o vzgoji kadra,

e) organizirali tečaje za vadnike smučanja. Kadrovati iz vrst mladine, vzgojiteljic in učiteljic na nižji stopnji osemletke. Tečaji bodo v občinskem merilu;

f) organizirali seminar za organizacijski kader v šolskih športnih društvih,

g) organizirali seminar za blagajnike društev in klubov,

h) omogočili najboljšim trenerjem izpopolnjevanje z nadaljevalnim izobraževanjem na predavanjih in seminarjih ter ogledih kvalitetnih tekem (sofinansiranje),

i) nagrajevali strokovni kader po pravilniku o nagrajevanju kadra,

j) nujno moramo zaposliti rekreatorja na občinskem nivoju za delo v športni rekreaciji,

3. OBJEKTI, ki jih imamo za telesno kulturo v naši občini, še daleč ne zadoščajo sedanjim potrebam. Pri načrtovanju in gradnji pa je nujno misliti naprej. V Koroškem športu št. 8 je ta problematika detajlno obdelana in pripravljen vrstni red gradenj.

a) Najbolj nujno rabimo telovadnice in te morajo dobiti prioriteto, kljub temu da moramo skrbeti tudi za bazene, strelišča, kegljišča, stadione, skakalnice, itd.

Gradnja objektov za telesno kulturo ne more biti financirana iz sredstev za redno dejavnost, zato predlagamo, da se skupaj z ostalimi interesnimi skupnostmi, zlasti s TIS vsaj za telovadnice določi vrstni red gradnje in predlaga referendum!

b) Manjše objekte (asfaltirane površine za odbojko, košarko, itd., steze za tek, itd.) bomo financirali iz sredstev za vzdrževanje vsako leto v drugem kraju po predlogu odbora za objekte.

c) Tudi v letu 1975 bomo oddvojili sredstva za večja popravila in o njihovi uporabi razpravljali po predlogu gradbenega odbora.

4. TEKMOVALNI IN VRHUNSKI ŠPORT je treba tudi v letu 1975 podpirati, vendar pa mora zveza telesnokulturnih organizacij izdelati točne kriterije, kaj za ravensko občino pomeni vrhunski šport (panoge ali dosežen rezultat). Prav tako bomo morali v letu 1975 določiti, koliko ekip iz naše občine lahko v različnih panogah tekmuje v različnih ligah. Izdelati bo treba predlog za integracijo kvalitete.

Zavzemati se moramo tudi za cenejše tekmovalne sisteme in brezpogojno spoštovati sprejete dogovore o statusu vrhunskih športnikov in perspektivnih športnikov.

5. SREDNJEROČNI NAČRT razvoja telesne kulture občine Ravne za obdobje 1976—1980 bomo dokončali v letu 1975. Ustanovljena je že komisija, ki dela prve osnutke.

6. USTANOVITEV ZTKO bo v začetku leta 1975. Skrbeli bomo za uveljavljanje samoupravnih odnosov pri delu te zveze in njenih organov kakor tudi pri delu osnovnih telesnokulturnih organizacij za lik pravega socialističnega športnika.

7. PRI DELU TTKS bomo delegatom združenega dela, KS in telesnokulturnih organizacij nudili take pogoje dela, da bomo krepili delegatske odnose in tudi z naše strani pomagali pri vzgoji delegatov.

8. SODELOVALI bomo z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami, drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in osnovnimi organizacijami telesne kulture, strokovnimi komisijami in odbori ter ZTKO in tudi z republiško TKS in ZTKO ter se trudili za najboljše rešitve mejnih vprašanj in sklepali potrebne samoupravne dogovore.

9. POVEZOVALI se bomo z drugimi TTKS in ZTKO v regiji in republiki, s telesnokulturnimi in drugimi organizacijami v drugih republikah in drugih državah, zlasti z obmejnimi pokrajinami sosednjih držav, predvsem pa s koroškimi Slovenci.

10. STROKOVNA SLUŽBA TTKS bo opravljala tudi vsa administrativno-tehnična in finančna dela za ZTKO in njene organe.

11. INFORMIRANJE bo TTKS skupno z ZTKO urejevala sproti in za vsako trimeseč-

je poročala TOZD, KS in telesnokulturnim njih programov. Izdajala bo svoje informacije.

IV.

Osnova za finansiranje telesnokulturne dejavnosti so sprejeti programi telesnokulturne dejavnosti v osnovnih nosilcih telesnokulturne dejavnosti, in sicer v vseh samostojnih klubih in osnovnih telesnokulturnih društvih, ki jih po predhodni obravnavi na organih ZTKO skupaj z ostalimi programskimi nalogami za skupne akcije, vzdrževanje objektov, sredstev za vzgojo kadra in delo strokovne službe obravnava IO TTKS, dokončno pa ga sprejme skupščina skupnosti.

Vsi pravilniki in kriteriji za izdelavo ter predložitev programov so že narejeni in sprejeti v sporazumu z osnovnimi telesnokulturnimi organizacijami.

Temeljna telesnokulturna skupnost praviloma financira ali sofinancira v skladu z že navedenimi dokumenti in posebnim sporazumom s TIS:

A) NA RAVNI OBČINE

1. Vzgojno-varstveni zavodi

— sofinansiranje materialne osnove (otroška igrišča, telovadnice) ter opreme in rekvizitov,

— sofinansiranje dodatnega strokovnega telesnokulturnega izpopolnjevanja vzgojiteljic.

2. Vzgojnoizobraževalni zavodi

— sofinansiranje materialne osnove (igrišča in telovadnice).

3. Šolska športna društva

— nabava opreme in rekvizitov, ki niso predpisani z učnim načrtom,

— stroški akcij in tekmovanj, ki presegajo okvir vzgojno-izobraževalnega zavoda in katere dejavnost ni prepisana z učnim načrtom (npr. pohodi, tečaji, tekmovanja, stroški priprav in udeležbe v občinskem, regionalnem, republiškem, zveznem in mednarodnem merilu),

— ostali stroški tekmovanj v občinskem merilu,

— šolanje in strokovno izpopolnjevanje učencev in mentorjev SSD,

— propagandna dejavnost.

4. Krajevne skupnosti

— sofinansiranje materialne osnove (igrišča, dvorane, telovadnice),

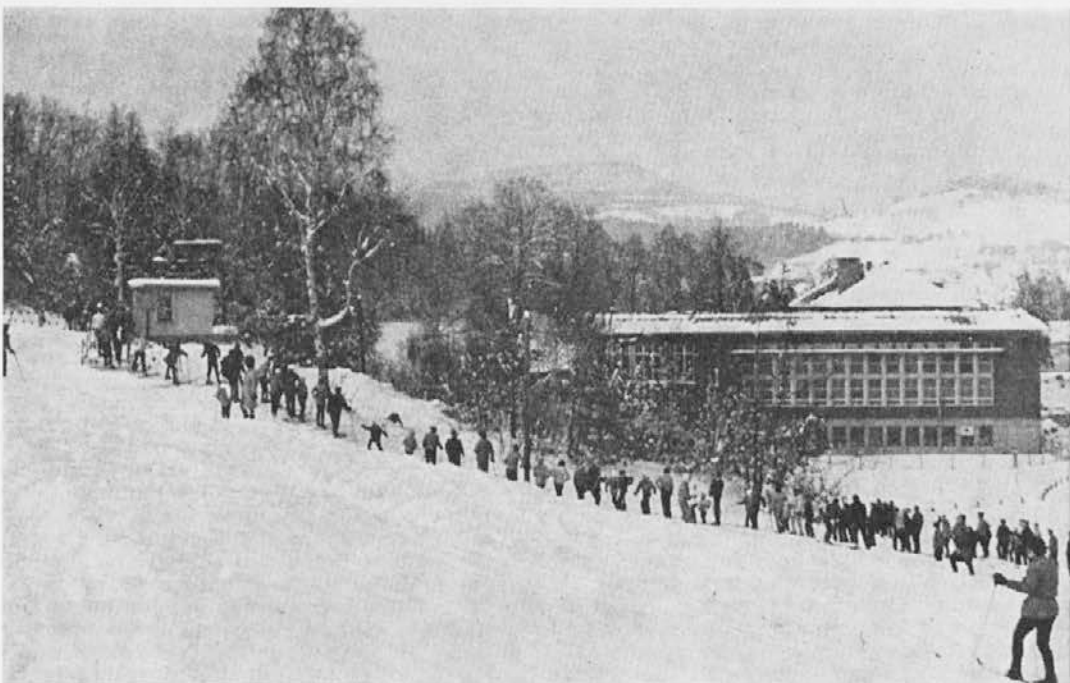
— sofinansiranje rednega in investicijskega vzdrževanja objektov in naprav,

— sofinansiranje strokovnega kadra,

— funkcionalni stroški obratovanja objektov,

— organizacijski stroški množičnih akcij,

— propagandna dejavnost.

Lepe stare zime

Foto: F. Kamnik

ŠPORTNE VESTI

5. Temeljne organizacije združenega dela

- sofinansiranje organizacijskih stroškov šolanja in strokovnega izpopolnjevanja organizatorjev rekreacije,
- sofinansiranje organizacijskih stroškov akcij in tekmovanj v občinskem merilu,
- finansiranje propagandne dejavnosti.

6. Telesnokulturne organizacije

- a) materialna osnova:
 - izgradnja igrišč in pokritih prostorov,
 - redno in investicijsko vzdrževanje objektov in naprav,
 - najemnine za uporabo objektov in naprav,
 - oprema in rekviziti;
- b) kadri in literatura:
 - šolanje in izpopolnjevanje kadrov vseh profilov,
 - štipendiranje študentov na kadrovske študijeh,
 - osebni dohodki za delavce v stalnem in začasnem delovnem razmerju,
 - strokovna in druga literatura;
- c) akcije:
 - materialni stroški, ki izhajajo iz sprejete programa na ravni občine,
 - propagandna dejavnost,
- d) tekmovalni šport:
 - stroški za kakovostni in vrhunski šport po sprejeti prioriteti športnih panog TTKS in TKS SRS za tekmovanje posameznikov in moštov in vseh ravneh ter občinskih reprezentanc do republiške ravni.

Stroški so:

- priprave tekmovalcev (prevozi, bivanja, prehrana, strokovno delo, organizacijski stroški),
- stroški tekmovanj (prevozi, prehrana, bivanja, organizacijski stroški),
- preventivni zdravstveni pregledi in testiranja,
- nezgodno zavarovanje.

7. TTKS IN ZTKO

- stroški delovanja skupnosti in zveze (izdatki za osebne dohodke in materialno-operativni stroški),
- funkcionalni stroški zveze,
- znanstveno raziskovalno delo.

B) NA RAVNI REGIJE

1. Sodelovanje s TTKS v regiji

- sofinansiranje naprej dogovorjenih skupnih akcij.

C) NA RAVNI REPUBLIKE

TTKS združuje sredstva za uresničevanje programov dejavnosti zlasti za finansiranje tekmovanj in akcij na ravni republike med vzgojno-varstvenimi zavodi, ŠSD, krajevnimi skupnostmi, TOZD, telesnokulturnimi organizacijami ter RSO in za sofinansiranje šolanja kadra ter finansiranje dejavnosti TKS SRS, ZTKOS in RSO in za sodelovanje z drugimi republikami.

V.

IO TTKS je na svoji zadnji seji razpravljalo o potrebnih finančnih sredstvih za uresničevanje programa telesne kulture v občini brez finansiranja gradnje potrebnih telesnokulturnih objektov, medtem ko je upošteval sofinansiranje programa TKS SRS.

Ker IO TTKS še nima na razpolago vseh predračunov osnovnih telesnokulturnih organizacij in odborov ter komisij, je lahko le orientacijsko ocenil potrebe za leto 1975 glede na letošnje porabo ter prišel do zaključka, da bi telesnokulturna sfera (TTKS in TKS SRS) za leto 1975 potrebovala okrog 4.300.000 din, vendar bomo točne potrebe predložili z detaljno finančno kvantifikacijo, ko bodo zbrani vsi predračuni.

VI.

Z letom 1975 stopa naša telesna kultura v obdobje, v katerem nam bodo izkušnje in pravočasni pristop oblikovanja programa in dogovarjanja z delovnimi ljudmi zagotovilo, da bomo naloge odgovorno opravili.

Pri tem bi želeli poudariti, da so sredstva za telesnokulturno dejavnost predvsem vlaganje v človeka in zato bodo rezultati ob vztrajnem in smotnem delu mnogih ljudi vidni šele v daljšem časovnem obdobju.

NAMIZNI TENIS

Namiznoteniška sezona je v polnem razmahu. Skoraj ni sobote ali nedelje, da ne bi bilo tekmovanj.

Ker so rezultati v dnevnem časopisju dostikrat površni in nepopolni, bomo prijatelje namiznega tenisa, bralce Informativnega fužinarja, skušali popolneje informirati prav v našem glasilu. Tekmovalni dosežki igralcev in igralcev NTK Fužinar so dobri, zato ne bo narobe, če jih kronološko popišemo tako, kot so se vrstila tekmovanja.

Na prvem pozivnem turnirju za mladince I. in II. skupine, ki je bil za slovenske mladince 23. avgusta na Ravnah, so na klic republiškega kapetana v I. skupini nastopile: Struc Zvonka, Danica Režonja in Jana Ačko. Černovškova zaradi bolezni ni nastopila. Zmagala je Zakojčeva (Tr) pred Štručevo in Režonjevo. Ačkova je bila sedma med osmimi nastopajočimi v I. skupini.

V II. skupini pa je med 14 poklicanimi nastopilo še 5 fužinar, med katerimi je bila Sovičeva prva, Horvatova druga, Logarjeva tretja, Šavčeva peta in Arcetova šesta.

Prvo izmed skupno šestih namiznoteniških tekmovanj, kolikor jih bo v sezoni 1974/75 na Ravnah, je bilo 14. septembra. Ta dan se je v veliki telovadnici zbralo 51 pionirjev in 28 pionirk iz vse Slovenije, ki so se na I. republiškem turnirju pomerili med seboj v ekipnih in posamičnih disciplinah.

Rezultati

Pionirji ekipno: 1. Sobota I., 2. Lendava, 3.—4. Kemičar (Hrastnik) in Fužinar. Lep uspeh domače ekipe, ki se je uvrstila pred Maribor, Triglav, Soboto II. itd.

Pionirke ekipno: 1. Fužinar I., 2. Olimpija, 3.—4. Sobota in Fužinar II. Pričakovano in prepričljivo triumf domačink, ki tudi v tej sezoni ne bodo imele enakovrednih tekmič. Olimpija se je v polfinalu namučila z drugo ekipo Fužinarja in tesno zmagala s 5:3.

Pionirji posamezno: Prekmurci se letos ne bodo pustili presenetiti. Štrene jim lahko zmešajo le kemičarji, ki so najbolj napredovali. Nekoliko presenetljiva zmaga Verena (So) nad klubskim tovarišem Horvatom. Trije fužinarji (Leš, Pavič, Janežič) so se uvrstili med 9. in 16. mestom.

Pionirke posamezno: Trikratna republiška prvakinja Černovškova je že na prvem tekmovanju dala vedeti, da je treba z njo tudi v bodoče resno računati. V finalu je odpravila favorizirano Čadežovo (Ol) z 2:0. Ačkova je dosegla pričakovano uvrstitev na 3.—4. mesto. Nekoliko pa je presenetila Trbižanova, ki se je skupaj z Logarjevo uvrstila na 5.—8. mesto.

V soboto, 21. septembra, je bilo na Ravnah kvalifikacijsko tekmovanje za vstop v I. zvezno žensko ligo. Na tekmovanju so nastopile ekipe: SZK »Obilič« iz Novega Kneževca, NTK »Fužinar«, STK »Radnički« iz Kragujevca, STK »Varaždin« in STK »Borac« iz Banja Luke. V takem zaporedju so se ekipe tudi razvrstile po končanem tekmovanju.

Najkvalitetnejše je bilo srečanje med mlado in perspektivno ekipo Obiliča in Fužinarjem, ki so ga gostje po ogorčeni borbi dobile s 5:3. Režonjeva je z dvema zmagama, ki sta bili plod odlične igre, pokazala, da zmore precej. Tudi trikratna državna pionirska prvakinja Perkučinova ji je morala čestitati.

Kljub priborjeni pravici, da bi v sezoni 1974/75 lahko fužinarke ponovno igrale v I. zvezni ligi, se je vodstvo kluba ob soglasju z vodstvom ŠD Fužinar odločilo to pravico prepustiti 3. uvrščenemu Radničkemu. Pretehtani so bili vsi vzroki, ki so govorili za in proti nastopanju v elitnem razredu. Tehtna presoja in odločitev ne bi smeli negativno vplivati na nadaljnji razvoj v klubu.

Prvi oktobrski tekmovanji sta bili 5. 10. v Kranju in na Ravnah. V Kranju so se pomerile članice v I. jakostni skupini, na Ravnah pa v II. V Kranju je v odsotnosti reprezentantke E. Jeler zmagala Verstovškova (Ol) pred bivšo članico Fužinarja Nišavičeva (Il) in našo Štručevo, ki je pustila za seboj celotno ekipo Triglava. Tudi Režonjeva je bila solidna osma. Černovškova kljub 13. mestu ni razočarala.

Na Ravnah pa je bilo tekmovanje II. skupine bolj podobno okrnjenemu prvenstvu NTK Fužinar, na katerem je med 7 domačinkami zmagala neuničljiva Lesnikova pred Ačkovo in Sovičevo.

V Ljubljani je bil 12. 10. I. republiški mladinski turnir. Če izvzamemo uvrstitev Ginterja na 16.—32. mesto, mladinci, pravzaprav pionirji niso imeli posebnega uspeha. Mladinke pa so v finalu ekipnega tekmovanja premagale Olimpijo s 5:3, pri čemer je ob solidni igri Zvonke (3 zmage) ponovno zabljestela Černovškova z dvema zmagama. Med posameznicami je bila ponovno najboljša Zakojčeva, ki je v polfinalu odpravila našo Zvonko z 2:1, v finalu pa Černovškovo z 2:0. To pa je bil tudi prvi večji Darjin uspeh v mladinski konkurenci. Zagodla jo je Olimpijinim nadebudnicam, saj je v četrtfinalu izločila D. Jeler, v polfinalu pa še na vse mogoče načine favorizirano Čadežovo z 2:0.

V soboto 19. 10. so bili pozivni turnirji v pionirskih konkurencah. Pionirji I. skupine so imeli tekmovanje v Lendavi, pionirji II. skupine v Litiji, pionirke pa v Kranju.

V Lendavi sta med dvanajstero nastopila tudi Pavič in Leš, ki sta bila v močni konkurenci 9. oziroma 11., pri čemer pa že uvrstitev v I. skupino pomeni velik napredek. V Litiji sta igrala Janežič in Ginter, ki pa sta bila med dvajseterico »drugokategorikov« 7. oz. 14., kar je pričakovano uvrstitev.

V Kranju so med petnajstimi pionirkami imele glavno besedo fužinarke. Černovškova je ponovno nadigrala Čadežovo, Jana pa je bila tretja. Presenetljivo dobro je igrala Šavčeva, ki je bila peta, Logarjeva pa šesta. Od 9. do 11. mesta pa so se razvrstile Horvatova, Arcetova in Trbižanova.

Republiška prvenstva so v tej sezoni programirana precej hitro. Tako je bilo prvenstvo mladincev in mladink ter članov in članic za posameznike in dvojice že 16. in 17. novembra v Ljubljani.

V posamičnih disciplinah so postali republiški prvaki:

Mladinke: Struc (Fužinar), mladinci: Vinčec (Sobota), članice: E. Jeler (Olimpija), člani: Savnik (Maribor).

Ze drugo desetletje teče, odkar smo na Ravnah imeli republiški naslov v tej disciplini. Veliko tihih želja je bilo skritih, dokler ni Zvonka v finalu premagala Zakojčeva — Triglav z 2:1 (16:21, 21:11, 21:17).

Iskrene čestitke vsem, ki so sodelovali pri oblikovanju tega uspeha, posebej pa še Zvonki sami, ki ga je uresničila. V tej disciplini je bila Režonjeva 3.—4. skupaj z Žorževo (Ol), Černovškova in Sovičeva pa sta bili 5. do 8. Med šestnajstero pa sta se uvrstili še Ačkova in Logarjeva. Danica in Zvonka sta v paru izgubili finalni dvoboj z Zakojčeva (Tr) in Čadežovo (Ol), kar je majhno razočaranje.

Mladinci niso imeli posebnih uspehov, čeravno ne bi mogli trditi, da je uvrstitev Šarterja, Leša in Janežiča med 32 (med 122 nastopajočimi) neuspeh. Vsi trije pa so izpadli šele, ko so naleteli na nosilce skupin.

Pri članicah je najboljši rezultat dosegla Režonjeva, ki je v osmini finala premagala Jakopinovo s 3:2, nato pa v četrtfinalu izpadla z Langerholcevo (Ol) s 0:3. Zvonka pa je že v osminfinalu morala priznati premoč Žerovnikove (Tr).

V polfinalu ženskih dvojic sta Zvonka in Danica izgubili s kasnejšima zmagovalkama Jelerjevo in Verstovškovo (Ol).

V prvem delu ekipnega prvenstva SRS za ženske ekipe je med 6 nastopajočimi zmagala ekipa Fužinarja skupaj z Olimpijo II pred Ilirijo, za katero ponovno igra Nišavičeva.

V slovenski moški namiznoteniški ligi nastopajo tudi Ravenčani (Gutenberger, Jamšek, Maklin in Pandev). V prvih 4 kolih so dosegli polovičen uspeh, saj so dvakrat izgubili (Kemičar in Triglav) 1:5 in dvakrat zmagali (Novo mesto 5:1 in Smedelo 5:3). To pa je pravzaprav več, kot smo pričakovali, čeravno jim je borbenost glavna vrlina, ki jo spretno prepletajo z rutino.

Na koncu je treba povedati, da naše mladinke in pionirke nomenijo jedro slovenske reprezentance. V Zagrebu in Onatiji sta bili 29. septembra srečanja hrvatskih in slovenskih reprezentanc mladink oz. pionirk. Za

mladinke Slovenije, ki so dvoboj izgubile s 3:6, so igralce Zakojčeva (Tr), Stručeva in Režonjeva. Zvonka je dobila 2 igri, Danica pa eno. Danica je na ta način uspešno debitirala v reprezentančnem dresu, za kar ji posebej čestitamo. V Opatiji pa je bil dvoboj med pionirkami bolj napet in dramatičen, saj ga je šele Ačkova v deveti igri odločila v korist Slovenije s 5:4. Predtem pa sta Černovškova in Čadeževa dobili vsaka po 2 igri.

Neoporečno je, da so bili nastopi naših igralcev za reprezentanco Slovenije veliko priznanje našim trenerjem in klubu, obenem pa povečana odgovornost in obveznost. Zvonka je z naslovom republiške prvakinje nekaj že opravila in dokazala.

ROKOMET

Rokometaši so se odločno zagnali v borbe v podravski ligi. Tekmujejo v treh konkurencah: pionirji, mladinci in člani.

Pionirji, ki jih vodi Nabernik, so uspešno začeli s turnirjem na Ravnah, kjer so zmagali. V Mariboru pa so bili dvakrat tretji, kakor tudi v Vuzenici, kar jim je v končnem seštevku točk prineslo solidno 3. mesto.

Mladinci pod taktirko inž. Štimnikarja se uspešno potegujejo za 3. mesto v sedemčlanski ligi. Ze pred začetkom tekmovanja je bilo treba slutiti, da ekipi Slovenj Gradca in Branika ne bosta pustili vmešavanja v »notranje zadeve«. Jesenski del prvenstva so zaključili na 4. mestu z istim številom točk kot Kamnica. Spomladi obljublajo premik po lestvici navzgor.

Člani, ki jih trenira in vodi inž. Karada, so sicer kandidati za 1. mesto, vendar bi jim bilo le to neprimerno bliže, če ne bi že v prvem kolu »nasedli« proti drugi ekipi ptujske »Drave«. Ker so tudi v sedmem kolu izgubili s Središčem ob Dravi, jih v nadaljevanju jesenskega dela tekmovanja (2 koli bosta odigrani spomladi) in v pomladanskem delu čaka težka naloga, če bodo hoteli postati člani SRC.

Ugotavljamo, da si rokomet ponovno pridobiva stare in nove privrženice in da sobotne tekme pod reflektorji pomenijo izpopolnitev vrzeli v športnem življenju Raven.

SINDIKALNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Letošnjega občinskega sindikalnega prvenstva v namiznem tenisu, ki je bilo 8. in 9. novembra, se je v ekipnem delu tekmovanja udeležilo 17 moških in 1 ženska ekipa (ZSZVZ). Tekmovanje ekip, ki je bilo 8. novembra popoldne, je bilo množično pa tudi kvalitetno. V polfinale so se uvrstile ekipe Rudnik Mežica I, Zelezarna Ravne I, TRO in obrat strojev in delov (ZR). V finalu sta se pomerili ekipi Zelezarne Ravne I (Ludvik Bavče, Ivan Rožič in Jože Suler) in Rudnik Mežica I (Auprih, Štumfel in Parotat). Odločilna igra med Bavčetom in Auprihom je bila odigrana že prav na začetku. Zmagal je Bavče z 2:0. Trem zmagam Bavčeta je dve dodal Rožič in tako tudi obilno prispeval h končni zmagi s 5:4.

V tekmovanju posameznikov in posameznic je med ženskami zmagala Ačkova, ki je premagala Borštnerjevo (ZSZVZ). Imenovani pa nista krivi, da sta bili edini udeleženci v posamični disciplini. Med posamezniki do 35 let je nekoliko presenetljivo zmagal Hubert Skitek (vratar NK Fužinar), ki je v finalu odpravil Mirana Štruca z 2:1. Bila je to igra, ki je opravičila nastop v finalu. Na 3. do 4. mesto sta se uvrstila Turkuš in Paradiž. Vsi imenovani so iz Zelezarne.

V kategoriji nad 35 let pri moških posamezno je zmagal Janežič, ki je v finalu odpravil Lodranta (gimnazija) z 2:0. Na 3. do 4. mesto sta se uvrstila Rado Pšeničnik in Tasič.

Povedati je treba, da je bila predvsem udeležba med posamezniki slaba, saj je v obeh kategorijah nastopilo le po 9 tekmovalcev. Velik del krivde za to nosijo organizatorji rekreacije po kolektivih. Prihodnjič mora biti boljše.

če

VAŽNEJŠE TABORNIŠKE AKCIJE

Taborniški odred našega kraja je že krenil v novo sezono 74/75. Ko smo se vrnili s taborjenja, smo se udeležili zaključ-

nega dela tekmovanja za značko »Živka Lovšeta«, katero teče skozi vse leto, razvidno pa je iz vodene dokumentacije, kakšna je dejavnost najmlajših tabornikov. Zaključek je bil v Kostonjevici, udeležilo se nas je za en avtobus. Uspeh — med prvimi desetimi v Sloveniji.

Druga akcija je bila v okviru krajevnega praznika, in sicer taborniški pohod po poteh koroških partizanov. Pohod je trajal dva dni, udeležilo pa se ga je 43 članov taborniških odredov iz Črne, Mežice, Prevalj, Dravograda in Raven. Ta pohod je bil organiziran že četrtrič, tako da bo postala akcija trajna.

V soboto, 9. novembra pa smo taborniki organizirali športno tekmovanje, katerega se je udeležilo tudi nekaj tabornikov s Prevalj. Discipline smo organizirali po kategorijah, in sicer za MČ: streljanje z lokom, plavanje in šaljive igre, za tabornike pa streljanje z zračno puško, plavanje in skeče. Tekmovanje je potekalo v domu telesne kulture.

Vidimo, da odred tudi letos ne bo miroval. Nekaj težav je le v tem, da nam primanjkuje vodstvenega kadra, zato programiramo za zimske počitnice izvedbo vodniškega tečaja, kjer naj bi si udeleženci pridobili nekaj več znanja s področja taborniških disciplin.

Da bi pritegnili še nekaj starejših ljudi v organizacijo, kjer bi nam bili v veliko pomoč, smo ustanovili odbor za ustanovitev kluba, kateri naj bi pomagal delu uprave odreda in pri organiziranju raznih prireditev. S naravo k novemu človeku!

k. m.

SREČANJE PRI DULARJU

Podružnica društva telesnih invalidov Ravne na Koroškem je 22. septembra organizirala na Selah pri »Dularju« srečanje invalidov Mežiške doline. To naše zborovanje smo si zamislili predvsem kot družabno prireditev in ga tako tudi izvedli, zato smo predvsem dobro poskrbeli za glasbo, pijačo in jedačo.

Zaradi omejenih finančnih sredstev organizacije je moral vsak udeleženec vplačati tudi določen prispevek, kljub temu pa

nas je bilo zbranih čez 200. Po bolj kislem začetku v jutranjih urah se je vreme nato ustalilo, ko pa so svoje znanje pokazali še muzikanti, je bila zabava kmalu na višku. Z nekaj besedami jo je za kratek čas prekinil le predsednik podružnice tov. Angeli, nato pa se je nadaljevala vse do poznega večera.

Ko smo organizatorji nekaj dni kasneje delali obračun in razpravljali tudi o izjavah in mnenjih nekaterih udeležencev, smo bili soglasni, da bo treba taka srečanja še organizirati. Razumljivo je, da bo treba nekaj stvari spremeniti in še verjetno kaj dodati, oblika sama pa bo v bistvu ostala podobna, kot je bila letos.

Na koncu izrekam še zahvalo vsem odbornikom KO in podružnice telesnih invalidov, ki so s svojim delom kakorkoli pripomogli, da je bilo srečanje dobro izvedeno.

D. Ž.

HUMOR V TOZD

Ozračje

Tine: »Slišal sem, da pri vas glasovanje za delovno akcijo ni bilo ugodno.«

Tone: »Glasovanje je bilo na kraju dopoldanske izmene!«

Tine: »Kakšno zvezo ima to z glasovanjem?«

Tone: »Bilo je slabo ozračje.«

Tine: »Misliš na klimo?«

Tone: »Tudi.«

Tine: »Zborovali ste vendar v zaprtem prostoru v delavnici!«

Tone: »Mislim na mikroklimo: zadušljiv zrak, umazanijo, pa tudi utrujenost.«

Tine: »Kaj pa ogrevanje?«

Tone: »Tudi.«

Tine: »Menim zakasnitev toplovodnega ogrevanja na Čečovju, Javorniku...«

Tone: »Mislim sem ogrevanja za akcijo!«

Tine: Po zborovanju ste pri popoldanski izmeni bili za akcijo!«

Tone: »Odrpli smo okna.«

Tine: »Hočeš s tem reči, da ste odrpli oči?«

Tone: »Ne. Prezračili smo delavnico in dobili voljo do dela!«

Arne

Prevod

Praesente medico nihil nocet. Prosto prevedeno: Darila zdravniku nič ne škodijo.

DTK vabi

Foto: F. Kamnik

Alojz Lodrant

Dragi Lojzi!

Čeprav smo kmalu po tvojem odhodu v bolnišnico izvedeli, da si težko bolan, pa je vendarle to slovo prišlo nenadoma in nepričakovano. Lahko se je posloviti od človeka, če veš, da ga boš ponovno srečal, tako slovo, ki je pred nami danes, pa je boleče in težko gre beseda iz srca in ust.

Toliko bolj je danes slovo težko in nepričakovano, ker smo živeli s teboj, radi smo te imeli in življali smo se v tvoje živ-

ljenjske načrte. Lojzi, tvoja življenjska pot ni bila lahka. Rodil si se sicer v družini, kjer ste se vsi med seboj lepo razumeli, pa vendar si okusil, kako je lahko življenje težko. Rodil si se na Prevaljah 1928. leta v družini, kjer vas je bilo več otrok. Že v tej svoji rani mladosti si se navadil skromnosti in poštenosti, lastnosti, ki smo jo ti, ki smo te sedaj poznali, pri tebi najbolj spoštovali. Potem so prišla leta šolanja: osnovna šola, meščanska šola in obrtna šola. Izučil si se za avtomehanika. Prav ta mesec poteka sedemindvajseto leto, kar si postal naš sodelavec. Vmes si bil v JLA in delovodski šoli v Ljubljani, od leta 1952 naprej pa si neprekinjeno v Železarni Ravne. Pri nas si začel v transportni službi, potem si bil v vzmetarni, bil si pri OTK, nazadnje pa si se ukvarjal s toplotno obdelavo v kalilnici in pripravi dela. Tu ti je življenjsko pot pretrgala neusmiljena smrt. Bil si še poln načrtov. Spominjamo se, kako si nam govoril, kaj vse boš še postoril okoli svoje hišice, le nekaj dni pred odhodom v bolnico, iz katere se nisi vrnil živ, si se vpisal v Višjo šolo za organizacijo dela, ko so se začela predavanja si pa že ležal v bolnici. Slišali smo, da hrabro prestajaš zdravljenje in nismo se čudili. Bil si vendarle poln optimizma, tvoje govorjenje in načrti pred boleznijo to potrjujejo.

Zdaj, Lojzi, nas ne slišiš več. Besede, ki jih danes ob tebi govorimo, bi radi skovali v zahvalo tvojemu delu, tvojemu prispevku k izgradnji našega boljšega jutri. Ti nas ne slišiš več, govorimo zato, da bo ostal spomin na tebe še dolgo, da bomo še dolgo vedeli, kaj si nam dal. Dal si nam vzor pridnega, poštenega in vestnega sodelavca, takega, ki zna iti s časom naprej in zaradi tega daje vedno več. Vemo, da bi lahko še mnogo prispeval. Bil si v najboljših letih, zaradi tega ostaja za teboj še večja praznina.

Lojzi, pri delu smo se srečavali vsak dan, in vsak dan te bomo tudi pogrešali. Pogrešali te ne bomo samo pri našem delu, temveč tudi izven ograje naše železarne.

Velikokrat smo se srečavali s teboj tudi na ozkih stezicah naših koroških hribov. Zdaj tudi tega ne bo več. Samo v srcih nas boš spremljal po teh koroških hribovskih

brezpotjih, tebi pa bodo okoliški lesovi v tistem vetru peli resnično uspavanko.

V imenu TOZD mehanske proizvodnje, sindikalne organizacije Železarne Ravne, še posebej pa v imenu najožjih sodelavcev se ti, dragi Lojzi, iskreno zahvaljujemo za vse dobro, kar si v teh skupnih sedemindvajsetih letih prispeval v prid vsem nam.

Ob bridki izgubi očeta, moža, sina in brata izrekam svojcem najiskrenejše sožalje.

ZAHVALA

Ob prebridki izgubi ljubega moža in skrbnega očeta Lojzeta Lodranta se iskreno zahvaljujemo PD mehanične in kalilnice, sindikatu železarne Ravne za izrečeno sožalje, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti. V posebno tolažbo nam bodo ostale tople besede tovarišev Pepelnika in Šipka, izrečene ob odprtem grobu.

Iskrena hvala vsem!

Žena Marija in hčerki Metka in Alenka

DELOVNE NEZGODE V NOVEMBRU

Konečnik Janez, valjarna — pri usmerjanju valjanca v kaliber se je premalo oddaljil od valjarskega ogrodja, pri tem pa ga je valjanec oplazil po nartu leve noge.

Poprask Martin, valjarna — pri nalaganju veza gredic na šaržirno napravo pri brusilnem stroju se je gredica skotalila s stojala ter mu poškodovala nart leve noge.

Kališnik Branko, topilnica — pri dvigovanju elektrode mu je ta zdrsnila iz rok ter mu padla na koleno leve noge.

Posel Srečko, valjarna — pri uravnavanju gredic na šaržirni mizi se mu je ta skotalila na levo roko ter mu poškodovala zapestje.

Krajnc Rudolf III., valjarna — pri zape-njanju strugarskega noža si je poškodoval prst.

Mozgan Jože, čistilnica — pri razkladanju žarilne peči se mu je skotalil ulitek na nart leve noge.

Goričan Janko, topilnica — pri odstranjevanju odpadnega železa si je poškodoval čelo.

Antunovič Jože, valjarna — pri kotaljenju gredic na delovni mizi mu je ta zdrsnila na desno roko ter mu poškodovala sredinec.

Čebulj Miran, valjarna — pri pripenjanju veza gredic mu je žerjavna veriga stisnila desno roko ob gredice ter mu poškodovala tretji in četrti prst.

Knez Maks, livarna — pri pripenjanju livarskih okvirov mu je žerjavna veriga poškodovala prstanec leve roke.

Boronisa Dorde, kovačnica — pri pripenjanju kovanca mu je žerjavna veriga poškodovala prvi prst leve roke.

Veronik Franc, topilnica — ko je z verigo zapel kokilo, je odskočil, pri tem pa mu je spodrsnilo ter si je ob sosednji kokili poškodoval prsni koš.

Zunanc Marieta, TRO Prevalje — med okroglinjskim brušenjem rezkarja ji je zaradi neupoštevanja ukrepov varnosti obrusilo kazalec na desni roki.

Oder Drago, obrat pnevmatičnih strojev — med vrtanjem cilindrov za sekalna klad-

iva mu je vpenjalno pripravo zasukalo, pri čemer mu je poškodovalo prstanec na desni roki.

Franc Alojzija, obrat industrijskih nožev — pri izbujanju rezkarja iz vpenjalnega trna na orodnem brusilnem stroju ji je rezkar padel in poškodoval sredinec desne roke.

Vaukan Slavko, obrat strojev in delov — med struženjem je meril obdelovanec, pri tem mu je pomik suporta poškodoval kazalec na levi roki.

Ovčar Anton, špedicija — pri ročnem razkladanju ferolegure v kosih z železniškega voza mu je en kos priletel na prst in mu poškodoval palec leve roke.

Budja Stanko, vzmetarna — pri brušenju vezi za zagozdo mu je potegnilo vez med naslon in brusilno ploščo, pri tem pa mu je obrusilo hrbtno stran palca na levi roki.

Toni Franc, strojni obrat — pri demontaži parnega valja s pomočjo žerjava je sosednji obratujoči žerjav zadel v stoječega, pri čemer je z verigo privezani cilindri kladiva zanihal in ga udaril po stegnu leve noge.

Skalič Rozalija, obrat strojev in delov — pri nastavljanju letve v strojni primež na rezkalnem stroju ji je primež stisnil sredinec leve roke.

Spegu Marjan, skladiščna operativa — pri nalaganju elektrod s pomočjo viličarja na prikolico si je poškodoval mezinec desne roke.

Hovnik Florjan, strojni obrat — pri nastavljanju jermenice na os elektromotorja mu je ta zdrsnila, pri čemer si je poškodoval kazalec na levi roki.

Gasper Franc, gradbeni obrat — na prehodu iz kalilnice v čistilnico je stopil čez nametano železo na tirih in si pri tem poškodoval gleženj desne noge.

Petrič Jakob, obrat pnevmatičnih strojev — na kopirnem stroju je med struženjem s kavljem odstranjeval ostružke, pri tem ga je ostružek vrezal v sredinec desne roke.

Vravnik Ivan, kalilnica — pri prenašanju industrijskega noža iz peči za predgretje v kalilno kopel so mu klešče zdrsnile, pri čemer je padel in si poškodoval desno roko.

Lučka

Gibanje zaposlenih v tovarni

OD 21. X. 1974 DO 20. XI. 1974

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI:					
1.	Arl Stanislav	9. 3. 1953	NK delavec	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
2.	Čekon Janko	19. 11. 1953	KV rezkalec	obrat strojev in delov	iz JLA
3.	Čepin Ivan II.	20. 1. 1931	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
4.	Čorbić Semiz	5. 1. 1943	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
5.	Čuješ Tone	19. 8. 1958	NK delavec	skladiščna služba	iz druge delovne organizacije
6.	Delopst Franc	4. 9. 1944	NK delavec	valjarna	ponovna zaposlitev v ZR
7.	Dobelšek Dušan	10. 11. 1958	NK delavec	skladiščna služba	ponovna zaposlitev v ZR
8.	Ferk Dušan	5. 9. 1952	NK delavec	vzmetarna	prva zaposlitev
9.	Gerdej Friderika	1. 3. 1942	SS gimn.	kadrovska služba	iz druge delovne organizacije
10.	Gerdej Marjan	14. 4. 1948	VSS	kadr. spl. sektor	iz druge delovne organizacije
11.	Guzej Stanislav	21. 4. 1947	NK delavec	obrat industrijskih nožev	iz druge delovne organizacije
12.	Gruber Peter II.	7. 8. 1956	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
13.	Hanuš Adolf III.	16. 5. 1954	SS gimn.	jeklovlek	prva zaposlitev
14.	Jeromel Silvo	8. 9. 1957	NK delavec	livarna	prva zaposlitev
15.	Kameri Kamer	28. 2. 1946	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
16.	Kolar Milan III.	24. 2. 1954	KV kovač	kovačnica	iz JLA
17.	Koletnik Vladimir	5. 9. 1944	PK delavec	obrat mehan. del. v TOZD TRO	iz inozemstva
18.	Krejan Ivan	23. 9. 1954	PK kovač	kovačnica	iz JLA
19.	Krivograd Vladimira	18. 6. 1957	NK delavec	kontrola kakovosti	iz druge delovne organizacije
20.	Meserko Franc	29. 9. 1945	KV strugar	obrat strojev in delov	ponovna zaposlitev v ZR
21.	Miler Bruno	8. 5. 1955	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
22.	Miličević Ivica	23. 9. 1956	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
23.	Mrdenović Stojan	19. 6. 1952	KV ključavničar	valjarna	iz druge delovne organizacije
24.	Očkerl Franjo	20. 10. 1950	KV rudar	topilnica	iz druge delovne organizacije
25.	Oderlap Vida	20. 4. 1954	NK delavec	obrat mehan. del. v TOZD TRO	iz druge delovne organizacije
26.	Pahor Dušan,				
	dipl. inž. strojništva	1. 6. 1950	VS dipl. inž. strojništva	TOZD II.	štipendist železarne Ravne
27.	Pajenk Jožef	15. 2. 1956	NK delavec	čistilnica	prva zaposlitev
28.	Paradiž Anton I.	1. 1. 1949	PK žerjavov.	kovačnica	iz JLA
29.	Paunović Zvezdan	22. 3. 1953	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
30.	Peter Filip	30. 4. 1949	NK delavec	topilnica	iz druge delovne organizacije
31.	Petrić Helena	25. 1. 1936	NK delavka	mod. mizarna	iz druge delovne organizacije
32.	Petrovič Ana	25. 7. 1955	NS	služba za obl. OD	iz druge delovne organizacije
33.	Pogorevčnik Karel II.	16. 11. 1950	NK delavec	jeklovlek	ponovna zaposlitev v ZR
34.	Polovšek Anton	5. 6. 1944	PK topilec	topilnica	ponovna zaposlitev v ZR
35.	Ristič Stojan	6. 5. 1954	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
36.	Simić Slavko	19. 7. 1948	NK delavec	valjarna	ponovna zaposlitev v ZR
37.	Srnc Ivan	19. 3. 1957	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
38.	Sterkuš Marjan	7. 2. 1954	PK ključavničar	livarna	iz JLA
39.	Stipić Stipo	9. 8. 1948	NK delavec	livarna	iz inozemstva
40.	Stojanović Radivoje	4. 1. 1955	KV ključavničar	obrat pnevmatičnih strojev	iz poklicne šole
41.	Tuka Tihomir	29. 9. 1953	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
42.	Vnuk Mirko	18. 11. 1951	NK delavec	obrat pilarne v TOZD TRO	iz druge delovne organizacije
43.	Vuković Bogoljub	23. 3. 1953	NK delavec	topilnica	prva zaposlitev
44.	Završnik Karel	21. 1. 1959	NK delavec	skladiščna služba	iz druge delovne organizacije
45.	Zvikart Anton II.	26. 5. 1947	SS gimn.	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
ODJAVLJENI DELAVCI:					
1.	Branković Avgusta	13. 5. 1949	NS	livarna	poklicna rehabilitacija
2.	Dežman Frančiška	1. 4. 1918	NK delavka	modelna mizarna	dana odpoved
3.	Hodnik Vladimir	10. 7. 1955	KV obratovni električar	elektro obrat jaki tok	dana odpoved
4.	Ješovnik Franc	3. 11. 1956	NK delavec	livarna	samovoljna zapustitev dela
5.	Kamnik Roman	23. 2. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	dana odpoved
6.	Kolar Marjan II.	21. 3. 1954	NK delavec	obrat industrijskih nožev	v JLA
7.	Lang Dragica	13. 4. 1958	NK delavka	obrat pilarne v TOZD TRO	odjavljena med poskusno dobo
8.	Lepičnik Branko	16. 11. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	dana odpoved
9.	Marzel Mirko	23. 3. 1955	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
10.	Meh Rajko	27. 8. 1955	PK žarilec	valjarna	v JLA
11.	Mišev Stevan	22. 2. 1948	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
12.	Mravljak Miroslav	19. 4. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
13.	Najrajter Franc	3. 4. 1955	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
14.	Orešnik Franc	31. 1. 1937	KV delavec	obrat mehan. del. v TOZD TRO	dana odpoved
15.	Repanšek Marjan	8. 9. 1952	PK topilec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
16.	Rotovnik Franc	8. 3. 1955	KV ključavničar	centralna delavnica	v JLA
17.	Simić Slavko	19. 7. 1948	NK delavec	valjarna	dana odpoved
18.	Stojanov Cvetko,				
	dipl. inž. met.	12. 1. 1943	VS dipl. inž. metalurgije	služba za razvoj v TPZD I.	dana odpoved
19.	Skrbot Slavko	4. 6. 1956	NK delavec	topilnica	dana odpoved
20.	Štalekar Božo	2. 9. 1955	KV orodjar	obrat pnevmatičnih strojev	v JLA
21.	Voda Štefan	4. 4. 1955	KV ključavničar	obrat strojev in delov	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija:

Izobrazba — kvalifikacija:

Sprejeti:

1 VS dipl. inž. strojništva
1 VSS
3 SS
1 KV rezkalec
1 KV kovač
1 KV strugar

2 KV ključavničarja
1 KV rudar
1 PK kovač
1 PK žerjavovodja
1 PK ključavničar
1 PK topilec
1 PK delavec

1 NS

28 NK delavcev

Odjavljeni:

1 VS dipl. inž. strojništva
3 KV ključavničarji
1 KV obratovni električar

1 KV orodjar

1 KV delavec

1 KV valjavec o. p.

1 PK talilec

1 PK žarilec

1 NS

10 NK delavcev

S knjižne police

Izvirna dela

Tomaz Šalamun, Sokol, pesmi. Lj. MK, 88 str. 42 din.

Pričujoča knjiga je že deveta pesniška zbirka avtorja, ki trenutno živi kot svobodni umetnik v Ljubljani. V Sokolu zbrane pesmi so nastajale v San Franciscu, New Yorku in Ljubljani, kar je pomembno za njihovo razumevanje in doživljanje. Vseeno pa Sokol ne prinaša nič novega, je samo dopolnjevanje pesnikove svoj čas šokantne in že kar revolucionarne pesniške govorice. Šalamun velja za enega naših najbolj znanih in produktivnih pesnikov.

Tone Frelj, Triinšestdeset stopnic, roman. Lj. MK 161 str. 26 din.

Znani filmski kritik je razmeroma malo znan po proznih tekstih, a tokrat imamo pred seboj Freljov roman — parabelo, v katerem gre predvsem za vsebinsko sporočilo idejne narave. Knjiga je v slovenskih okvirih fabulativne konstrukcije izvirna in prinaša zanimiv motiv ali pričevanje o neki človeški zagati.

Vid Pečjak, Roboti so med nami, znanstvena fantastika, Lj. MK, 204 str. 60 din.

Pečjak sodi med naše najbolj znane pisatelje fantastičnih zgodb. Pričujoče delo je nekakšna futuristična detektivka, srhljiva zgodba o humanoidnih robotih, ki jih neznani sovražnik pošilja med ljudi, da bi s svojim vmešavanjem sprožili vojno med supersilami in tako uničili življenje na našem planetu.

Slavko Jug, Nasmějane črke, otroške pesmi, Lj. DZS, 46 str. 30 din.

Trideset sproščenih, šaljivih in razpoloženjsko neposrednih pesmi se motivno veže na veljavni svet otroškega doživetja. Tematičnost je vezana na otrokova doživetja in spoznanja. Pesnik kaže obvladano jezika v bogati besedni figuraliki, v ritmu in melodiji, ki je blizu otrokovemu doživetju. Zbirka sodi med boljše poetične tekste.

Meje spoznanja, razprave, Ce. MD, 200 str. 85 din.

Gre za zbirko prispevkov dvanajstih slovenskih filozofov in znanstvenikov iz domovine in tujine. Vsak avtor zastopa kakšno pomembnejšo znanstveno panogo in hoče prikazati njeno sodobno problematiko, nerešena ali celo nerešljiva vprašanja. Knjiga nasplošno ne učinkuje pesimistično in noče vlivati nezaupanja do znanosti, pač pa opozarja, da sta pretirani optimizem in razsvetljiensko zaupanje v izključno znanstveno odrešenje anahronistična.

Prevodi

Virginia Woolf, Orlando, roman. Lj. MK, 224 str. 95 din.

Orlando je fantazija, nemogoča, toda očarljiva. Obstaja sama iz sebe, iz barv domišljije ter prekipevaločega življenja in duhovitosti. Z Orlandom je pisateljica odklonila vezanost na spol in kot velika mojstrica časovne perspektive je izzvala tudi vsako vezanost na čas. Večjo in pisateljsko uspešnejšo šalo s subjektivnim in objektivnim potekom časa, kot je izpelja-

va Orlandovega bivanja skozi stoletja in njegova metamorfoza, si je komaj mogoče predstavljati.

Lionel Terray, Osvajalci nekoristnega sveta, Lj. DZS, 394 str. 130 din.

Terrayeve alpinistične uspehe zaznamujejo vzponi na najvišje gore, kot so: Annapurna, Fitz Roy, Huansan, Makalu, Chacararaja, Jannu in Nilgiri. O teh velikih dejanjih govori zelo neposredno, prepričljivo in človeško skromno: v svojih opisih postavlja v ospredje alpinistične tovariše, izjemne okoliščine, ki so jih spremljale pri gorskih vzponih, lepoto gorske narave, medtem ko govori o sebi in svojem deležu z možato zadržanostjo, s samoumevnostjo velikega alpinista, ki vidi v požrtvovalnosti, v zagrizeni borbi in v človeški solidarnosti nekaj najbolj samoumevnega.

J. Mario Simmel, Pa čeprav ni zmeraj kaviar, roman I—II, Mb. ZO 298 + 366 str. 200 din.

Simmel je pri Slovencih v zadnjem času postal najbolj prevajani avtor iz nemškega jezikovnega območja. Njegove vsebinsko vznemirljive in z dokajšnjo profesionalno spretnostjo napisane zgodbe močno privlačujejo. Romani bo zanesljivo našel mnogo navdušenih bralcev. S svojo napetostjo, duhovitostjo in ne nazadnje s svojo sporočilno izpovedjo to tudi zasluži.

Heinz G. Konsalik, Poletje z Danico, roman. Kp. ZL, 406 str. 110 din.

Vsi veljavni atributi Konsalikove proze so prisotni v romanu — napeta zgodba, romantična ljubezen, čustven zanos, moralno akcentuirani konflikti, pripovedna dinamika. Za naše bralce pa ima Poletje z Danico še posebno mikavnost, saj je prizorišče zgodbe naše slovensko Primorje. Torej lepota slovenske obale in vse, kar sodi k ljubezni očičujočemu »poletju«, vse to

ima pri širokem krogu nezahtevnih bralcev tako ceno, da je uspeh razumljiv.

Čingiz Ajtmatov, Džamilina ljubezen, zgodbe, MS, P,Z 274 str. 74 din.

Ajtmatovo delo je jugoslovanski krst pisatelja, ki sodi v vrsto najpomembnejših svetovnih pisateljskih imen. Ajtmatov je znal poiskati fabulo tam, kjer je ne bi nihče slutil, in jo sestavil v pretresljivo literarno pripoved iz navidez nepomembnih drobcev — usod malih ljudi, ki so preživeli vihro druge svetovne vojne. Med njegove odlike sodijo še doživljajska neposrednost, iskreno čustvovanje, lirčni opisi narave in klen, prepričljiv pripovedni jezik.

Laurence J. Petr & Raymond Hull, Petrovo načelo, sociološka satira. Lj. MK, 182 str. 65 din.

Avtorja v prisrčno sproščenem tonu razvijata in utemeljujeta tezo o vplivu Petrovega načela v hierarhiji na poklicnem, javnem in zasebnem področju. Trdita, da je človek po naravi v bistvu hierarhično bitje, ne glede na tip družbe, v kateri živi, pa naj bo ta patriarhalna, fevdalna, kapitalistična ali pa socialistična. Knjiga je napisana z izrazitim satiričnim prizvokom, ki ga poudarja že posvetilo: Rešili so druge, sebe pa niso znali rešiti.

(Po knjigi 74 — Z. S.)

HUMOR

»Pametnejši popusti!« je rekla samokolnica lokomotivi in zapeljala na stran.

Starejšo damo so vprašali, kdo je bil njena prva ljubezen.

»Študenti,« je odgovorila.

Ne imeti misli, pa jih znati izražati — to je žurnalizem.

Ljudožerec se je oblizoval: »Ministra bo mo jedli! Velike ritnice in nič hrbtenice!«

Razstava knjig in časopisov v študijski knjižnici na Ravnah

Foto: F. Kamnik